LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS
MAY 1960

ONA PRUNSKIENĖ, NESENIAI ATVYKUSI IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

1960 GEGUŽĖS MĖN.

1960, GEGUŽIS
Nr. 5 (104), XI metai

MAY, 1960
No. 5 (104), Vol. 11

TURINYS ● CONTENTS

LAISVOJO LIETUVIO ATSAKYMAS, Liet. Fronto Bičiulių Tarybos pareiškimas ... 3
AR BUS DAR TAMSIAU? Pokalbis su B. Raila, išleidusiu knygą "Prieš aušrą tamsiausia" ... 4
DŽIAUGSMO AŠAROS. O. Prunskienės atvykimo iš ok. Lietuvos vaizdai ... 5
Vl. Mingėla, DETROITO MERGAIČIŲ CHORAS ... 7
Pulgis Andriušis, VIENAŠALIŠKA MEILĖ, apybraiža ... 8
R. Portela-Audenis. SONETAI. Vertė P. Babickas ... 9
Albinas Valentinas, "VEIZĖK, JAU NERIA TAVO PLŪDĘ!.." meškeriotojų reportažas ... 10
A. Gustaitis, HERMANAS SUDERMANAS IR "JONS IR ERDMĖ" ... 12
A. Kezys, SJ, ARCHITEKTŪRA IR DAILĖ, foto meno reportažas iš TT Jėzuitų koplyčios Chicagoje 14
SUTARIMAI IR NESUTARIMAI. Skaitytojų nuomonės. ... 16
DVI KONFERENCIJOS: L. Krikščionių Demokratų ir L. Fronto Bičiulių. ... 17
JAUNIMO ŠOKIŲ ŠVENTĖ NEW YORKE, Pr. N. ... 17
VEIDAI IR VAIZDAI (Iliustruota kronika) ... 18
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI. Smulkioji kronika. Administracijos pranešimai. ... 20

ENGLISH SECTION

RIGHT OF SELF- DETERMINATION by Pr. Dailidė ... 21
SOVIET PROPAGANDA VERSUS FACT. The Soviet lie about "Religious Freedom in Lithuania ... 22
TWENTY YEARS OF DESPAIR IN BALTIC STATES by Pr. Alšėnas ... 23
LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS, Part XXVIII, by A. Bernotas ... 24
LITHUANIANS MAKE NEWS ... 25
LIETUVOS ŪKININKAS KAPITOLIJAUS ALBUME, V. S. ... 26

Bernardas BRAZDŽIONIS ... Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS ... Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS ... Literatūros Redaktorius / Literature Editor (in absentia)
Milton STARK ... Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS ... Foto Redaktorius / Photo Editor
Dalilė POLIKAITIENĖ ... Anglų k. Redaktorė / English Editor
Antanas PAULIUKONIS ... Redaktorius-Administratorius / Managing Editor

BENDRADARBIAI REDAKTORIAI ATSKIRUOSE MIESTUOSE IR VALSTYBĖSE / ASSISTANT EDITORS
VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; VL. MINGĖLA, Detroit, Mich.; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Illinois; VYTAUTAS A. BRAZIULIS, Cleveland, Ohio; J. ALMIS JŪRAGIS, Sydney, Australia; Salomėja NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; V. ROCIŪNAS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont, Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIAI LAISVAME PASAULYJE / PHOTOGRAPHERS
J A V: BOSTON, Mass. — P. Biumas, R. Bričkus. BROOKLYN, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis, G. Penikas. CHICAGO, Ill. — A. Guibinskas, B. Lungys, V. Noreika. CLEVELAND, Ohio — V. Bacevičius. LOS ANGELES, Calif.,— L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Reivydas. MANCHESTER, N. H: — K. Daugėla. NEW HAVEN, Conn. Jasiukonis. OMAHA, Nebr. — Kun. L: Musteikis PHILADELPHIA, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys. WASHINGTON, D. C. — P. Labanauskas, Photo Alda. WATERBURY, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. C A N A D A: HAMILTN, Ont. — A. Juraitis. MONTREAL, P. Q. — L. Stankevičius. TORONTO, Ont. — J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas. A U S T R A L I A: E. Butkūnas, P. Sakalauskas, E. Karpavičius. S. AMERIKA: L. Kančauskas.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD Leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:
LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
4364 SUNSET BOULEVARD, HOLLYWOOD 29,, CALIFORNIA
NOrmandy 4-2919

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTŲ 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.
Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio m. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 65 centai. Single Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS $6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA $10.00
SUBSCRIPTION $6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00

"SECOND CLASS POSTAGE PAID AT LOS ANGELES, CALIFORNIA."

This Month's Cover

Mrs. Ona Prunskis, mother of the Rev. Dr. Juozas Prunskis, editor of the Lithuanian Daily "Draugas", Chicago, Ill. An exile from occupied Lithuania into Siberia through the childrens' direct pleding with Nikita while he toured the U. S., she was granted leave from Lithuania to be united with her children in this country.

She related many interesting items from life in occupied Lithuania which hereto were never published in the Lithuanian or American press. Special honors were accorded to Mrs. Prunskis during the Mothers' Day festivities. LD likewise expresses its felicitations to Mrs. Prunskis and places her picture on the cover of our journal. Photo by Chicago Daily News

Back Cover

Lithuanian folk dancers of Mrs. Jadvyga Matulaitis at the Schwabian Hall in New York during their participation in the Youth Festival in last May 15th. They perform the wedding dance Sadutė. 30 dances were performed by 150 dancers from various folk dance groups in commemoration of the 10th anniversary of that organization. A crowd of 600 appreciative guests attended.

Photo by V. Maželis

SKAITYTOJAI RAŠO

Gražiausias atpildas lietuvybės kely.

10 metų sukakties proga linkiu LD kuo sėkmingiausiai ir toliau budėti lietuvybės sargyboje. Be galo miela visad matyti naują LD numerį ir jame rasti daug gerų straipsnių, vaizdų ir žinių. Viskas puiku, tegu tik LD ilgai laikosi.

Kai "Kalifornijos Lietuvis" pavirto "Lietuvių Dienomis', dar būdamas ūkanotoj Anglijos žemėje, pradėjau bendradarbiauti, platinti, o čia, atvykęs į Ameriką, joms praskyniau kelią plačioje Chicagoje. Ėjau iš vienos vietos į kitą, siūliau LD. Sunkus spaudos platintojo darbas, bet nemaža skaitytojų suradau. Tada dar daugelis mes nepritekliuje gyvenom, bet dabar jau gerokai sutvirtėjom, todėl LD turėtų puošti kiekvieno lietuvio stalą. Tai būtų gražiausias atpildas lietuvybės kely.

Daug linkėjimų leidėjui p. Skiriui, redaktoriams ir visiems spaudos darbuotojams. Tegu ilgai LD šviečia išblaškytam lietuviui tremties kely ir veda į laisvą Lietuvą visus savo viltimis ir mintimis.

Chicago, Ill.

Jūsų bendradarbis **Balys Brazdžionis**

Kad nepamirštų lietuvybės..

Išrašau savo bičiulei dr. Aleksandravičienei — 12, rue d'Alsace, Mulhouse, H. Rhin, France, "Lietuvių Dienas", kad nepamirštų lietuvybės ir užsigrūdintų būdama viena tarp svetimtaučių. Čia įdedu jai skirtą savo eilėraštį jos vyrui grįžus iš Sibiro darbų ir apsigyvenus Vilniuje.

J. Gražulienė

GRĮŠI

Su pavasario žiedais
Aš atnešiu džiaugsmą tau!
Vyšnių sodo pumpurais
Ir jurginiais raudonais,
Kurie auga ties langais
Mūs bakužės mylimos...
Taip šviesu, šviesu troboj,
Tiktai tavęs nematau.
Ar jauti ten tolimoj,
Šalyj širdžiai svetimoj.
Tartum rytmečio aušros...
Mūs vėjelio dvelkimu
Išbučiuosiu aš tave;
Saulės spinduliu kaitriu
Pasiversiu aš jautriu —
Glamonėsiu mus pirmu
Ir viliosiu pas save.
Medžiai šnabžda: grįši tu,
Grįši vėliai į namus.
Grįši vieškeliu plačiu,
iškaišytu ilgesiu —
Rožių žiedais paverstu —
Grįši, grįši pas savus...

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ konferecijos, įvykusios Clevelande gegužės 28-29 dienomis, dalyviai (dalis) Čiurlionio ansamblio namų sode. (Žiūr. konferencijos aprašymą šio nr. 17 psl. ir pareiškimą šiame psl.).

MEMBERS OF THE DELEGATION who attended the conference of "Friends of the Lithuanian Front" which took place in Cleveland, Ohio, May 28-29, in the garden of the Čiurlionis Ensemble headquarters. Among the conferees are some veteran s who participated in the uprising against Bolsheviks during their occupation of Lithuania in June, 1941.

Foto by V. Pliodzinskas

LAISVOJO LIETUVIO ATSAKYMAS

Minėdami liūdnuosius birželio įvykius ir Lietuvos okupavimo metinę sukaktį, praėjusiais metais įdėjome pasikalbėjimą su Laikinosios Vyriausybės minist. pirmininku K. Škirpa. Šiemet ryšium su Lietuvos okupavimo dviejų dešimtų metų sukaktimi savo žodį pareikšti LD redakcija paprašė l. e. min. pirm. pareigas prof. Juozą Brazaitį, iš kurio gautas toks atsakymas:

Ačiū už pakvietimą pareikšti savo mintis ryšium su 20 metų Lietuvos okupacijos sukaktimi. Ta liūdna proga laisve besinaudojantieji lietuviai pareikš protestus prieš smurtą ir sustiprins pasiryžimus toliau kovoti dėl laisvės. Protesto demonstracijom Vliko pirmininkas paskelbė raginimą reikalauti, kad "laisvieji kraštai priverstų Sovietus pasitraukti iš Lietuvos", reikalauti, kad "Sovietai grąžintų išvežtuosius į Sibirą ir kad šimtai tūkstančių atgabentų rusų būtų išvežti iš Lietuvos atgal į savo kilmės vietoves", atskleisti "pasauliui sovietinių kultūrinių mainų ir tariamojo taikaus sambūvio apgaulę".

Reikalavimai teisingi. Teisingas betgi ir spaudoje jau pareikštas balsas, kad demonstracijų ir rezoliucijų nepakanka. Reikia darbų, nors ir mažų darbų, kurie būtų realesnis atsakymas į okupanto šia proga laidomus propagandos tvirtinimus. Reikia pagaliau nelaukti, kad kiti ką darytų, bet darbus pradėti nuo savęs. Ką laisvieji lietuviai galėtų šia proga padaryti, į ką labiausiai savo dėmesį ir veiklą nukreipti ir tuo paraližuoti priešo akciją, sugestijų randam pareiškime, paskelbtame Lietuvių Fronto Bičiulių Tarybos, kurį yra pasirašę Kęstutis Balčys, Stasys Barzdukas, Juozas Brazaitis, Juozas Girnius, Zenonas Ivinskis, Juozas Kazickas, Petras Kisielius, Antanas Maceina, Pranas Padalis, Leonas Prapuolenis, Vytautas Vardys. Jį ir pateikiu. Jūsų

Brazaitis

LIETUVOJE okupacinė administracija ir komunistų partija, diriguojamos iš Maskvos, mini šią vasarą okupacijos dvidešimt metų sukaktį su džiūgavimu. Tas Maskvos džiūgavimas betgi yra pamuštas susirūpinimu. Susirūpinimą išduoda nuolat skelbiama neapykanta tiems, kurie gresia padaryti Maskvos laimėjimą netikrą ir nepastovų.

Niekam okupacinė propaganda nelieja tiek neapykantos, kaip "buržuaziniams nacionalistams", tai yra tiems, kurie myli Lietuvą, negarbina Maskvos, neprisideda prie istorijos bei gyvenimo klastojimo ir Lietuvos kolonizavimo.

Prieš jokią kitą idėją okupantas taip nesivaro, kaip prieš tautinę ir religinę. Jokio kito patrioto taip neniekina, kaip laisvės kovotojo partizano. Jokis kitas Lietuvos gyventojas taip nediskriminuojamas, kaip kunigas.

Sovietinė neapykanta yra ženklas, kad okupantas, ilgų metų teroru nužudęs šimtus tūkstančių Lietuvos žmonių, neįstengia nužudyti laisvės idėjos, kuri, kankinių krauju nuskaidrinta, kaitina ir įkvepia gyvuosius trokšti — laisvės asmeniui, laisvės tautai, laisvės gyvenimui, laisvės kūrybai.

Smurto sukakties minėjimu Maskva siekia Lietuvoje sustiprinti savo padėtį ir susilpninti laisvės idėją. Vietoj laisvės siekia įpiršti jos priešybę pavergtojo Lietuvio galvojimui, kad pavergimą laikytų laisve, pavergėją — išlaisvintoju.

Į OKUPANTO skelbiamą Lietuvos pavergimo džiūgavimą laisvasis lietuvis savo darbais skelbia Lietuvos laisvę ir tikėjimą.

Į okupanto Lietuvos laisvės kovotojų niekinimą laisvasis lietuvis atsako sustiprintu dėmesiu laisvės kovotojams, partizanams; parodo jų siekimus, žygius, aukas. Pačioje Lietuvoje ir Sibire žuvusiųjų laisvės kovotojų kultas laisvojo lietuvio palaikomas ir plečiamas.

/Daugiau 4 psl.

PROF. J. BRAZAITIS, buv. Laikinosios Vyriausybės, pastatytos 1941 m. birželio sukilimo prieš bolševikus, laikinai ėjęs ministerio pirmininko pareigas; literatūros teoretikas, visuomenės veikėjas, vienas "Darbininko" red.

J. BRAZAITIS, Professor of Literature, and of late actively engaged in politics.

Į okupanto akciją prieš lietuvybę, į jo pastangas lietuvybę pakeisti maskviniu nacionalizmu — laisvasis lietuvis atsako savo gyvu tautiniu pareigingumu, sustiprintu patriotizmo švitėjimu gyvenimo eigoje.

Į okupanto neapykantą religijai ir bažnyčiai, į jo pastangas religiją pakeisti sovietiniu ateizmu, bažnyčią — kompartiją — laisvasis lietuvis atsako, religijos ir bažnyčios poveikį pavergtųjų lietuvių atsparumui stiprindamas, atsako pastangomis išlaikyti išeivijos lietuviškųjų parapijų tautinį vaidmenį.

Į okupanto Lietuvos praeities ir dabarties vaizdo klastojimus, į lietuvių ir kitų pavergtų tautų prieš Maskvos rasę diskriminavimus, kaip tai darė į negarbingą praeitį nuėjęs Maskvos sąjungininkas hitlerinis nacizmas; į Maskvos reikalavimus dėkingumo už pavergimą ir baudžiavines duokles, — laisvasis lietuvis atsako, tuos klastojimo, diskriminavimo, plėšikavimo faktus registruodamas bei skelbdamas, kad būtų keliamas pasaulio sąžinės pasipriešinimas okupantui.

Į okupanto laisvųjų lietuvių veikėjų juodinimą, laisvųjų lietuvių skaldymą, jų vaizdavimą praradus tautinį bei moralinį jausmą ir kūrybos pažangą — laisvasis lietuvis atsako, stiprindamas tautinį soidarumą, asmeninį bei grupinių santykių džentelmeniškumą, laisvos kūrybos meninio lygio kėlimą.

Į okupanto kaltinimus laisvųjų lietuvių bendradarbiavimu su Amerikos "imperialistais" — laisvasis lietuvis atsako padėka ir pasididžiavimu, kad Amerika ir kiti laisvieji kraštai remia Sovietų pavergtų tautų kovą.

LAISVIEJI LIETUVIAI, pagarbiai nusilenkdami pavergtųjų lietuvių žygiams bei kančioms, jų aukos bei ištvermės herojizmui, jų kūrybiniams laimėjimams, — savo lasivu apsisprendimu ryžtasi tiems tautiniams uždaviniams, kurie pavergtajam lietuviui neprieinami.

Šitaip suprasdami laisvojo lietuvio pareigą, Lietuvių Fronto Bičiuliai įsipareigoja:

Pirma, pagerbdami Julijoną Būtėną ir Juozą Lukšą kaip laisvės kovotojų simbolius, ir pratęsdami bičiulių anksčiau parodytą iniciatyvą, steigia fondą rezistencijai prieš okupaciją bei komunizmą, o taip pat studijinei bei kūrybinei veiklai remti.

Antra, leidžia vokiečių kaba leidinį apie padėtį okupuotoje Lietuvoje.

Lietuvių Fronto Bičiulių Taryba kviečia Lietuvių Fronto Bičiulius ir visus laisvuosius lietuvius į okupanto džiūgavimus pavergimo sukaktimi ryžtingai atsakyti lasvės darbais.

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ TARYBA

New Yorkas, 1960 m. gegužės 25 d.

AR BUS DAR TAMSIAU?

POKALBIS

SU BRONIU RAILA, KĄ TIK IŠLEIDUSIU KNYGĄ "TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ"

BRONYS RAILA — vienas iš ryškiausių mūsų žurnalistų, kurio raštai kultūrinėmis, literatūrinėmis, politinėmis bei visuomeninėmis temomis turi platų užmojį, originalų traktavimą, išlakų stilių ir dažnu atveju yra atraktyvūs bei su meniniu atspalviu.

Kelių laisvosios liet. spaudos laikraščių anketose Raila yra laimėjęs vieno populiariausių to meto laikraštininkų vardą.

Studijavo — Kaune —literatūrą, Paryžiuje —politinius mokslus. Po Lietuvos okupavimo gyveno Berlyne, Paryžiuje, New Yorke; prieš beveik 10 metų atsikėlęs į Los Angeles, čia, atrodo, neblogai prigijo.

Studijų Kaune metais buvęs Trečio Fronto kolektyvo narys, tuo metu išleidęs modernių eilių rinkinį "Barbaras rėkia", rašęs aštrių literatūros kritikų, vėliau, T. Frontui pakrikus, pereina į N. Romuvą, L. Aidą, Vairą, kur iš karto (slapyvardžiu) iškyla kaip naujas gabus žurnalistas. Įstoja į Tautininkus. Paryžiuje studijuoja politinius mokslus, grįžęs dirba radiofone kaip apžvalgininkas ir komentatorius. Rašo ištisomis serijomis kaskart vis naujais slapyvardžiais.

Paskutiniuoju metu dalyvauja Liet. Rezistencinėje Santarvėje ir pavarde bendradarbiauja "Dirvoj", reguliariai duodamas "Akimirksnių kronikas", kurios daugiau panašios į kultūrines apybraižas. Iš gausybės raštų, kurie sudarytų dešimtis tomų, B. R. yra sudaręs bene trejetą knygų, kurių pirmoji, gan stambi, ką tik išvydo saulės šviesą. Ta proga LD korespondentas aplankė autorių ir pateikė keletą klausimų, į kuriuos B. Raila gyvai ir stilingai atsakė.

— Kokie motyvai Jus paskatino parašyti šią knygą ir duoti jai pavadinimą "Tamsiausia prieš aušrą"?

— Gyvenimas. Mūsų lietuviškas gyvenimas užsienyje per pastarąjį pusantro dešimtmečio. Mūsų tautos ir mūsų pačių likimas. Gyvenimas rašė nuotykius ir įvykius, o aš tik užrašinėjau. Dažniausiai kaip kronikininkas, kai kada kaip nuotykių dalyvis, protarpiais kaip jų svarstytojas. Ir visada, kaip ieškantis dalyko, kurį kiekvienas skirtingai vadiname "tiesa"... Šio laikotarpio mūsų gyvenimas ir likimas buvo tamsus ir jis vis tamsėja. Gi aušra ima skleistis po nakties, kai ateina jos tamsiausias tarpsnis.

— Ar tai visai naujo turinio knyga?

— Ne, ji yra lygiai tokio pat senumo, kaip tas pusantro dešimtmečio gyvenimas. Ką jo bėgyje esu rašęs įvariuose leidiniuose, čia atrinkau dalį, sugrupavau, išsijojau ir perredagavau. Man norėjosi, kad nors šis tas laiko dulkėse nepražūtų. Neslėpsiu, tokio užmojo pavyzdžiu man buvo Vinco Kudirkos "Tėvynės varpų" kronikos. Ar pavyko pasekti ir prilygti, neišgalėčiau atsakyti.

PROF. M. BIRŽIŠKA ir B. RAILA sveikinasi, pasikeičiant pirmininko pareigomis Los Angeles Dailiųjų Menų Klube. Foto P. Jasiukonis

PROF. M. BIRŽIŠKA and B. Raila congratulate each other upon exchanging presidency of the Los Angeles Fine Arts Club.

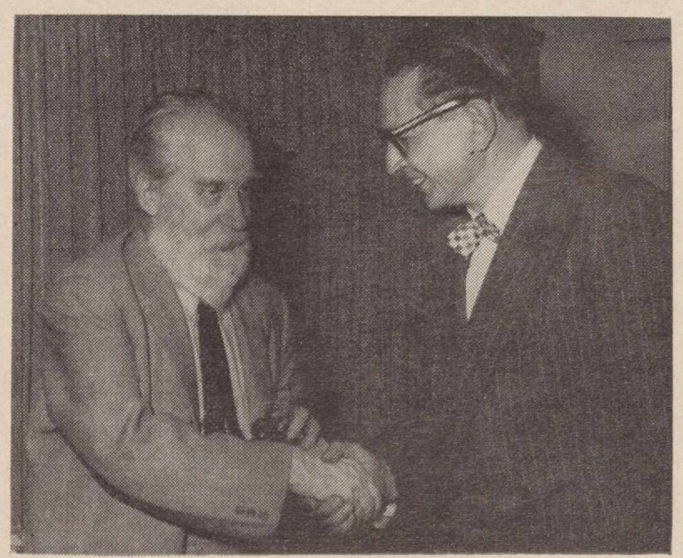

— Kokios svarbiausios idėjos šioje knygoje vyrauja?

— Esminė idėja, kuri sudaro pagrindą ar pretekstą beveik visiems rašiniams, yra lietuvių tautos rezistencija mūsų gimtąjį kraštą užslėgusiai okupacijai. Rezistencijos doktrinos išvystymas, man rodos, šiandien tebėra pats svarbiausias ir prasmingiausias uždavinys visų sąmoningų lietuvių dvasiai, galvojimams ir veiksmams. Mūsų klaidžiojimai, svyrinėjimai, blaškymasis, tuščias tautinės energijos švaistymas, beprasmiškas eikvojimasis smulkiose tarpusavinėse rungtynėse, bendros minties ir racionalaus plano neturėjime buvo turbūt viena iš didžiausių nelaimių šiame laikotarpyje. Mano stebėjimu, tik dvi politiškai visuomeninės grupės —Lietuvių Rezistencinė Santarvė ir Lietuvių Frontas — ligšiol yra nuodugniau, originaliau ir kūrybiškiau ieškojusios atsakymų į klausimus, kokią gali būti lietuvių tautos ateitis ir kas mums jau šiandien darytina. Visokiomis aplinkybėmis ir iš visokių plotmių aš vis mėginau šiam uždaviniui atiduoti savo mažą, pavienį asmenišką įnašą. Neturiu mažiausios iliuzijos, kad tie svarstymai visiems patiktų ar būtų primtini. Politikos ir ideologijos dalykuose žmonės dar niekad nebuvo pasiekę vienybės ir pažiūrų vienodumo. Vargu ar to ir reikia, nes tada tektų užtrokšti iš nuobodžio. Aš tik užrašinėjau įvykius, kaip juos mačiau. Analizavau, kaip išmaniau. Pats be pamokslininkavimo ieškojau išvadų ir pastovių dominantų mūsų tautos likimo muzikoje, kaip man atrodė arčiausia teisybės. Jei tai paskatintų tolesnį ir geresnį mūsų tautinės rezistencijos doktrinos tyrinėjimą, jausčiausi dešimteriopai daugiau savo pastangose atlygintas, net jei tos mano knygos išeitų į rinką ir tik koks 100 egzempliorių.

— Ar tai užbaigta knyga, o gal numatoma jos tęsinių?

— Tai tik pirmoji dalis. Ji maždaug grynai politinė, pateikianti to laikotarpio panoramą ir ypač mūsų pačių kautynių vaizdus. Tokio pat dydžio antroji dalis, vardu "Iš paskendusio pasaulio", yra parašyta, spaustuvėje surinkta ir korektūra pataisyta. Kada ji galės būti baigta spausdinti, iš dalies priklausys nuo šios pirmosios dalies "finansinio" pasisekimo". Ten bus smulkiau sustota ties mūsų diplomatijos klumpakoju ir Lietuvos visuomeninių ideologinių srovių raida. Tarp kitko, ten bus išsamesnė jūsų išleistų gen. S. Raštikio atsiminimų kritika ir pora desėtkų trumpesnių kronikų įvairiais klausimais.

..— Anksčiau esate reiškęsis poezijoje ir beletristikoje. Ar nemanote grįžti į šiuos žanrus?

— Reikėtų sakyti ne "anksčiau", bet "labai anksti", nes tai buvo prieš trejetą dešimtmečių. Satyrinės "poezijos" yra ir šiame tome, net keliolika gabalų. O grįžti į beletristiką negalėčiau, nes keletas noveliūkščių, išspausdintų kadaise studentavimo laikais, nebūtų galima laikyti nė pradžia. Tad reikėtų dabar pradėti "iš naujo". Bet per visą tą metą menų istorijos, literatūros ir kritikos sekimui esu skyręs net daugiau savo privataus laiko, negu politikai ir visuomeniniam žurnalizmui, ir tai mane daugiausia sotina gyvenimo kelionės sausroje Kultūrinės kritikos rašinių, įvairių essay ir recenzijų esu sudaręs porą tomų, tik reikėtų juos rūpestingai perredaguoti, o tai nelengvas darbas. Gi ir leidėjas tokiems prabangos dalykams vargiai dabar atsirastų... Pagaliau, nematau priežasčių mintims ir vaizdams piešti žurnalizmo "žanrą" laikyti daug žemesnio lygio. Jei idėjų formavimui ir visuomenės poveikiui 18-me amžiuje daugiausia reiškė filosofas, 19-tame amžiuje poetas ir romanistas, tai 20-tame amžiuje šis vaidmuo bene dažniausia atitenka žurnalistui.

— **Tad atrodo, kad jei turime sunkumų su lietuviška knyga už Lietuvos ribų, tai į lietuviško laikraščio vaidmenį būtų galima žiūrėti šviesiau?**

— Taip, jeigu turėsime galvoje laikraščio vaidmenį. Bet, deja, pasidaro daug tamsiau, jei turėsime prieš akis jo skaitytojus. Jau žinau ne tik savo, bet ir kitų patyrimus. Matot, nėra bloga įsigyti mažiau naivumo. Atėjo metas pagrįstam nusivylimui. Gilus nusivylimas ir didelis skausmas dažnai yra geriausias ar net vienintelis paskatinimas atkakliai rezistencijai. Negi gerovė ir pasitenkinimas kurstys rezistenciją? Tik pasižiūrėkit į savimi pasitenkinusią ir gerovėje nutukusią Ameriką. Net Chruščiovo skaudžiausi antausiai jos nebepabudina!..

Ir lietuviai savo būdu ir dvasia buvo stiprūs, kai dar buvo pagonys, tamsūs beraščiai, skurdžiai baudžiauninkai. Be kai tapo vakariečiai krikščionys, mokyti ir turtingi, ypač Amerikoje, tai visa labai pasikeitė. Nežiūrint kaikurių specialių išimčių, 19 amžiaus antros pusės ir šio amžiaus pradžios lietuvišką išeiviją Amerikoje visumoje tektų laikyti tautiškai beveik stipresne ir dvasiškai gyvesne, negu dabartinę. Dabartiniai Amerikos lietuviai yra tikri herojai tautiškai žlugti. Man vis dingojasi nemiela mintis, kad jeigu tokia būtų visa lietuvių tauta, tai ji neverta laisvės ir pasiaukojimo pastangų. Laimei, mūsų tauta tebėra daug stipresnė bolševikinėje okupacijoje. Nusivilti tektų daugiau tais, kurie šiapus geležinės uždangos.

— **Bet nusivylimas yra negatyvus jausmas ir ar jo įsikėrojimas dar daugiau mūsų nesilpnintų?**

— Tiesa, nusivylimas yra negatyvus, bet priešinimasis desperacijai yra labai pozityvus jausmas. Bet kam kišti galvą į smėlį ir sapnuoti? Štai mes čia turime Dailiųjų Menų Klubą — puikią oazę atsigaivinti dvasinėse dykumose. Bet net ir čia pusė mano šeimos pradeda nusivilti. Mūsų šaunus narys, rašytojas ir filologas Juozas Tininis visą laiką buvo kupinas taurių draugiškumo simpatijų mano žmonai, kuo ji labai didžiavosi ir visas mūsų klubas, berods, džiaugėsi. Bet išvažiavo Tininis ilgai kelionei į Europą ir ką? Ne tik klubui, bet ir mano žmonai jis neparašė nė vieno laiško, o daugelį laiškų viešai išspausdino kažkokiai panelei Andromachai, pagal vardą turbūt kokiai žydelkaitei. Tai kaip begalima nenusivilti žmonėmis?..

— **Manau, jog ta "iliustracija" tai tik stilingas pokštas?** (Pašnekovas vietoj atsakymo tik nusišypsojo... LD korespondentas klausė toliau)

— **Ko ypač pasigendate mūsų kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje? Kas Jūsų nuomone būtų šiuo metu aktualiausia?**

— Klausimas per platus šios apimties atsakymui, nes tai būtų programa, kurią tegalėtų išdėstyti storos knygos ar stambūs žurnalai. Žurnalistinėje plotmėje tuo tarpu nematyčiau kitos išeities, kaip tų visų mūsų dramų ir nusivylimų išryškinimas, humoras, satyra ir kritika viso to, kuo ir nuo ko mūsų visuomenė pūva, chloroformuojasi ir žlunga. Juk tik ugnimi grūdinamas plienas. Mūsų visuomeninėje, kultūrinėje ir dvasinėje sąrangoje turi įvykti gili revoliucija, be kurios aš neišmatyčiau jokios šviesesnės vilties. Kai kurie ženklai, bent ieškojimo pastangos galima pastebėti vėliausioje mūsų akademinėje jaunuomenėje, kuri apsisprendusi būti gyvais lietuviais. Jų nedaug, bet idant duona gerai išrūgtų, ir mielių duonkubilyje nereikia labai daug.

DAILIŲJŲ MENŲ KLUBO pobūvy Railų namuose mūsų filmininkui P. Jasiukoniui pavyko sučiupti ir tokį draugystės momentą. Centre šeimininkė ir J. Tininis.

DURING A GATHERING of the Fine Arts Club members at the home of Mr. Raila.

"TAMSIAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ" autorius šviesioje Kalifornijos saulės ir palmių aplinkumoje su žmona Danute ir dukterimis Neringa ir Undine.

B. RAILA, author of "It Is Darkest Before Dawn", with his wife and daughters in the midst of palms in sunny California.

— **Nekartą girdėti nusistebėjimų, kaip Jūs, dirbdamas nuolatinį sunkų darbą fabrike, randate laiko ir energijos dar rašyti knygas ir gausiai bendradarbiauti laikraščiuose. Gal pasakytumėt paslaptį?**

— Mieliausiai! Tokiu "stebukladariu" esu ne vienas, o beveik visi mano likimo broliai. Man, žinoma, kiek geriau, nes kaip nesenai kolega draugas Zimanas, Lietuvos kompartijos oficiozo "Tiesa" vyriausias redaktorius vienam savo straipsnyje išaiškino, aš jau nuo gimimo dienos buvęs visokių žvalgybų šnipas, o dabar tikriausiai gaunąs gerą algą iš amerikiečių žvalgybos. Kad žurnalizmas yra nuolatinė žvalgyba (bent aš dar nemoku nesižvalgydamas ir užsimerkęs rašyti), tai būtų profesinė tiesa. Bet norėčiau, kad draugas Zimanas bent kartą gyvenime pamėgintų taip užsidirbti duoną, kaip aš darau fabrike jau daugiau kaip per dešimtį metų. Okupanto tarnų įniršimas prieš mus toks didelis, nes jų pačių padėtis nepatogi. Jie skelbiasi liaudies ir darbininkų reikalų gynėjais, o patys pragyvena tik iš Kremliaus duondavių malonės ir yra lietuvių liaudies prakaito parazitai. Gi mes čia esam tikri darbininkai, proletarai ir duoną užsidirbame patys savo rankomis. Aišku, darbininkų reikalus ir laisvę mes atkakliau giname be atlyginimo, negu kapitalistai ir buržujai ten Lietuvoj ir čia Amerikoj, nes tai yra mūsų pačių reikalai.

— **Vadinasi, energijos išteklių mįslė turėtų būti dar kitur?**

— Taip, tai yra — Los Angeles... Prašau nesistebėti, bet tai galbūt svarbiausia. Šis puikus dirbtinis miestas tarp vandenyno ir dykumų yra tyčia sukurtas žmogui ko lengviausiai ir maloniausiai gyventi. Man atrodo kartais, kad normali para čia susideda iš 36 valandų. Tad laiko yra sočiai, klimatas švelnus be perstojo, amžina vasara, palmės, eukaliptai, orandžiai, gėlės ir okeano šlamėjimas, saulė ir smiltys, o pagaliau dar ir Dailiųjų Menų Klubas...

Niekur kitur, grįžęs iš fabriko, nebūčiau galėjęs tiek skaityti, rašyti ar pramogauti, kaip šio milžiniško miesto neaprėpiamuose akiračiuose.

— **Tai, sakote, darbininkui žmogui Los Angelėse gerai? O kaip pensininkams?**

— Pensininkų lietuvių čia vis daugiau persikelia. Bet, išskyrus juos pačius, tai maža nauda. Čia reikia pradėti gyvenimą, čia reikia jaunystės. Stebiuosi, kad vis dar tiek nedaug kultūrininkų čia atkanka apsigyventi. Jie patvirtintų, kad sakau tiesą. Antai mano draugas Marius Katiliškis, tas šaunusis zimagoras, praėjusį pavasarį atsišaukė, kad aplink Čikagą buvę dideli šalčiai, o sniegai jį taip apvertę, jog nebetekęs ūpo rašyti. Pagalvok, sakau, kelkis čia, tik pasižiūrėk į Gliaudą, kuris nunešė jau tris "Draugo" romano premijas ir dar kitas tris nusineš ateityje. Ne! Girdi, čia jam tokių lietuviškų miškų nebūtų, kaip prerijose aplink Ilinojų. Brolau, atsakiau jam, tu pavažiavęs keletą valandų čia rastum tokių sekvojų ir raudonmedžių, kad dešimt gluosnių vieną ant kito sudėjus nepraaugtų savo ūgiu. O ir sniego kalnuose kiek nori, net vidurvasaryje.

— **Jūs optimistas! Bet ar ateitis irgi jau tokia optimistinė? Galvoju: vietos lietuvių ateitis?**

— Nesiverčiu pranašystėmis. Bet pakanka normalaus įžvalgumo, kad nedaug suklysdamas galėtum matyti, kad gal Florida, bet greičiausia Los Angeles bus ta vieta, kur mirs paskutinis lietuvis Amerikoje. Gaila, gal ir mūsų tada čia nebeliks, nes ir mes pensininkauti jau būsime išvykę į Palangą ir Nidą, o tada raudonieji zimanai su draugais nors kartą kaip tikri darbininkai galės padirbėti savo vorkutose...

— **Kokia Jūsų nuomonė dėl vadinamų "kultūrinių mainų" arba "kultūrinio bendradarbiavimo" su Kraštu?**

— Šį klausimą neseniai, man pirmininkaujant, plačiai nagrinėjo ir pasisakė Dailiųjų Menų klubas; ten tariau savo nuomonę; apie tai, berods, kai kas pateko ir į laikraščius. Klausimas platus ir opus, — ilgiau ties juo sustoti užimtų daug vietos, o trumpai — neverta.

PIRMOSIOS VAIŠĖS AMERIKOJE. Sėdi iš kairės: Ona Prunskienė, neseniai savo vaikų rūpesčiu ir pastangomis atvykusi iš okupuotos Lietuvos, kun. dr. J. Prunskis, Jonukas Prunskis, Jonas Prunskis, dr. Albina Prunskienė-Pundytė; stovi Marytė ir Teresė Prunskytės (mirusio dr. Vlado Prunskio dukterys), Anelė Prunskytė, dr. Ona Prunskytė-Garūnienė.
Entertaining on Mrs. Prunskis first visit to the U. S. after leaving occupied Lithuania.

DŽIAUGSMO AŠAROS

IŠVYKSTANT IR SUTINKANT...

Po dvidešimties metų okupuotoje Tėvynėje ir Sibiro tremtyje Ona Prunskienė, 73 metų amžiaus, pagaliau pasiekė laisvąjį pasaulį, kur gyvena jos keturi vaikai ir kur pirmą kartą šiais metais atšventė džiaugsmingą Motinos dieną.

IŠLEISTUVIŲ VAIŠĖS LIETUVOJE, Kaune, Onai Prunskienei (III iš d.) išvykstant į JAV.
Bidding Mrs. Ona Prunskis Farewel before her leaving Kaunas, for the U. S.

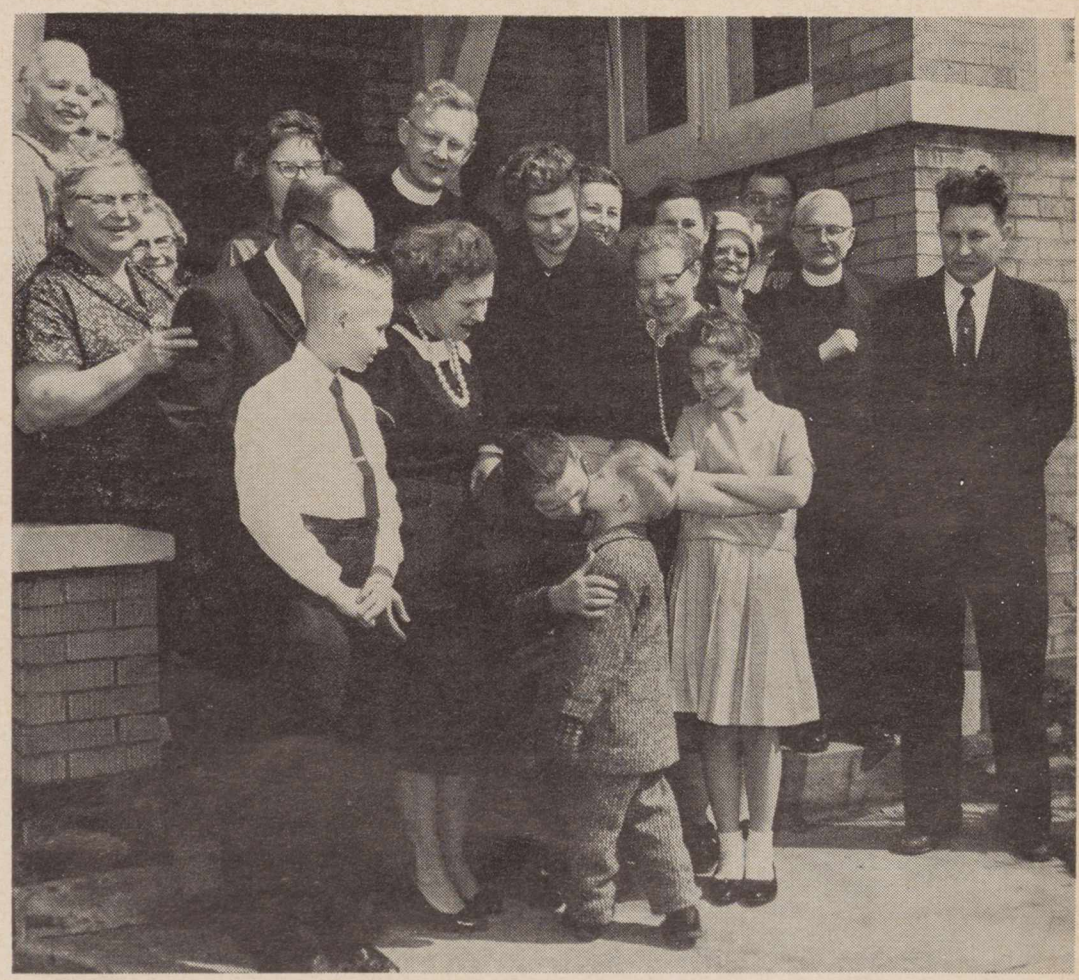

PIRMĄ DIENĄ CHICAGOJE. Atvykusi iš pavergtos Tėvynės Ona Prunskienė bučiuoja savo vaikaitį Jonuką, apsupta šeimos ir artimųjų. Iš kairės: Kviklienė, A. Juškienė, O Aleliūnienė, T. Prunskytė, dr. Alb. Garūnas, (?) , dr. kun. J. Prunskis; dr. O. Garūnienė-Prunskytė, dr. Albina Prunskienė, Anelė Prunskytė, Vanda Prunskienė, A. Belinien, ir jos brolio sūnus, I.Prunskytė, kun. K. Juršėnas, Jonas Prunskis.
Her first day in Chicago, Illinois. (See Front Cover).

D. L. K. BIRUTĖS DRAUGIJOS DETROITE MERGAIČIŲ CHORAS, vadovaujamas mokyt. St. Sližio. Iš kairės: Audronė Vaitiekaitytė, Regina Burnytė, Romualda Bironaitė, Nijolė Bironaitė, Jūratė Jokšaitė, Virginija Daugvydaitė, Violeta Čižauskaitė, Lilija Boreišytė, Daiva Bajorūnaitė, Nijolė Norus-Naruševičiūtė, Aušra Anužytė, Saulė Buivydaitė, Audrone Tamulionytė, Giedrė Bajorūnaitė; II eilėj: Aldona Hofmanaitė, Šalna Vilkaitė, Irena Putriutė, Violeta Ogilvytė, Aušra Garliauskaitė, Rita Garliauskaitė, Nijolė Vyčiūtė, Ona Kilikevičiūtė, Birutė Šileikaitė, Danutė Polteraitytė, Viktorija Čiunkaitė, Virginija Polteraitytė; III-je eilėje: Audronė Pusdešrytė, Eleonora Brazaitytė, Regina Jareckaitė, Silvija Ogilvytė, Jūratė Pusdešrytė, Irena Pranėnaitė, Rūta Bulgarytė, Danute Miškinyte, Viktorija Vizgirdaitė, Rita Pabiržytė, Indrė Damušytė, Genė Rūkštelytė, Antanina Čiunkaite.
GIRLS' CHOIR of the Society of the Grand Duchess Birutė, Detroit, Mich., under the direction of S. Sližys.
Foto Naruševičius

DETROITO MERGAIČIŲ CHORAS

Jaunimas ateina pavaduoti savo motinų

VLADAS MINGĖLA, Detroit Mich.

D. L. K. Birutės K. Š. D-ja (Didžiosios Lietuvos Kunigaikštienės Birutės Karių Šeimų Draugija) kultūriniais darbais dažnai pralenkia kur kas stambesnes organizacijas. Šios draugijos ir parengimai esti šaunūs, naujoviški, vis ką nors nauja atnešą, kultūringi ir lietuviški. (Šiuo metu d-jai pirmininkauja Veronika Černienė).

Ypač didelės visuomenės pagarbos ir padėkos nusipelnė birutietės, kad jos sugebėjo įsteigti, o vėliau globoti ir brandinti Mergaičių chorą. Chorą organizuoti pradėjo Kristina Daugvydienė dar 1958 m. pavasarį; tų pačių metų rudenį jau buvo pradėtas darbas su 32 choristėm. Pirmasis pasirodymas įvyko 1959 m. balandžio 26 d. Chorui vadovauja mokytojas Stasys Sližys. Tų pat metų Motinos pagerbime vėl matome šį simpatingą chorą. Choras auga. Rudenį scenoje pasirodė jau 41 dainininkė.

Brendo choras ir meniškai. Meno aukštybės beribės ir jų niekas negali pasiekti, bet ir iš šalies stebint šio choro veiklą, kiekvienas jautrią širdį ir ausį turįs lietuvis negalėjo nepastebėti, kaip choro pajėgumas didėja, dainų atlikimas tobulėja, repertuaras gausėja. Tą patyrėme birutiečių surengtame Užgavėnių vakaro koncerte šių metų vasario 28 d. Be kitų, programoje gražiai nuskambėjo šios dainos: Gimtinės (muzika Pr. Sližio), Ta mūs seselė (harm. B. Jonušo), Kaipgi gražus gražus... (harm. S. Sližio), Berneliai apgavikai (liaudies daina, harm. St. Sližio), Havajų daina, Humoreska (A. Dvožako), Idilė—šv. Jono vabalėlis (Paul Lincke)...

Mergaičių choro repertuare yra visa eilė liet. liaudies dainų ir liet. kompozitorių kūrinių; bet visuomenės smalsumui paskatinti atliekama ir pasaulinės muzikos kūrinių, kaip J.Offenbacho, A. Dvožako, P. Linckės, Perez Freire ir kt. Iš apie 20 repertuaro dainų paminėsiu nors keletą: Br. Budriūno Tėviškėlė, J. Švedo Linelį raunu ne viena, Miškų gėlė, M. Karkos Keliaujam su daina, Serenade (Perez Freire — Ai, ai, ai...), St. Šimkaus Palankėj, palankėj, St. Sližio harm. Stoviu aš parimus, St. Sližio Ilgesys, St. Sližio harm. Sėjau rūtą, St. Sližio harm. Marija, skaisčiausia lelija (pagal melodiją šiandien giedamą ok. Lietuvoj) ir kt.

Šių metų Užgavėnių ir Motinos dienos minėjimo koncertuose ypač didelį įspūdį paliko Idilė – šv. Jono vabalėlis, žavu buvo klausytis Pr. Sližio (St. Sližio brolio, Vilniaus un-to chorvedžio) komponuotos Gimtinės beržai.

Pagalvojau tada, kad labai gerai daroma, kad pačioje jaunystėje mokomas jaunimas lietuviškų dainų, kurios jį lydės per visą gyvenimą. Detroito Birutiečių įgyvendinta idėja — užpildyti retėjančias vyresniųjų kultūrininkų gretas žaliuoju jaunimu gražus pavyzdys kitiems ir taikintinas ne tik dainos, bet ir kitoms kultūros sritims, kaip teatras ir pan.

PAMINKLAS BIRUTEI. Prie jo stovi autorius mokytojas Nesavas. Nuotrauka daryta 1931 m. rugp. mėn.
A STATUE honoring the beloved Lithuanian Grand-Duchess Birutė.

KĘSTUTIS IR BIRUTĖ. Piešė Jurgis Juodis
KĘSTUTIS AND BIRUTĖ by the artist Jurgis Juodis.

JONAS JURGILAS, M.D.

10718 White Oak Ave.
(kampas Chastworth Blvd.)
GRANADA HILLS, CALIF.

Ofiso telefonas: EMpire 3-5909
Namų telefonas: EMpire 3-5707

PRIĖMIMO VALANDOS:
Kasdien
10—12 priešpiet ir 3—7 popiet,
šeštadieniais
9—1 val.

VIENAŠALIŠKA MEILĖ

PULGIS ANDRIUŠIS

JERONIMUI BARKUI su šeima ir dviem tuščiom rankom atsidanginus į australinį pasaulio apendicitą, tučtuojau pasisekė. Vienas čiabuvis fabrikantas, prisižiūrėjęs, kaip sąžiningai Barkus su žmona griebėsi darbo jo skardinių gaminių įmonėlėje, netrukus ateivį pakėlė į bosus, perdavė raktus, įleido gyventi atskiran namelin prie gamyklėlės. Savininkas tik atgabendavo žaliavas, nustatydavo gamybos terminus ir atsiimdavo gatavus produktus, na, ir kas antrą savaitgalį Barkams įgniauždavo į saują šlamančių banknotų. Netgi nereikėdavo žmogžudiškai prievartauti savo įgimto liežuvio, nes be abiejų Barkų čia dar dirbo trys ukrainietės, o Jeronimui, augusiam Rusijoj, netekdavo devynius prakaitus lieti dėl kiekvieno menkniekio kaip kad darydavo visi kiti mūsų tautiečiai, patekę angliškai kalbantiesiems bosams į nepasotinamus nasrus. O vakarais bedirbant antvalandžius, į gražiai apšviestą, šiltą fabrikėlio salę atbėgdavo abu mažieji Barkiukai pažaisti spalvotomis skardų atpjovomis, paveiksluotomis etiketėmis, kurias klijuodavo ant konservų dėžučių. Tuomet atrodydavo kad čia — ne pasaulio galilaukė, bet kokio nors Kazitėno mechaninė dirbtuvėlė Aleksote...

Gaunamieji, išsiunčiamieji rašteliai, — mąsto Jeronimas, buvęs aukštas valdininkas Lietuvoje, dabar tik ką grįžęs iš baro, išmetęs trejetą kvortų alaus, vienmarškinis išsirengęs prie karpomojo preso ilgiems antvalandžiams, vaikams linksmai siautėjant, — raštai, prašau, pone viršininke, maloniai patvirtinti savo parašu (kad tu sukepėtum kur!), ponas viršininkas varto, varto tavo raštelį, paskui, neturėdamas prie ko geresnio prikibti, raudonu rašalu prisega vieną kablelį, įsako piktai vėl iš naujo perrašyti ir "patiekti patvirtinimui", va, spaudžiam elektros migtuką, bum-bum-bum pradeda plakti preso širdis, ryja skardos lakštą, krenta vienas po kito lyg sukirpti dugneliai, perims žmona, praleis pro lankstomąją, kolchozninkės išspaus gražias firmos raides, sunituos, —štai, ir išeina naudingas daiktas, ne kokie "išeinamieji rašteliai", krėsk mėsos konservus ir siųsk Vokietijon broliams džiovininkams, ar Vasario 16-tos gimnazijai, tikras šedevras! Ir nereikia laukti, viso mėnesio, kol tau ir dar žmonai sumokės į rankas karališkaisiais banknotais lyg skardomis, bankas taip ir laukia išskėtęs rankas, sklypas nameliukui statyti užpirktas, po kiekvienos algos keli nauji kvadratiniai metrai pereina amžinon Barkaus nuosavybėn, kojos jaukiai įspirtos į šiltas naktines šliures, cigaretė dantyse, niekas už nugaros nestovi, taip, taip, rašteliai...

Barkus per pirmuosius savo palaimingo darbo metus iki menkiausio kulkšnelio susipažįsta su savo mašinomis, ir ne tik su jų anatomija, bet vėliau — ir su jų psichologija. Vieną vakarą, grįžęs iš baro, gerai įsiklausęs į presų bumbsėjimą, jisai staiga nutarė, kad mašinos, kaip ir kitos gyvos būtybės, kiekviena turi savo atskirą sielą, va, Nr. 1104-toji muša į varstotą ne iš karto, prieš lemiamą smūgį lyg ir pamąsto trumpą sekundės akimirką ir tik paskui atpalaiduoja savo tislų, koncentruotą krūvį, po to, sekundės trumpmeną pasilsėjus, kuo švariausiai atsiplėšia nuo priekalo ir tyliai renka jėgas naujam kirčiui. Tai rimta, tvarkinga asmenybė, iš jos negalima laukti jokių neapskaičiuotų pokštų, tikras džentelmenas, kokiu ir patsai Barkus buvo. Visos mašinos čionai pokarinės gamybos, visos drauge atplukdytos vienu laivu iš Anglijos, bet kokios tai skirtingos individualybės! Štai, Nr. 2345-ji, sakytum, ne tų pačių tėvų vaikas, nors ir ant paslėpsnių aiškiai įrašyti tie patys gimimo metrikai: McCallum Ltd! Paleista į darbą, trankosi, spiaudosi, kaip pavasarį pirmą kartą ant velėnos išvesta kumelaitė. Užmojis rublinis, kirtis niekinis, — keikiasi rusiškai Barkus, prisėdęs prie šios karštakošės, nespėdamas rankioti išblaškytus aplink skardos dugnelius. O, pavyzdžiui, Nr. 40.198 -ji pasižymėjo kaip tikra tinginė,— mėgsta perilgai ilsėtis sudavusi smūgį varstotan.

—Jau užsikosėjo manoji!.. — pridėjusi šmaikštų rusišką būdvardį, šaukiasi į pagalbą Barkų ukrainietė.

Kas sakė, kad žmogus — ne mašina? Žmogus ir mašina yra tokios pačios gyvos būtybės su skirtingais charakteriais, rimtais ir nerimtais įpročiais.

Jeronimas Barkus, per kelerius metus galutinai išstudijavęs visų mašinų psichologines plonybes, laurų vainiką atidavė savo Nr. 1104-tajai. Pradžioje buvo tik saugumonašumo sumetimai, vėliau atsirado pagarbos jausmas, kuris ilgainiui išsivystė į simpatiją...

Raštai, rašteliai, — mąsto įraudęs, šiandien be alaus dar išmetęs vieną apystiklinę brandy, įstojęs į šiltas šliures Barkus, — atkreipiu Tamstos dėmesį, pone Barkau, į praleistus du kablelius, tatai jau pasitaiko ne pirmas kartas..., štai, dabar sėdžiu šiltomis kojomis šviesioje salėje pats sau viršininkas, čia pat krykščia linksmi, sotūs vaikeliai ("Algiuk, paduok man naują skardos lakštą!"), su kiekvienu iškirptu dugneliu krenta šilingai, svarai, jau greit liesim nameliui pamatus... Barkus švelniai prisiliečia prie migtuko, išjungia Tūkstantis–šimtas–ketvirtąją, padeda naują lakštą, paleidžia elektrą, sudūzgia Tūkstantis–šimtas–ketvirtoji tvarkingais, migdomais smūgiais; seniau mūsų protėviai garbino laumes, kaukus, aitvarus, jie, girdi, nešė turtus į namus, globojo gyvulėlius, supė pamestus vaikus, na, bet už tai iš žmogaus reikalavo keistų aukų, štai, modernių laikų laumė Tūstantis–šimtas–ketvirtoji, atsilošia Barkus ir apžveilgia spinduliuojančio plieno būtybę, kuri taip sočiai maitina jo šeimą, nepamiršta ir būsimųjų namų, štai, ji, maitintoja, rėdytoja, girdytoja, nereikalaujanti kažkokių kitų aikštingė aukų, kaip tiktai aštuonių darbo valandų, už malonų elgesį su ja dar primetanti krūva antvalandžių.

Barkaus simpatija gilėjo ir pagaliau virto tikra meile. Kas gi tai buvo, jeigu ne meilė, kai, būdavo, užeini prieš darbui baigiantis į jo fabrikėlį ir stebi jo labanaktines operacijas, atsargius išjungimus, nepabaigiamus prakaito apšluostymus gaidžio sparnu ir ožiuko rauginta oda, gramdinėjimu dulkių net iš papadžių?

—Mažiau laiko užimtų, jei paruoštum jai šiltą vonią... — bandžiau kartą pasišaipyti.

—Ar drįsai juoktis iš savo duondavio, kai Kaune tarnavai? — tarė Barkus, laimingą veido šypseną pakeitęs kartėlio debesiu.

— Betgi duoną tau duoda fabriko savininkas? — bandžiau derėtis.

—Nušneki kaip visada, — dar labiau apkartęs kalbėjo, — jeigu ne Tūkstantis–šimtas–ketvirtoji ir aš, jeigu ne tai, ką mudu abudu pagaminame, tai už ką, po šimts, mums savininkas mokėtų pinigus, ir gerus pinigus?

Barkaus meilė nesutrukdomai klestėjo nepilnus penkerius metus, o besibaigant penktiesiems, vieną vakarą reikėjo smarkiai paspaust antvalandžius, mat, buvo privirtę daug sezoninių užsakymų. Keista, bet Jeronimas tą vakarą net nebuvo užsukęs į barą savo įprastinių alaus kvortų sunaudoti, visas buvo pasišovęs darbo našuman. Atseikėjęs dvi valandas viršaus, jau rengėsi pradėti trečiąją, pakišo naują skardos lakštą ir paspaudė migtuką, standriai papurtė savo sąnarius Tūkstantis–šimtas–ketvirtoji, Barkus, staiga pastebėjęs ne vietoje paliktą degančią cigaretę, instinktyviai ją griebė tą pačią akimirką, kai visu sunkumu krito presas ir savo alpstančiam meilužiui malte sumalė du rankos pirštus.

Vienapusiška meilė visada tragiška.

*

...Šios iškilmingos dešimtmečio sukakties proga noriu palinkėti LD ir ateity rinktiniais tekstais ir puikiomis nuotraukomis registruoti kiekvieną ryškesnį lietuviškojo gyvenimo įvykį, kiek galima, vengiant mūsų išeivijoj kartais pasitaikančių nuosmūkių.

Labai malonu pastebėti, kad LD skiria prideramą dėmesį ir lietuvių politiniam gyvenimui, kurio smukdytojų ir tremty pradeda gana atsirasti.

Likiu LD leidėjui bei jų redaktoriams sėkmingai tęsti ligšiolinį kelią, laikantis kilnių iš Lietuvos atsivežtų žurnalistikos tradicijų.

Dr. K. Šidlauskas,
Liet. Krikščionių Dem. S-gos
Centro Komiteto pirmininkas

P. S. Sveikinimą perdavė LKDS įgaliotinis Los Angeles mieste agr. Butkus.

...Minint pirmąjį dešimtmetį nuo LD įsteigimo, Amerikos Lietuvių Rezistencinės Santarvės Centro Komitetas turi malonią progą sveikinti žurnalo sumanytojus, leidėją, redaktorius bei visą štabą ir kartu siųsti geriausius linkėjimus ateičiai.

Su pasididžiavimu tenka pabrėžti, kad "Lietuvių Dienų" lygio lieviška spauda amžiams įgalins lietuvybę išlikti gyvą!

Petras Pamataitis,
centro komiteto pirmininkas

— LD Literatūros redaktorius **Juozas Tininis** atsiuntė sveikinimą iš Vienos, Austrų sostinės, palinkėdamas "ir toliau, kaip iki šiol, energingai leisti žurnalą ir skleisti lietuviškąją kultūrą."

KNYGOS IR AUTORIAI

Atsiųsta paminėti

J. Švaistas, **Jo sužadėtinė.** Premijuotas romanas. Lietuviškosios Knygos Klubo leidinys, Chicago, Ill. Spaudė "Draugo" sp. 394 psl. Kaina $4.00. 1960.

Vytautas Alantas, **Tarp dviejų gyvenimų.** Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, Chicago, Ill. 1960. 462 psl. $4.50. Viršelio aplanką piešė dail. A. Korsakaitė.

Pulgis Andriušis, **Rojaus vartai.** Apysaka. Nidos Knygų klubo leid. Nr. 28., 198 psl. Nariams — $1, nenariams — $1.50.

Rinktinė. Nr. 5. 1960, 80 psl. Parinkti straipsniai iš lietuvių periodikos. Išeina kas 3 mėnesiai. Kaina 50 c.

Romualdas Kisielius, **Pirmoji sėja.** Eilėraščiai. Išleido "Pašvaistė", New York, 1960. 50 psl. Viršelis ir skyrių iliustracijos J. Totilaitės. Kaina $1.50.

Vaclovas Biržiška, **Praeities pabiros.** Rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities. Išleido "Karys", 1960. 352 psl. Įrišta kietais viršeliais.

31 straipsnis. Spaudai parengė ir prižiūrėjo prof. M. Biržiška.

Antonianum. 1960 m. šv. Antano Aukšt. Mokyklos I-ji laida. Mokiniai ir mokyklos gyvenimo vaizdai. Didelio formato, iliustruota.

Gintaras. Čikagos Aukštesniosios Lituanistinės Mokyklos 1960 metų metraštis. Redagavo: J. Konaukaitė, J. Šalčius, A. Bičiūnas, D. Indreikaitė, L. Skeivelas, N. Radvilaitė, globojant mokytojams D. Veličkai ir A. Dunduliui. Viršelis A. Bičiūno, užsklandis V. Binkytės ir A. Bičiūno. Nuotraukos J. Račkausko ir J. Grabausko. Č. A. L. Mokyklos Tėvų Komiteto leid. Nr. 4. Spaudė M. Morkūno sp., tiražas 800 egz.

Metraštyje sudėti IX laidos abiturientai ir mokinių įvairiomis temomis rašto darbai, literatūriniai mėginimai.

Algirdas Gustaitis, **Algis Trakys ir taksiukas Šleivys.** Jų nutikimai Lietuvos kaime. Kova su gaidžiu. Dailininkas Vytautas Stasiūnaitis. 50-siais lietuviško filmo metais. 32 psl., didelio formato. $2.

Tai yra tekstas, pagal kurį A. Stasiūnaitis nupiešė lietuvišką "kartūną" mažiesiems žiūrovams (Žiūr. reportažą pernai metų LD žurnale). Tekstas iliustruotas daugeliu spalvotų filmo piešinių; knygelę puošia 3 spalvų viršelis.

— **P. Jurgėla** baigia ruošti spaudai iliustruotą veikalą "Lietuviškoji skautija". Jame bus visų liet. skautybės šakų apžvalga ir pavaizduota skautų pasireiškimai įv. srityse.

—**Leonardas Valiukas,** buv. LD redakt., birželio 9 d. University of Southern California mokslo laipsnių įteikimo šventėje gavo politinių mokslų magistro laipsnį. L. Valiukas yra vienintelis iš lietuvių prasiveržęs į amerikiečių politinę veiklą ir tuo laimėjęs draugų Lietuvos laisvės bylai. Šiuo metu jis baigia parengti knygą "Lithuania and Lithuanians", kuri išeis iš spaudos dar šį rudenį.

— Chicagos Northwestern universitete bebaigianti žurnalistikos studijas **Nancy Hwastecki** savo moksliniam darbui, siekiant bakalaureato laipsnio, profesoriaus patarta, pasirinko parašyti studiją apie pergyvenimus buvusios Sibiro tremtinės **Onos Prunskienės,** neseniai atvykusios į JAV.

Ta proga amerikietė žurnalistė pagrindinai studijuoja padėtį okupuotoje Lietuvoje, sąlygas Sibiro tremtyje, panaudodama anksčiau per Kongreso komiteto apklausinėjimus surinktą medžiagą. Vėliau šis darbas ketinama paskelbti amerikiečių spaudoje.

RACHEL PORTELA -AUDENIS

SONETAI

A T M A I N A

Nepavydėtina tava buitis, drauguži, –
Likimas aklasai žiauriai tave apgavo...
Tačiau liūdėdamas, vienatvėj susigužęs,
Žinok: dar viena siela kenčia, ji – sesutė tavo.

Gal nesuprantami tau bus šie žodžiai mano, –
Išpažintis šioj žemėj visada baisi, –
Todėl Anapus, ten kur amžiai mūsų dar gyvena,
Nauja viltim sušvis tavasis ilgesys.

Likimas vis tolydžio šaipėsi iš mūsų,
Kas aš esu čionai, ten tu, drauguži, būsi:
Išnyks klaida — dėl jos abu kentėjom...

Nors nesuprantama paliks šios atmainos slaptis,
Tačiau šviesia diena pavirs tamsi naktis
Meilingam prieglobsty žmonijos Atpirkėjo.

D V I Š I R D Y S

Sukūrė Dievas mus taip lygius, taip vienodus:
Tava širdis ir siela – tai sesutė mano...
Džiaugsme ar sielvarte – vienodi mūsų žodžiai
Ir laimę lygiai mes vienodai išgyvenam.

Kančioj, dvejonėse, bekraščiam ilgesy
Ir aš ir tu paklystame vienodai...
Akimirkos tamsybėj aš ir tu esi,
Kaip lygiai – dainoje, manos jaunystės godoj.

Širdis tava, kaip saulė, naktimis man rodos,
Žinau: audroj ji guos mane ir nuramins...
Ir kai atgims su laime mūsų meilės godos

Dvi širdys plaks ligi mirties vienodai, –
Nors dar ilgai šią dygią žemę mūsų kojos mins,
Lig poilsio saldaus prie Amžinojo Sodo.

N U S I V Y L I M A S

Tyliai, kaip aidas, išnyksta svajonės jaunystės,
Griūna manoji saulėto sapno pilis,
Laikas – gėlė, pražydusi džiūsta ir vysta,
Lygiai kaip mano būties svaigulys.

Blėsta paveikslas, kadaise vaizduotės sukurtas:
Pievos, gėlynas, siauras takelis ir mes...
Jo čia nebėr – mano didžiojo turto,
Kas nūn gėles ir pilis besupras.

Nyksta gyvenimas, tai tiktai sapno būta...
Visa ne taip, kaip svajonėse savo aš spėjau, –
Lieka tik kapas – mažutis ir laikinas butas,

Kur manęs laukia tamsa ir dar kirminai godūs,
Jie kaip sprendimas nežinomo pikto teisėjo:
Koks tas gyvenimas buvo gražus ir nuobodus.

Š E Š Ė L I S

Šešėlį tamsų, slegiantį ir liūdną
Vis noriu išvaryt iš savo atminimo,
Jau niekas man jaunystės sapno nepabudina,
Todėl šešėlis dengia mano dainų rimą.

RACHEL PORTELA - AUDENIS, neseniai mirusi brazilų poetė, daug kūrybos skyrusi Lietuvai
R. PORTELA, the late Brazilian poetess; she dedicated many poems to Lithuania.

Neseniai mirusi Rio de Janeire poetė Rachel Portela, inž. Audenio žmona, buvo didelė ir nuoširdi lietuvių tautos bičiulė; ji savo poeziją yra taip apibūdinus:

"Mano eilėraščiai yra mažos nuotrupos,
praeities pelenai, dulkės ir kilnių minčių ir niekniekių skuteliai,
chaotiškai, be ryšio susipynę...
Tačiau man yra malonūs tie dejavimai,
nors negali sušvelninti mano liūdno likimo. (Iš "Adoracao").

Pagrindinis Rachelės kūrybos bruožas yra surasti gyvenimo prasmę, socialinės nelygybės priežastį, skiepyti didžiosios meilės jausmą artimui, švelniai šypsotis iš žmonių klaidų, liūdnai medituoti. Liūdnas tonas vyrauja visuose jos eilėraščiuose. Gal todėl ji daug dėmesio skyrė Lietuvai, kurios kančia buvo persiėmusi jautri poetės širdis. Ji matė net mažyčiuose dalykėliuose daug grožio, prasmės ir Dievo valios. Nors poetė žino, kad žmogus yra Dievo kūrinys, tačiau tas nekliudo jai sonetą apie zoologijos sodą baigti eilute: "Žmonės yra tikrieji žvėrys". Ir nors pagrindinis poetės kūrybos tonas yra labai liūdnas, tikėjimo skaisčia pažanga jai netrūko, todėl, kad: "...žmonės praeina, bet Dievas palieka, kad tu atgautum laisvę". (Iš poemos "Lietuvai").

Rachel Portela-Audenis rašė daug eilėraščių, bet buvo įsitikinus, kad jos pašaukimas — yra romanas, kurių ji rankraščiuose paliko du: "Nelaimingieji" ir "Įstatymų aukos". Šių žodžių autorius yra išvertęs ir sudaręs eilių rinkinį lietuviškai, kuris laukia leidėjo. (pb)

Kaip monas, kaip svajonė, kaip miražas
Dienų laimingų aidas šaukia sielą
Vėl grįžt atgal, gyventi sapną gražų
Nūnai, kada jau niekas nebemiela.

Dabar žinau: visi šioj žemėj klystam...
Svajonių pilys, laimė ir jaunystė –
Tiktai iliuzija, išnykstanti, kaip dūmas...

Šešėlis juodas prie širdies palieka,
Nusikratyti juo man nepadės jau niekas –
Ilgiuos tik poilsio, tik amžino ramumo.

Iš portugalų kalbos vertė PETRAS BABICKAS

Ilgos ir kantrios laukimo valandos...

"VEIZĖK, JAU NERIA TAVO PLŪDĘ..."

Albinas Valentinas

Fotografinis reportažas iš meškeriotojo nuotykių

Jau septynios vasaros nugrimzdo praeitin, kai mudu su geru bičiuliu Kazimieru vis važiuojame meškerioti į Wisconsiną ir vis tan patin ežeran — Poygan Lake. Tai nemažas ežeras: keturiolikos mylių ilgumo ir keturių su puse platumo. Bet negilus.

Šis ežeras tai tikras rojus meškeriotojams ir medžiotojams. Žuvininkams čionai žuvų nebaido, kaip kitur, galvotrūkčiais belakstą visoki sportiniai laivai ir laiviūkščiai. Meškeriotojai valandų valandomis ramiai sau tūno ant inkaro. Tik neramuolis, pabuvęs trumpai vienoje vietoje ir tuoj pat nieko nepagavęs, sprunka keliasdešimt jardų toliau, tikėdamasis čia rasiąs tikrąją laimę... Bet toks yra tik menko tikėjimo meškeriotojas. Tikri meškeriotojai turi būti geležinės kantrybės vyrai, valandų neskaitą ir sėdį vienoje vietoje ir gyveną šviesia viltimi, jog kartą visvien kas nors pajudins meškerės plūdę... Ot, tokie kaip mudu su Kazimieru!

Per Poyganą teka nemaža Vilko upė — Wolf River. Vakarinis ežero krantas baigiasi neapmatomais liūnais, priaugusiais aukšta žole. Ten veisiasi milijonai laukinių ančių ir žąsų. Rudenop, kada pats geriausias meškeriojimo laikas, ten paukščių yra debesimis. Ir tokie nebaukštūs, kad neretai plaukiant tenka sustabdyti laivelio motorą ir mentimis baidyti antis, meldžiant pravažiavimui kelio...

Poyganą, kurį mes vadiname "Mūsiškiu ežeru", netyčia surado bičiulis Kazimieras, kartą beieškodamas Wisconsine kur sustoti paatostogauti, o svarbiausia — gerai pameškerioti... Ir kokių tik nuotykių neatsitiko nuo anos dienos...

Tokių pagaudavau ir Lietuvoje, Rūšupių melnyčios prūde...

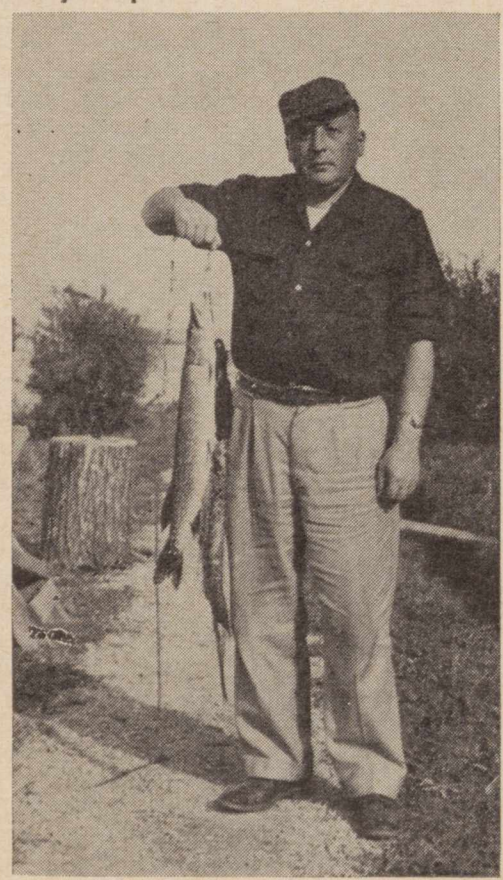

★

Tai buvo dar pradžioje, kai nepažinome ežero rūstybės ir jo išdaigų. Kartą taip aistringai įnikome į meškeriojimą ir į plūdžių sekimą, kad nebebuvo laiko apsižiūrėti nė kas aplink darosi. Kažkas keistai čiaukštelėjo.

—Kas čia čaižosi? — sako Kazimieras.

—Et, piemenys kur krante botagu pliaukši...

Priešakyje toliau buvę du meškeriotojų laiveliai skubiai ištraukė inkarus, veda motorus ir šaukia mums: "Go out, go..." žiūrime, kad tolumoje, ant mūsų prieplaukos tiltelio šeimininkas moja mums balta vėliava, duodamas kažkokius ženklus.

—Ko jie nori? — galvojame.

Atsisukame užpakalin... Ogi dangus vakaruose pasidaręs staiga juodas kaip naktis ir tik žaibai blykščioja be perstojo... Šaukdamiesi visų šventųjų pagalbos, sumetėme meškeres, ištraukėme inkarus ir, didelei mūsų laimei, iš karto užvedėme motorą. Ir kiek tik išgalėdami — į krantą. Vos tik spėjome parplaukti ir laivelį ištraukti į krantą, kai ežere stojosi sūdna diena... Prapliupo baisus lietus ir audra, dangus sulipo su ežeru, besigirdėjo vien tik šniokštimas ir ūžimas... Tai buvo staigus orkanas, kokį paežeriečiai senai bebuvo matę.

Pasirodo, kad ežere reikia žiūrėti ne tik į meškerių plūdes, bet ir dangų...

★

Paežerių ir pamiškių gyventojai visada yra romantiški žmonės. Lietuvoj pamiškės trobelėje galėjai prisiklausyti nesuskaitomų pasakojimų ir dyvų apie miške matytus keistus žvėris ir paukščius, apie perkūno išdaigas su medžiais, apie pulkus vaiduoklių, velnių, apie puošniai pasirėdžiusius miškų "ponaičius", bevaikščiojančius pasiramsčiuojant pirktine lazdele ir dailiai bestumiančius nuodėmėn durnas piemenaites...

Mūsiškiai paežerės šeimininkai, pas kuriuos visada sustojame meškeriojimo iškylai, yra labai malonūs žmonės — Elsa ir Otto Lassanske, abu senukai pensininkai. Jis ilgus metus buvęs formanu viename Milwaukee alaus bravore, o ji ilgus metus taxi šofere. Dabar mes esame geri draugai, beveik kaip giminės. Jų protėviai kilę kažkur nuo Reino. Jau ketvirtojoj kartoj jie gyvena čia, bet abu puikiausiai kalba vokiškai. Iki vėlyvo vidurnakčio, žiūrėdami televiziją, kalbamės apie gyvenimą ir nuotykius prie ežero... Arba einame vakaruoti pas kaimynus. Jie jau visi mus pažįsta ir mes juos.

Labiausiai mėgstame vakaruoti pas Mr. Oliverą Brunnerį. Ten didesnė troba, susirenka daugiau kaimynų. Brunneris stambus, malonus vyras, irgi pensininkas. O jo jauna žmonelė už vis maloniausia. Ak, ta Anna, kaip ji mėgsta dailiai pasibučiuoti!.. Pats Oliveras didis medžiotojas ir meškeriotojas. Jo vasarnamis pilnas vertingų trofėjų. O taip pat jis ir didis keliauninkas: apkeliavęs visus Amerikos kampelius.

Šį vakarą pilnas Brunnerių vasarnamis žmonių, net nebėra kur atsisėsti. Daug kaimynų ir nemaža atvykusių iš Milwaukee miesto. Mat, šį vakarą rodysime "šovus". Vėjuotomis ir audringomis dienomis, kada negalima "išeiti į ežera", mėgstame pafilmuoti gražiąją gamtą ir nuoširdžiųjų paežeriečių kasdieninį gyvenimą ir darbus. Ir su sekančia atvyka visada atsivežame jiems filmus parodyti. Todėl ir esame be kantrybės visų laukiami. O šį kartą dar daugiau: atsivežėme parodyti ir praeitais metais čia susuktą 600 pėdų ilgio žmogiškąją komediją "Meškeriotojai", kurios "masinėse" scenose dalyvavo daugumas paežeriečių. Kiekvieną kartą apie mūsų atvykimą prie Poygano ežero nežinomas korespondentas parašydavo apskrities miestelyje Winneconne išeinančiame vienintely dienraštyje "Winneconne News". Taip pat jis vis parašydavo, kaip mums sekasi meškerioti, kokias "funes" čia krečiame, kaip vietiniai gyventojai nuoširdžiai prie mūsų priprato ir kaip kiekvieną kartą atsisveikiname ašarodami...

Filmų pasižiūrėti šį vakarą atvyko ir vietos garbingiausia gyventoja — didelės farmos savininkė; jai priklauso ir visas pietvakarinis paežerio krantas. Visi, kurie ten turi savo vasarnamius, sklypus nuomoja iš jos tik už simbolišką kainą. Žinoma, kiekvienas norėtų susitvarkyti nuosavybėn, bet ji vis atsako:

—Nenoriu pardavinėti tėvų palikimo. Iki mano gyvos galvos nė vienas nesirūpinkite...

Tačiau jai dabar jau 94 metai amžiaus... Ji dar panelė. Visi ją populiariai vadina "Farmfrau". Visų laikoma, suprantama, pagarboj, todėl jai buvo užleista geriausia sėdima vieta.

Užgeso šviesa, prasidėjo rodymai. Kiekvienas paežerietis, pamatęs save ekrane, džiaugsmingai suklykė, o bendras klegesys visai nesustojo... "Meškeriotojai" buvo sutikti dideliais kvatojimais iki bendro klyksmo, ir paskui nesigailėta plojmų.

Po filmų rodymo prasidėjo kalbos apie meškeriojimus, pasakojimai apie visokius nuotykius ežere, apie paslaptingas žuvis, kurių niekas negali pagauti... Farmfrau papasakojo, kad prie šio ežero gyveno paskutinieji laisvi indėnai, jų vadas buvęs Chief Oshkosh. Jo vardu ir pavadintas čia už 21 mylios esantis didesnis miestas—Oshkosh. Ji pasakojo, kad dar būdama maža mergaitė vykdavo kartu su tėvais dengtame arkliniame vežime į Winnecone pirkti žibalo, druskos ir degtukų. Tose kelionėse jų "abozą" neretai dar iš krūmų apšaudydavo indėnai nuodingomis strėlėmis.

★

Šeštadieniais ir sekmadieniais, kada daugiau atvyksta meškeriotojų, dar toli prieš saulėtekį paežerėje ima ūžti laivelių motorai. Šokame ir mes į kojas... Ežeras ramus, lygus kaip stiklas. Išplaukiame. Kaimynystėje suskaitėme jau apie dešimtį laivelių. Bet dar prieš saulėtekį užgulė staigus ir baisus rūkas- kad per kelias pėdas negalėjai nieko matyti. žinoma, nė meškerės plūdžių. Tik pamatai, kaip ima lenktis meškerės kotas arba vyniotis lauk špūlė. Griebi, bet dažniausiai jau per vėlu — tik tuščias kabliukas... Visiškai nebegalima orientuotis, kur mūsų krantas. Pasidarė kažkaip nejauku.. O kad taip staiga kokia audra... Tik kai gaidžiai pragydo, pasidarė smagiau: vistiek kažkur yra krantas...

Visame ežere kapų tyla. Nebirbia joks motoras. Kiekvienas bijo pasijudinti iš vietos, kad nesusidurtų su kuo... Staiga matau, kaip šimtai indėnų skaptuotose valtelėse supa mus. Surinku iš baimės.

—Kas atsitiko? — klausia Kazimeras.

—Indėnai mus puola!

—Susapnavai broleli...

žiūriu, tikrai jokių indėnų. Mano tik būta užsnūsta valandėlę menką...

Girdėti, kaip visai netoliese pliaukši į vandenį irklai. Ir štai ča pat iš rūko išnyra laivas.

—Skrajojantis olandas! — šaukia Kazimieras.

Kai priplaukė šalia, besąs ne olandas, o Mr. Oliveras. Ir senas ežero vilkas pabūgęs šitokio rūko.

Kai tik pakilo saulutė — rūko kaip nebūta. Nors baisiai gera buvo meškerioti, bet nubruzdėjome kranto link — į bažnytėlę.

Už ketvertos mylių katalikų bažnytėlė. Nedidelė, aplink kapinės. Viduje jokios prabangos, jokio spindėjimo. Sienos dažytos baltai, o vienintelio altoriaus raudoname fone kryžius su natūralaus žmogaus didumo Kančia. Bet ji tokia sopulinga, tokia neapsakomai...

Prisirinko pilnutėlė bažnytėlė senų ir jaunų. Visi kartu gieda giesmes. Šalia mūsų iš visos širdies šaukia toks ūsorius. Pasižiūriu — ant jo kuplių ūsų visa sauja žuvies žvynų... Lyg juokas suėmė. Pasižiūri tokia jauna mergina — tai ta balsu nusikikena. Matyti, vyras iš ryto buvęs išėjęs į ežerą, o dabar skubėdamas atvyko už visas malones Dievui padėkoti...

Pasakojo, kad bažnyčioje esančią Kančią išskaptavęs kažkoks lietuvis Martinkus iš ežere jau suakmenėjusio medžio. Jis ją dirbęs septynerius metus. Martinkus šioje paežerėje buvęs įsikūręs "tuojau po indėnų..."

★

—Kelkis, Albinai! Jau pusė keturių. Ežeras ramus ir skaidrus kaip veidrodis. Jokio vėjelio. Aš sunešiau laivelin ir minorus (mažas žuveles), ir sliekus...

Aš negaliu praplėšti akių miego saldybėje. Juk dar tolokai prieš saulėtekį...

— **Gal negeras mano gilumas?..** — susirūpino nieko nepagaudamas bičiulis.

—Kelkis... Dabar auksinis meškeriojimas. Vēliau gali kilti ir žolinis...

Dēl ežero nepergilumo ir lēkštų krantų, vējelis ten netrukdomai šeimininkauja ir iškrečia visokių pokštų. Čia tau ežeras lygus it veidrodis, ot, staiga tik pūstelējo ir už keletos minučių ežero nebepažinsi: putoja, šniokščia bangos baltas savo sketeras aukštai pašiaušę. Tada laive jauties jau kaip karuselēje... Nieko daugiau nebelieka, kaip skubiai rūkti į pakraščio nendrynus ir žolynus ieškoti ramybēs... Tad tokį vējelį praminēm "žoliniu".

Nuburzgēme į "savo vietą" ir suleidome meškeres. Veizam, veizam, bet niekas nieko nedaro. Plūdēs sau ramiai stovi lygaus vandens paviršiuje, ir kalbas visas iškalbējome, ir cigaretes iš nuobodulio baigiame išrūkyti, o plūdžių niekas nepajudina nē dēl juoko. Taip kokias tris ar keturas valandas... Bet mes apsišarvavę geležine meškeriotojo kantrybe. Ir štai...

—Veizēk, tavo dešines plūdes neria dugnan! — sušuko Kazimieras.

Aišku, neria, ir dar kaip... Griebiu už meškerkočio.

—Nekirsk dar, leisk, tegu neša... tegu neša..

Kantrybē nebeišlaiko. Cakt, užkertu. Yra! Ir, atrodo, stambi. Dūksta, plēšosi kaip pašēlusi, nesiduoda iškviečiama į paviršių.

—Albinai, veizēk, jau tavo antrąją meškerę neria...

—Nieko negaliu daryti, pirm reika su šitąja susirokuoti. Griebk tu, Kazimierai!

—Oi, jau mano plūdes neša... jau neria...

Prietelius irgi atsispirdamas kovoja su lydeka.

—Kazimierēli, veizēk, jau tavo ir antrą meškerę neria.

—Jerau, ką dabar bedarysime?..

—Laikykimēs, drauguži, laikykimēs!..

Su viena apsidirbęs, griebiu už antros meškerēs. Visa špūlē jau išvyniota. Trukteliu — yra! Užsikabinus ir be užkirtimo. Ir šitą į tarbą.

Taip ēmēmēs darbuotis be atsikvēpimo. Matydami mūsų nuolatines "kovas", iš toliau atplaukē dar trys laiveliai ir netoli mūsų užmetē meškeres.

Mes tik velkame visokias kilmingas žuvis, o aniems ateiviams niekas nē dēl juoko plūdžių nepakušina...

—Gadem!.. Gadem!.. — kasosi pakaušius anieji.

Linksmi grįžome pietų. Otto jau iš tolo mojo mums "Winneconne News" laikraščiu. Ten, kaip patyrēme, ilgokame straipsnelyje buvo aprašytas mūsų "filmų vakaras". Baigiant buvo apgailestaujama, kodēl daugiau lietuvių neatvyksta į šią nuošalią, tylią ir romantišką paežerę. Tiktai šitie du. Bet džiaugiamasi ir jais. Lietuviai esą draugiški ir puikūs žmonēs...

Vēliau sužinojome ir kas tas korespondentas: tai kaimyninio miesto pradinēs mokyklos vedējas, dažnai atvykstąs prie ežero ir mums pažįstamas.

Po pietų tuoj vēl išbruzdējome ežeran "į savo vietą". Vēl atplaukē ir tie trys laiveliai, nors pasižiūrēti kaip mes vēl "šienausime"...

Bet dabar lazda atsisuko antru galu: jie vilko žuvį po žuvies, o mūsų plūdžių iki pat vakaro niekas nē nemēgino pakabavoti... Dabar mes kasēmēs pakaušius:

—Po šimts pypkių!.. Ir kas čia dabar yr'...

—Vieniems Dievas duoda nueidamas, kitiems pareidamas, — nusprendē mano bičiulis.

★

Tą rytą "žolinis" jau iš anksto šeimininkavo ežere. Todēl nutarēva vykti į "upelį". Į vakarinį ežero galą įteka nemažas, ramus ir žolētas upelis, kuriame žuvies taip pat apsčiai esama. Pakraštyje įrikiavome laivelį skersą į aukštas nendres, uždūrēme irklais, patogiai įsirengēme ir užmetēme meškeres.

—Dabar ežere gali šimtas "žolinių" dūkti, mes čia nieko nebijome...

Kazimieras neužilgo ištraukē puikią katžuvę, po to ir gražų lydį įsiviliojo į laivelį. Aš nieko ir nieko.

—Aš prašau Dievo, kad tu irgi nors bent dvi pagautum... — susirūpinęs kalbējo draugas.

Bet ir jam laimē greit paguro.

—Prakeiktas šiaurys atsisuko pūsti. Dabar tai amen... Bet vistiek būkim, juk ir atvažiavom meškerioti. Ne ką veiksime ir krante. Čia nors nemokamai pasiklausysime vandeninių paukščių koncerto....

Jei atsisuko pūsti šiaurys arba rytinis — nesitikēk žuvies. Žuvingiausias vakarų vējelis, neprastas ir pietinis. Vējas "užkerēja" žuvis.

Mes klausēmēs įvairiabalsio koncerto, bemaž nebekreipdami dēmesio į plūdes. Tik staiga prietelius sušuko:

—Tavo jau neša, velka... Griebk!

Kažkas stambus buvo paēmęs. Bekovojant du kartus lūžo meškerkotis.

—Nepaleisk, nepaleisk, atsigriebsi už visą dieną...

—Taigi, atsigriebsi... Griebk nors už uodegos...

Mes iš visų jēgų kaunamēs su žuvimi, o visai netoli ant tokios nendrēs atsitūpęs juodas paukštis su raudona "vēliava" pagurklyje kad jau rēkia visa gerkle:

—Dy–py, dy–py!..

—Nutilk, prakeiktas, aš tau kailinius kaip reikiant išdulkinsiu! — surikau perpykęs ant paukščio.

Žuvis pagaliau paguro. Įgavom į laivelį. Tai buvo kokių dvidešimties svarų šunžuvē. Graži, žalsvos spalvos bet nevalgoma... Ją godžiai ryja katēs.

— Cha-cha-cha-cha!.. — šētonišku balsu čia pat žolynuose nusikvatoja kitas vandeninis plunksnuočius nenaudēlis.

—Užteks šiai dienai tų juokdarybių. Plaukiame į krantą.

Viską, kaip stovi, paliekame laivelyje, žadēdami atsigriebti rytojaus dieną. Čia nēra mados ką nors nešti į pastogę, užrakinti. Nē namai čia neturi užraktų. Žmonēs išvažiuoja visai dienai, palikę viską atidarą.

—Jau penkiasdešimt metų prisilaikome prie šito ežero, bet nebuvo girdēti kad kas nors bent svetimą šiaudą būtų palietęs, — sako mūsų šeimininkas. — Čia ne Čikaga.

★

Vieni sako, kad meškerē yra toks daiktas, kur prie vieno galo sliekas, prie kito — kvailys. Kiti vēl stigavoja, jog meškeriotojai esą didžiausi melagiai sviete. Tai netiesa. Aš jums papasakosiu keistą atsitikimą, bet nemeluodamas nē vieno žodžio.

Rytas vēl buvo dideliai gražus. Ežeras it veidrodis. Išplaukēme patin ežero vidurin. Užmetēme meškeres. Tik neužilgo — ššššššš...

—Girdi, "žolinis" jau apsireiškia...

Ežeras tuoj ēmē raukšlētis. Bet po valandēlēs vēl viskas nutyla. Tik staiga vēl visai iš priešingos pusēs: ššššš... Tuojau pat iš trečios. Pagaliau ēmē pūsti visi keturi į vieną krūvą ir nebesustoja. Mes duj į žoles. Ten bent galima gauti ešerių. Pasitaiko ir stambių, nes žuvys irgi bēga slēptis nuo bangų į žoles.

Patogiai įsikūrēme užuovējoje prie aukšto nendryno, tyliai suleidome abu inkarus, idant neišbaidytume žuvelių. Išmatavome gylį, nustatēme meškeres "ant ešerių" ir suleidome. Aš tuoj pat "išpešiau" iš dugno ešerį, dailų, didelį kaip kultuvę. Tuoj antrą, trečią, penktą... dešimtą... dvidešimtą::: Ir taip be pertraukos imu ir imu... Jau beveik pilnas mano tinklinis "rekstis" puikiausių ešerių. Jie pliuškina įleisti vandenin šalia laivelio ir stengiasi išlįsti per tinklines "akis", bet, deja, perstambūs... Aš jau turiu toli su viršum visą kapą, o mano bičiulis Kazimieras nē vieno... Kaip sužavēta: jam visiškai nē nemēgina joks ežerys užkibti. O ir meškerēs vienodos, ir gilumas vienodas, ir sliekai imami iš tos pačios dēžutēs...

—Nieko nesuprantu, koks kelmas čia dabar darosi... — susirūpinęs ir nusiminęs bičiulis. — Jis tik nespēja traukti, o aš nē vieno...

Jo veidas apsiniaukęs kaip ir dangus šiandien virš mūsų galvų. Pagaliau jis sako:

—Sēsk tu mano vieton ir paimk mano meškerę, o aš sēsiuos tavojon ir paimsiu tavo meškerę. Tada ir aš parodysiu, kaip reikia gaudyti ešerius.

Nukelta į 17 psl.

Temstant jam dar vieną pavyko įdėti į tarbą...

Vakare gražiausios valandos kontempliacijai, kai tarba jau pilna...

VAIZDAS IŠ FILMO "JONS IR ERDMĖ". Jonas ir Erdmė Baltrušaičiai pradeda savo naują gyvenimą varganoje lūšnelėje pelkyne.
A SCENE from the play "Jons und Erdmė".

PRŪSŲ LIETUVIAI LITERATŪROJ IR FILMO MENE

Hermanas Sudermanas ir filmas "Jons ir Erdmė"

Algirdas Gustaitis

Sudermanas — Prūsijos lietuvis

Neseniai Vokietijos filmų įmonė Kurt Ulrich–Film G. m. b. H., Berlin-Wilmersdorf, Bundesallee 35, pagamino ir pasaulin paleido filmą pagal Hermano Sudermano novelę "Jonas ir Erdmė" (Jons und Erdme). Tai sudarė progą prisiminti autorių, garsų Prūsų lietuvį rašytoją, rašiusį vokiškai, bet save laikiusį lietuviu.

Hermanas Sudermanas (vokiškai Hermann Sudermann) gimė lietuviškoje Prūsijos dalyje, Macikėnuose (Matzicken), 1859 rugsėjo 30 d., miręs Berlyne 1928 vasario 21 d.

Jis dramaturgas, natūralistas romanų rašytojas. Žymiausi veikalai: Garbė (Ehre, 1889), Sodomos galas (Sodoms Ende, 1891), Tėviškė, (Heimat, 1893), Rūpestis (Frau Sorge, 1887), Lietuviški pasakojimai (Litauische Geschichten, 1917. žiūr. Der Grosse Brockhaus, XI t., 329 psl., 1957 m.).

H. Sudermanas savo biografinėje knygoje "Mano jaunystė" (Das Bilderbuch meiner Jugend, išleido Gotta, Stuttgart in Berlin, 1922 m., 404 psl.; angliškai "The Book of My Youth", išvertė Wyndham Harding, išleido Harper & Brothers, USA) I skyriuje "Tarp miškų" rašo:

"Priešais duris augo trys berželiai, gal keturi ar penki. Aš drąsiai galiu skaičių padidinti, nes nėra kas galėtų prieštarauti, nebent mano motina, bet tųjų medžių jau seniai nebėra. Ir mano mama yra 97, ir gal jau pamiršusi, kiek medžių tenai buvo.

Suoleliai buvo padaryti žaliuojančiame pylimėlyje tarp tų medžių, bet kodėl — aš nežinau, gal niekas nežino..."

Vaikystės prisiminimai. Bet tie prisiminimai gyvai išryški Sudermano kūryboje. Sakysime, "Jone ir Erdmėj", aprašydamas jų skurdų įsikūrimą: "Namas buvo tiek įruoštas, kad buvo galima į jį keltis. Tačiau tenai nebuvo baldų. Betgi prie šelmeninės sienos jie buvo įrengę suolelį, kaip kad būna prie kiekvieno lietuviško namo, kuris įtaisomas vos namą užbaigus."

Antrame skyrelyje ("Mano sielos pagrindas") autorius sako: "žlėja pilkuma mano jaunystės metų šviesėja. Prisiminimai tikslesni ir tampresni. Aš matau mažą berniuką, netoli septynerių, su ruonio odos kuprinėle ant pečių, vienišai betraukiantį pakele pro miškelius ir pievynus į mokyklą. Buvusioji jaunystėje baimė pranykusi. Jis net vikriai užsirangydavo ant draugiško apylinkės lietuvio vežimo, kuris sustodavo jį pavėžyti, ir žvaliai nušokęs žemyn vilyčia nušvilpdavo į mišką.

Tokios kelionės ilgai nesitęsdavo, tiktai tarp rugpiūčio ir spalio, kada mokykla baigdavosi. Kaip vadinosi tasai draugiškas žmogus, kuris sulaikydavo mane besiraitantį, nenaudėliškai šaukiantį, kuris meilingai suspaudęs mane tarp savo kelių kiek įkrėsdavo, dabar jau nebeprisimenu jo vardo. Tada aš pasilikdavau namuose iki lapkričio, kada įvykdavo didelė permaina mano jaunam gyvenime, kaip iš vienišos sodybos tarp miškų išgabendavo mane į didįjį pasaulį."

"Paminėtina, kad aš gimiau tarp miško ir Nemuno kranto, mylėto ir dabar prarasto, buvusio mano namais."

Jaunystėje jam literatūrinės įtakos padarė Ruppius ir Temme, daugeliui gal negirdėti autoriai; vėliau Goethe, Schilleris. Rašytojas kupinas prisiminimų apie Baltiją, Pilvą, Juodkrantę, Nemuną, Klaipėdą, Tilžę...

Toliau jis rašo: "Kiek įmanoma, aš bandysiu aprašyti savo lietuviškų namų grožį. Jie buvo tipiškai šiaurietiško charakterio..." Bet kaimynystėje buvo vokiečių kraštas; vieton "Prūsija" atėjo žodis "Germanija".

Ir toliau:

"Karaliaučiuje buvo kita dvikovininkų draugija, kuri **mums, lietuviams** (mūsų pabraukta. AG), buvo kietas riešutas. Dabar jie tapo atskiru kariaunos vienetu.." aprašo autorius tuo laiku labai populiarias studentų dvikovas, nors oficialiai griežtai uždraustas, pasakoja, kaip jiems (lietuviams) nepakakdavo jų priešininkų "Goten" pralieto kraujo.

Nibelungų giesmės autorius — lietuvis...

Savo atsiminimuose (vokiškame tekste 203 psl., angliškame vertime 194 psl.) Hermanas Sudermanas rašo, kad pasaulinės garsiosios poemos, vokiečių literatūrinio pasididžiavimo "Nibelungų giesmės" autorius yra lietuvis Wilhelmas Jordan. Kad nebūtų galvų kraipymo, pasiskaitykte ką rašo Sudermanas vokiškai:

"Und doch gab es Eine, der sich von der Litauerkneipe aus durch sein Dichtertum die deutsche Welt erobert hatte. Dieser Eine, dieser Grosse, von dem man nur mit ehrfurchtigen Staunen sprach, war der Nibelungendichter, war Wilhelm Jordan."

Vertimas angliškai: "And yet there was one man who, rising from the beer table of the **Littauen** (taip vertime rašoma. AG) had conquered the German world by his poetry. This unique person, this great man of whom one spoke with respectful wonder, was Wilhelm Jordan, the poet of Nibelungen."

Lietuviškai pasakytume: "Ir buvo vienas vyras, nuo lietuviškos svetainės savo didžiuoju poetiškumu vokiškąjį pasaulį nugalėjęs. Šitas išsikirtinasis, šitas didysis, apie kurį kalbama su baiminga pagarba, buvo Nibelungų giesmės poetas Wilhelmas Jordan."

Toliau: "Tęsdamas savo keliones ir pasakodamas savo poemą, kartą jis atyko į Karaliaučių ir mums (suprantama: lietuviams studentams) atsiuntė tuziną apmokėtų bilietų kaip ženklą, kad jis nepamiršo savo senų draugų. (Ar jis nepriklausė lietuvių studentų draugijai? AG). Bet jis pas mus neatvyko."

"Prisimintinas jo brolis, girtuoklėlis, senas vaikinas, vadinamas Pielke-Jorke, kasmet du kartus atvykdavo į Karaliaučių iš mažutės, nykios vietovės, kur jisai, manytina, buvo vietos teisėju; atvykęs jis praleisdavo vakarą su mumis. Vieną ankstų rytmetį aš jį ir dar du, visus girtus kaip lordus, gabenau namo; baimingai nusiteikęs aš paliečiau jo ranką ir pajutau keistą nusižeminimo jausmą, kadangi buvau prisilytėjęs ranką brolio, parašiusio "Demiurgos".

Sudermanas eina garbės sargybą prie Mažosios Lietuvos vėliavos Rambyno kalne

Tolesniuose savo prisiminimuose H. Sudermanos aprašo dalyvavęs lietuviškose apeigose prie Nemuno Rambyne, kaip jis su visa puošnia studentiška uniforma ėjo garbės

IŠ FILMO "JONS IR ERDMĖ". Jonas ir Erdmė su dukrele Katriute turguj nusipirkę veršiuką, bevažiuodami namo pavėžina iš kalėjimo paleistą Vitkūną.
ANOTHER SCENE if the same film, showing Jons and Erdmė and their daughter Kathy giving a ride to Mr.Vitkūnas.

sargybą prie mažlietuvių žalios–baltos–raudonos vėliavos, ir kt. Nenorėdamas per daug rašinio ištęsti, vistik labai pageidaučiau, kad kas išverstų, išleistų lietuviams beveik nežinomus H. Sudermano atsiminimus.

"Jonas ir Erdmė"

Vienas žymesniųjų H. Sudermano kūrinių yra jo "Lietuviškieji pasakojimai". Vokiškai išleido 1917 m. Gotta, 466 psl., vardu "Litauische Geschichten". Tenai yra keturios novelės: Kelionė į Tilžę, 57 psl., Mikas Bumbulis, 70 psl., Jonas ir Erdmė, apie 200 psl., ir Magdė, apie 110 psl. Angliškai knyga užvardinta "The Excursion to Tilsit", išvertė Lewis Galantiere, išleista 1930 m. New Yorke, 372 p. Knygoje yra visos tos novelės, nors Erdmė vadinama Erdma, o "Magdė" gauna "The Hired Girl" antraštę.

Prieš keletą metų V. Volertas yra išspausdinęs laisvojo pasaulio liet. periodikoje "Kelionę į Tilžę" ir berods dar ką. Visus pasakojimus lietuviškai išleisti yra užplanavusi G. literatūros leidykla okupuotoje Lietuvoje.

Kaip ir kiekvienas ne ekranui rašytas dalykas, taip ir "Jonas ir Erdmė", statant filmą, "suekraninti". Filme tas kūrinys vyksta maždaug taip.

Gudrus šundaktaris Kipšas yra sustojęs lietuviško kaimo smuklėje. Į jį žavėdamosi žiūri Erdmė. Įeina Jonas (Baltrušaitis), atleistas iš darbo. Jis ieško kivirčų, susimuša, išmetamas lauk. Erdmė išeina paskui. Turgavietėje juos su vežimėliu pasiveja Kipšas ir pavežina iki Rypkalvių skurdyno, kur gyvena nuskriaustieji.

Ten besilaikantis kalvis Vitkūnas su nesveikuojančia žmona Ona, švelnia, religinga, netinkančia tai grubiai aplinkai. Ji su nepasitikėjimu žiūri į savo vyrą, noriai padedantį Erdmei.

Kitas naujas kaimynas, Smailius, buvęs caro jūrininkas, gyvena su dukra Ulele. Nori trečią kartą vestis. Verčiasi slaptai varydamas samagoną.

Šios vietovės valdytojas perleidžia Erdmei ir Jonui gabalėlį žliugios, šlapios žemės. Jiedu didelėmis pastangomis kuriasi.

Policija suima Vitkūną, neleistinai pasielgusį su viena mergina. Jis gauna kalėjimo.

Laikas bėga. Baltrušaičiai jau augina gražią dukrelę Katriutę. Kartą turguje Jonas nusiperka gražų veršiuką. Grįžta iš kalėjimo paleistas Vitkūnas. Smailius veda trečią žmoną.

Vitkūnas ima drumsti Erdmės ir Jono santykius. Kartą Vitkūną su Erdme netikėtai užklumpa Ulelė. Ji (nepavyta) pabėga į pelkes ir įkrinta į liūną, kuris visus nugramzdina. Mergaitė šaukiasi pagalbos, bet Erdmė su Vitkūnu jos neišgirsta.

Vakare grįžta Jonas Baltrušaitis, išmokėjęs skolą už namuką. Staiga pradeda kilti vanduo. Potvynis! Erdmė, Katriutė, Jonas skubiai kraunasi daiktus. Vanduo kyla kaip pabūdęs. Vos išsigelbti. Ulelė, kuri manyta nuskendusi liūne, pasirodo išgelbėta Kipšo. Ji pilna neapykantos Baltrušaitienei ir Vitkūnui, nes mano, kad jie jos nenorėjo gelbėti.

Karas... Po karo gyvenimas pasikeičia geresnėn pusėn. Katriutė Berlyne turi gerą tarnybą. Bet ji laukia kūdikio ir nori ištekėti už kirpėjo Schmidt, kuris nepatinka Baltrušaičiui. Jonas su Erdme — Baltrušaičiai — pradeda bartis; jis

Pabaiga 17 psl.

SOUTH BOSTONO LIETUVIŲ PILIEČIŲ DRAUGIJOS VALDYBA IR DIREKTORIAI. Pirmoje eilėje iš kairės: J. J. Romanas,, finansų sekretorius, advokatas A. J. Young, vicepirmininkas, adv. J. J. Grigalus, pirmininkas, A. P. Neviera, protokolų sekretorius, J. Arlauskas, iždininkas, K. Yuška, maršalka. Antroje eilėje stovi direktoriai: S. Kontautas, S. Griganavičius, inž. A. J. Čaplikas, dr. A. L. Kapočius, A. J. Namaksy, L. Švelnis, J. Lekys.

THE LITH. CITIZENS' SOCIETY of So. Bostn, Mass. was established in 1899 and its assets are valued at $315,740.07. Membership is approximately 1,400.

South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos augimas

So. Bostono Lietuvių Piliečių Drja įsteigta 1899 m., tuo būdu šiemet ji pradėjo savo veiklos 61-mus metus. Drjos narių yra 1,400. Jos turtas įvertintas $315,740.07.

Prieš dešimtį metų draugija įsigijo 4 aukštų mūrinį namą. Tuomet savo reikalams atremontavo rūsį, pirmą ir antrą aukštą, kur buvo įtaisyti direktorių ir valdybos kambariai, biliardų kambarys, baras, o antrame aukšte — auditorija. Šiemet atremontuotas II ir IV aukštai. Tam tikslui išleista per$ 100,000.00. Ketvirtame aukšte bus atletikos kambariai, o trečiame — įrengta ir iškilmingai atidaryta auditorija, kur tilps 500 žmonių.

Draugija visada rėmė ir remia lietuvius ir jų organizacijas, iš iždo kasmet skirdama nemažas sumas. Pernai metais tiems tikslams draugija paskyrė $2,385.15. (k.)

KOMP. BR. BUDRIŪNO piano ir balso studija

KOMP. BR. BUDRIŪNAS su savo piano ir dainavimo mokiniais, kurių koncertas įvyko birželio 11 d. (Žiūr. plačią muz. J. Bertulio recenziją "Draugo" birž 20 d., 144 nr.). Foto L. Reivydas

COMPOSER BRONIUS BUDRIŪNAS, Los Angeles, Calif., shown here with his piano and voice students whom he presented in recital on June 11, 1960. Mr. Budriūnas appears in the top row at left.

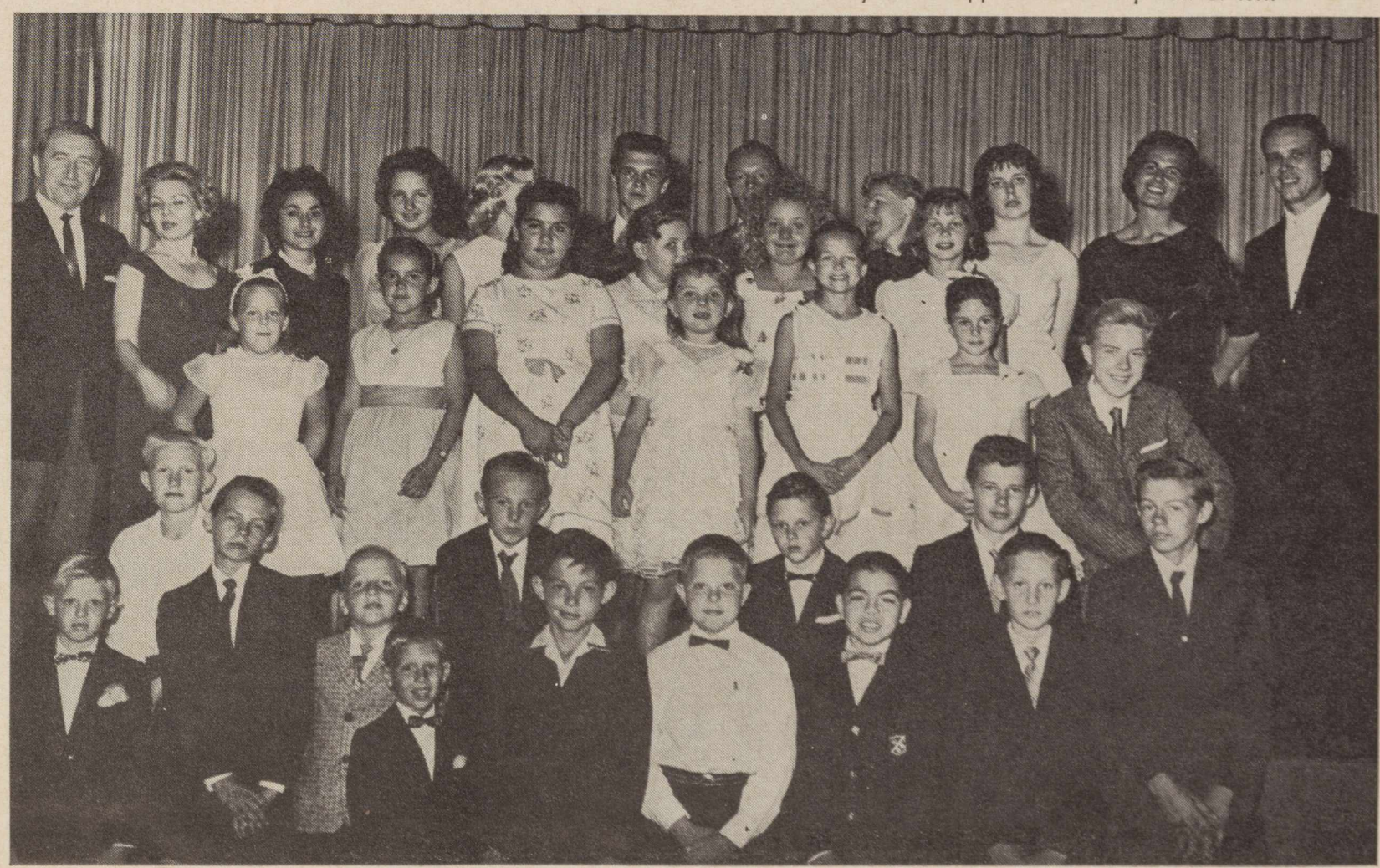

JAUNIMO CENTRAS ir Tėvų Jėzuitų namai su koplyčia Chicagoje.
THE YOUTH CENTER and the home of the Jesuit Fathers, Chicago, Illinois.

A. KEZIO, SJ, FOTO NUOTRAUKOS

ALTORIUS koplyčioje / The altar in the chappel of the Jesuit Fathers.

Vilniaus miesto herbas virš Jaunimo centro durų.
The herb of the city of Vilnius.

Šv. Kazimieras. / Statue dedicated to St. Casimir in the cappel of the Jesuit Fathers, Chicago, Ill.

Abi skulptūros Ramojaus Mozoliausko

M E N A S

MATYTI IR „PAGAUTI“

A. Kezys, SJ, LD Foto konkurse laimėjo premiją už architektūros ir meno foto nuotraukas.

JĖZUITAI ATVYKSTA Į VILNIŲ 1569. Skulpt. R. Mozoliausko bareljefas virš TT Jėzuitų koplyčios durų. /The Jesuit s arrived in Vilnius in 1569

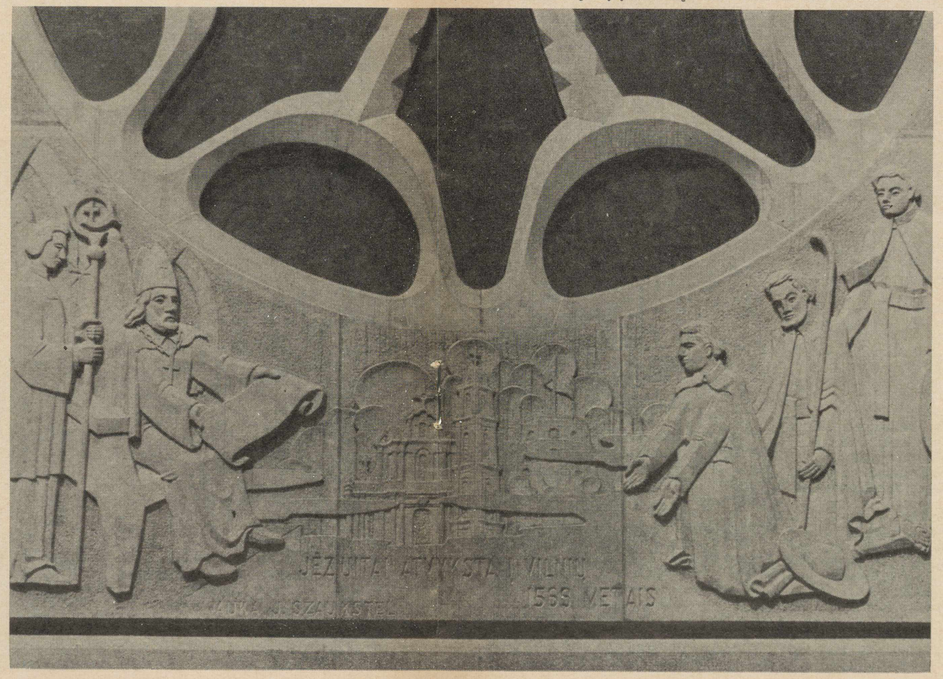

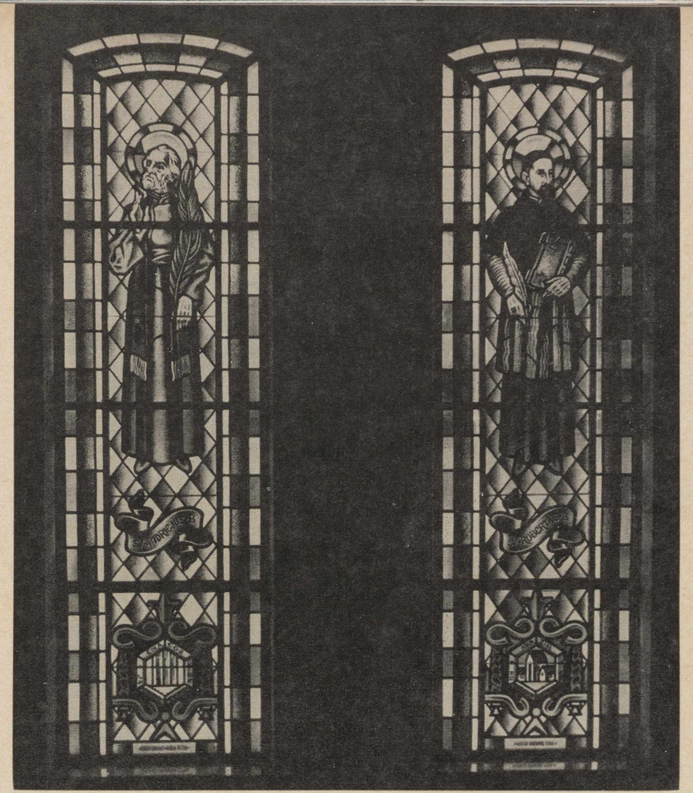

VITRAŽAI TT JĖZUITŲ KOPLYČIOJE. Dail. K. Varnelis.
Stained glass windows in the Jesuit chappel.

TT JĖZUITŲ NAMŲ SKAITYKLA. Vitražas dail. K. Varnelio.
The Reading Room in the home of the Jesuit Fathers.

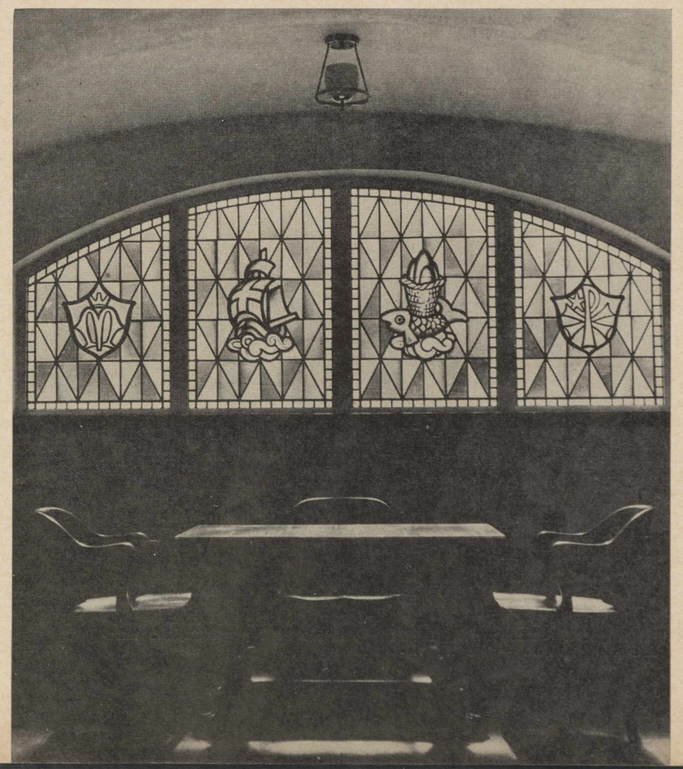

SUTARIMAI IR NESUTARIMAI

Čia dedame kitų pasisakymų Lietuvos laisvinimo darbe apsijungimo ir "lietuviškojo NATO" problemomis. Pritardama skaittojui Kiškiūnui, redakcija skatina savąją nuomonę reiškiančius pažiūras dėstyti iš esmės, nežeminant ir neužgauliojant kitų grupių ar asmenų, kad redakcijai nereiktų rašančiojo tono švelninti ar pasisakymą braukyti; iš kitos pusės, kritikos ar priešingos nuomonės nelaikykime "užgauliojimu".

NESUTARIMAI

laisvinimo klausimais

P. Stravinskas, Cleveland, Ohio

"Liet. Dienų" Redakcijai pageidaujant, kad lietuviai pasisakytų šiame žurnale aktualiais Lietuvos laisvinimo klausimais, ypač gi dėl atstatymo mūsų grupių vienybės laisvinimo kovos fronte, manau, daugis anais klausimais ir atsilieps.

Kad tie pasisakymai ir diskusijos neišeitų iš savo ribų kad jie turėtų praktiškos reikšmės, jie turėtų liesti pirmiausia tuos laisvinimo klausimus, kuriais mūsų grupės tarp savęs nesutaria.

Nesutaria gi VLIKe esančios grupės su VLIKe nesančiomis. Jų nesutarimai daugiausia išryškėjo VLIKo Grupių Komisijos derybose su VLIKe nesančiomis grupėmis (1957/58) [1])

Vieni tų nesutarimų liečia esminius dalykus, kiti tik asmens ar grupės interesus. Bet visi jie kliudo atstatyti vienybę laisvinimo kovos fronte.

Dabar konkrečiai juos nurodykime ir išryškinkime. Po to bus galima dėl jų pasisakyti iš esmės.

I. NESUTARIMAI ESMINIAIS KLAUSIMAIS

Pirmiausia, VLIKe esančios grupės nesutaria su VLIKe nesančiomis: 1) dėl vienybės apskritai, 2) dėl grupių įsipareigojimo tautai, 3) dėl VLIKo teisinės prigimties, 4) dėl VLIKo ateities darbo ir uždavinių ir 5) dėl jo santykių su Lietuvos pasiuntiniais, ypač gi Liet. Dipl. Šefu.

1) Dėl vienybės

a) **VLIKo grupių pažiūra.** Lietuvos laisvinimo darbe būtina visų mūsų grupių vienybė — apsijungimas ir bendra vadovybė [2])

b **VLIKe nedal. grupių pažiūra.** Ta vienybė pageidautina, bet nebūtina. Ji, be to, šių dienų sąlygomis ir nepasiekiama — LNT žodžiais tariant, "dėl charakterių skirtumo" ir kitų priežasčių. [3])

2) Dėl įsipareigojimo tautai

a) **VLIKo gr. pažiūra.** VLIKo 1944.II.16 deklaracija visos lietuvių grupės įsipareigojo tautai dirbti laisvinimo darbą sujungtomis jėgomis. Tas įsipareigojimas riša jas ja ir laisvinimo darbui. [6])

b) **VLIKe ned. gr. pažiūra.** VLIKo 1944.II.16 deklaracija jau tik praeities dokumentas, šiandien neturįs jokios saistomos galios. [5])

3) Dėl VLIKo teisinės prigimties

a) **VLIKo gr. pažiūra.** VLIKas yra politinis organas, reiškiąs ir vykdąs tautos politinę mintį. Jis, kaip tautos politinė vadovybė, vadovauja ir laisvinimo darbui. [6])

b) **VLIKe ned. gr. pažiūra.** VLIKas — tai tik visuomeninė organizacija, neturinti jokių įgaliojimų kalbėti ir veikti tautos vardu. LNT aiškinimu, VLIKas — tai tik vienas iš nesuskaitomos daugybės laisvinimo veiksnių; tokių veiksnių tarpe yra, pvz., ir "JAV Kongreso bibliotekos", "laikraščių bei knygų leidyklos ir jų bendradarbiai", taip pat eilė paskirų asmenų, lietuvių ir nelietuvių, nuolatos ar atsitiktinai savo iniciatyva ką nors padarančių Lietuvos nepriklausomybės reikalui ginti." [7])

4) Dėl VLIKo darbo ateityje

a) **VLIKo gr. pažiūra.** VLIKas ir ateityje turi veikti toks, koks jis buvo įsteigtas Lietuvoje (1943), koks atsikūrė užsienyje (1945), koks reprezentavosi užsienio valstybių vyriausybėms ir tarptautinėms institucijoms ir koks veikia iki šiol. [8]) Kol neįrodyta, kad esamoji laisvinimo organizacija netinkama ir naikintina, ji gali būti tik tobulinama, bet ne iš pagrindų griaunama.

b) **VLIKe ned. gr. pažiūra.** VLIKas, nebūdamas tuo, kuo dedasi, negalės ir ateityje vadovauti laisvinimo darbui. Jis galėtų tik lygybės principu (kaip lygus su lygiu) subendrai "paskirų konkrečių darbų"; LNT siūlymu, visų laisvinimo veiksnių darbui derinti ir tvarkyti steigtinas kitas organas. [9])

5) Dėl pasiuntinių ir Dipl. šefo

a) **VLIKo gr. pažiūra.** Lietuvos pasiuntiniai, jų tarpe ir p. St. Lozoraitis, Liet. Diplomatijos šefas, yra Lietuvos valstybės valdininkai; jie atstovauja Liet. valstybei užsienyje įstatymų nustatytose ribose. Liet. Dipl. šefas, gavęs Liet. Užs. Reikalų Ministerio pavedimą, vadovauja pasiuntinių darbui, bet nėra joks Valstybės Galva. Liet. Pasiuntiniai ir jų tarpe Dipl. šefas turėtų santykiauti su VLIKu, kaip su politiniu organu, reiškiančiu ir vykdančiu tautos politinę mintį.

b) **VLIKe ned. gr. pažiūra.** Liet. Diplomatijos šefas p. St. Lozoraitis, gavęs pavedimą Liet. Užs. Reik. Ministerio p. St. Urbšio telegrama (1940), atlieka Valstybės Galvos funkcijas (tuo titulu jis akredituoja prie kitų valst. vyriausybių Lietuvos pasiuntinius ir pan.). Lietuvos valstybę (kartu ir tautą) atstovauja tik Liet. Diplomatinė Tarnyba su Liet. Dipl. šefu priešaky. [10])

II. NESUTARIMAI KITAIS KLAUSIMAIS

VLIKe dalyvaujančios grupės nesutaria su VLIKe nedalyvaujančiomis dar ir kai kuriais kitais, neesminiais (asmenį ar grupę liečiančiais) klausimais. Kadangi ir tie nesutarimai yra kliūtis atstatyti vienybei laisvinimo fronte, tai paminėsime čia ir juos.

1) Dėl Liet. Darbo Federacijos

Liet. Fronto Bičiuliai būtinąja sąlyga (conditio sine qua non) stato VLIKo grupėms reikalavimą, kad VLIKas pirma panaikintų savo 1952.XII.18 nutarimą, kuriuo LDF atstovu VLIKe patvirtintas p. J. Kairys vieton pretendavusio į tą vietą Dr. J. Griniaus. [11]) VLIKas tuom tarpu to nepadaro.

2) **Dėl atitaisymo asmeniui skriaudos** LFB irgi būtinąja sąlyga stato VLIKui reikalavimą, kad jis pirma panaikintų savo 1952.V.26-27 nutarimą, kuriuo buvo atmestas p. J. B. 1951.VIII.1 skundas dėl kitų VLIKo narių mesto jam pakaltinimo, liečiančio neviešų sumų naudojimą. [12]) VLIKas tuo tarpu nepadarė ir šio LFB pageidaujamo nutarimo

III. BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Dėl pačių svarstymų ir diskusijų norėtųsi padaryti kelias pastabas.

1) Pirmoje eilėje išsiaiškinkime turimą laisvinimo sistemą ir išlyginkime pažiūras į ją.

2) Patikrinkime, ar esamoji laisvinimo sistema yra tinkama, ar atitinka šių dienų sąlygas ir reikalavimus.

3) Naujos laisvinimo sistemos neprojektuokime tol, kol neįsitikinome, kad esamoji negera ir iš pagrindų keistina.

4) Spręsdami tikslingumo klausimus (pvz., ar vienybė laisv. darbe būtina), vadovaukimės tautos interesu.

5) Teisinius klausimus (pvz., dėl VLIKo teisinės prigimties) spręskime teisiniais metodais, nes antraip su mūsų išvadomis niekas nesiskaitys tarptautinėje plotmėje.

6) Jei kiltų diskusijos, veskime jas tik iš esmės, neliesdami asmens ir prezumuodami vieni kitų **bona fides,** gerąją valią.

7) Sudarykime tinkamas psichologines sąlygas pasikeisti nuomonėmis aktualiais laisvinimo klausimais.

Paaiškinimai ir šaltiniai:

[1]) Derybų eiga aprašyta VLIKo Grupių Komisijos pranešime, kuris drauge su jo priedu — šalių susirašinėjimu išleistas atskira knyele — Clevelando Liet. Dem. Grupių leidinys, 1958.

[2]) Praneš. 11-14 psl., dok. Nr. 8, 10 ir VLIKo Grupių pareišk. pranešimo priede — 79 ir 80 psl.

[3]) Prnš. 14, 21 psl. dok. Nr. 11.

[4]) Prnš. 14 psl., dok. Nr. 10.

[5])Prnš. 22 ir sek psl.

[6])Prnš. 37 psl.

[7]) Prnš. 14 psl., dok. Nr. 11.

[8]) Prnš. 12, 13, 16 p., dok. Nr. 10 ir 13.

[9]) Prnš. 25 psl., dok. Nr. 11.

[10]) Žiūr. pasisakymus spaudoje.

[11]) Prnš. 10 ir 15 psl., dok Nr. 4 ir 7.

[12])Prnš. 15 psl.

Sujunkime jėgas dabar

V. Kiškiūnas, Chicago, Ill.

Būdamas eilinis lietuviškosios visuomenės narys, nežinodamas ir nesuprasdamas išgyvenimų tų asmenų, kurie kuria nors tvarka buvo ar yra susirišę tiesiogiai su Lietuvos laisvinimo akcija ir pareigomis negaliu ir nenoriu kam nors priekaištauti. Pareiškiu tik savo nuomonę.

1) Lietuviui savame krašte ar tremtyje Lietuvos laisvė yra svarbiausioji **net gyvybės kaina pirktina kategorija.** Kaip tokia, ji negali būti pajungta grupių ar asmenų interesų kombinacijoms.

2) Laisvinimo akcijoje kompetetingų jos atstovų su džiaugsmu turi būti priimama kiekviena sugestija ar paslauga laiku ir vietoje pozityviai patarnaujanti šiai akcijai, be skirtumo, iš kurios grupės ar jų narių ji būtų pasiūlyta.

3) Laisva Nepriklausoma Lietuva su jos teritorija priimtina kaip kategoringai aiškus reikalas. Nei titulai, nei formos negali ir neturi būti kliūtimi visapusiškai apsijungti šiai akcijai.

4) Partijų tikslas rūpintis ne savo ir ne savo narių gerove, o tarnauti visuomenei; niekas neturi teisės nei trukdyti, o politinės grupės negali trauktis iš bendro darbo. Asmeniniai nesutarimai turi išnykti mūsų Tėvynės labui ir mūsų pačių garbei.

5) Nevalia ir rizikinga Lietuvos vadavimo darbą padaryti tik kai kurių grupių išskirtina kompetencija. Niekas netikras kad viskas pavyko joms be priekaištų atlikti. Vietoje pelnytos garbės gali susilaukti pasmerkimo ir paniekos...

6) Politines rungtynes svetimame krašte sustabdykime visiems laikams, — jos niekam nenaudingos, o daro žalą visuomenei. Įgriso iki gyvo kaulo.

7) Sujunkime jėgas jau dabar, nesirūpindami nei titulais, nei pozicijomis, visai nepaisant kas kuriai partijai priklauso, tik pagal patyrimą, pajėgumą ir sugebėjimus. Prisiverskime paklusti teisingoms išvadoms. Didesnė bus garbė laimėti nusižeminime, nei sunykti užsispyrime.

Chicago, Ill. 1060.5.28.

RIMTIS IR DINAMIKA

New Yorko taut. šokių grupė

Gegužės 15 dieną New Yorko lietuviai turėjo labai gražią jaunimo šventę: Jadvygos Matulaitienės vadovaujama New Yorko Liet. Tautinių šokių grupė minėjo tą dieną savo kultūrinio darbo dešimtmetį. Per 150 šokėjų švabų salėje pašoko 30 šokių. Šventė buvo gerai organizuota ir įspūdinga. Sutraukė per 600 žiūrovų. Nesigailėta plojimų, gėlių, sveikinimų.

Per dešimtį metų išvaryta gili kultūrinio darbo vaga. Šiandien tikrai nerastume lietuvio didžiajame New Yorke ir plačiose apylinkėse, kurs nebūtų girdėjęs New Yorko Tautinių Šokių grupės vardo, kurs nebūtų viena ar kita proga gėrėjęsis jos grakščiais šokiais įvairuose lietuviškuose parengimuose. O neretas ir kitatautis prisimena tos grupės puikius pasirodymus tarptautiniuose parengimuose: televizijos programose, Mayflower laive, filmų šventėje, Columbijos universitete, tarptautinėje moterų parodoje, tarptautiniuose šokių festivaliuose ir kitur. Grupė yra lamėjusi dovanų ir atžymėjimų.

Jaunimo vieneto, susibūrusio čia prieš 10 metų, šaknys yra Maironio šeštadieninėje mokykloje, o jo siela — visada kūrybiškai jauna ir stipri — tautinių šokių mokytoja ir grupės vadovė Jadvyga Matulaitienė. Jos sumaniose rankose grupė išaugo į tikrai stiprų meninį vienetą, į puikią lietuviškos kultūros reprezentacinę jėgą — ir savo darnumu ir drausmingumu, kūrybinio darbo pamėgimu, savo gražia išvaizda, galėtume pasakyti, tikrai rinktiniu fiziniu ir dvasiniu grožiu.

J. Matulaitienės interpretacijoje lietuvių tautiniai šokiai visada yra pilni dvasinės gyvybės, darniai savyje sujungia dinaminį elementą su klasikinio turinio rimtimi, išlaiko tautinę tradiciją, bet kartu atsižvelgia į kūrybinę pažangą ir modernius scenos efektų reikalavimus. Mokėjimas derinti tuos visus elementus ir yra ta didžioji sugestyvi jėga, kuri iš karto patraukia žiūrovą, jį šiltai nuteikia ir priverčia kartu gyventi tuo pat kūrybiniu džiaugsmu, kuriuo gyvena scenoje šios grupės šokėjai.

Grupė yra ne tik meninis vienetas. Tai kartu yra ir lietuviško gyvenimo židinys, lyg viena darni šeima.. Per trisdešimt jaunuolių, išėjusių iš Maironio šeštadieninės mokyklos suolo, suaugo į darnų vienetą savo kūrybine dvasia ir lietuvišku charakteriu. Šokėjai yra kartu ir socialinis kultūrinis lietuviško jaunimo vienetas, degąs kūrybine dvasia ir pats augąs savo viduje. Tai tikra lietuvybės tvirtovė.

Pr. N.

"Jonas ir Erdmė"...

Atkelta iš 13 psl.

ją su basliu primuša. Erdmė išsikelia pas Vitkūną. Katriutė pabėga su Schmidt.

Kitą dieną Erdmė, kuri buvo nusistačiusi su vyru skirtis, pastebi, kaip gyvenimas daug pasikeitė Jonas jos atsiprašo. Ką gi, gal vėl reiks gyventi su Jonu, gal iki amžiaus pabaigos...

Klausimai, į kuriuos nelengva atsakyti

Kodėl Sudermanas sukūrė taip nykiai lietuvius vaizduojančią apysaką? Kas atsakys? Gal jam patiko neeilinė aplinka, gal tuo norėjo parodyti nerūpestingo gyvenimo pasėkmes, gal perkeltai vaizdavo žūstantį prūsų Lietuvos lietuviškumą, lietuviškumo skendimą lyg pelkyne.

Kodėl vokiečių filmų bendrovė ėmėsi statyti tokį lietuvišką veikalą? Jau girdėtis balsų, kad "Jonas ir Erdmė" neteisingai, vienašališkai pavaizduoja lietuvius, per blogai, per skurdžiai. O ką mes matome grynų lietuvių rašytojų lietuviškoje kūryboje? Rašytojų gimusių, augusių ir mirusių Lietuvoje? Neminint Petro Kurmelio, Paskenduolės ir pan. Kiek gyvųjų raštuose spinduliuojančių šviesulių? Kiek jie duoda kilnaus, pasididžiuotino lietuviškumo, lietuviško charakterio kūrinių? Ar juose nėra purvo, pavydo, keršto, skurdo, klastingumo, paleistuvingumo? Ar daug kūrinių su pavyzdingais veikėjais, šviesulais apylinkei, pasauliui, branginančiais lietuviškumą, už jį kovojančiais, dėl jo žūstančiais, įtikinant skaitytoją, ne vien lietuvį skaitytoją, jo siekto tikslo teisingumu?

Bet klausimams dar ne galas. Kodėl vis dar lietuvių rašytojų dalis nori klampoti po mėšlynus, braidyti po pelkes, ar šioj ar anoj ežero pusėj? Jei kas kada pastatys jų kūrinį ekrane, ar nebus šauksmo, kad ne tokią Lietuvą, ne tokius lietuvius mes ir pasaulis norėtų matyti? Ar ir vėl nebus aimanų, šauksmų, priekaištų?

Kai kas sako: rašytojai yra tokie, kokių nori jų tauta. Bet ar negalima to apversti kitaip: tauta yra tokia, kokios nori rašytojai, kūrėjai. Ar norima Lietuvos skurdžios, mažutės, beveik nugalabintos, leisgyvės, pilnos aimanų, nevilties, blogybių? Argi? Kodėl neduodama "kaip reikiant" novelių, apysakų, romanų? Kas sugebėtų į tuos ir anuos klausimus atsakyti, teatsako.

Baigiant

Ar šis filmas reprezentuoja lietuvius bei Lietuvą? Anaiptol. Jis to daryti nė nepretenduoja. Filmas, berods, nėra nė buities paveikslas, tai charakterių drama. Ir kaip toks, "Jonas ir Erdmė" yra pilnas ryškių veidų, intrygos, veiksmo, neeilinės aplinkos, praeities ar senobiškumo, jei norite — ir didaktikos.

Erdmę vaidina garsi italų artistė Giulletta Mesina. Jai kūrinys patiko, kadangi primena skurdžių gyvenimą kaikuriose Italijos apylinkes. Režisavo ir scenarijų parengė Victor Vicas. Filmuota Lenkijoje, Varšuvos apylinkėse.

LD DEŠIMTMEČIO SUKAKTĮ

gražiai atžymėjo šiemet taip pat 10 metų sukaktį šventę Kanadoje "Tėviškės žiburiai", be to, "Nepriklausoma Lietuva" ir kt. spaudos organai. "Laisvosios Lietuvos" vardu pasveikino A. J. Kaulėnas.

Skautų vadovams leidžiamo "Mūsų Vyčio" 1960 m. No. 2 priede "Budžiu" taip samprotauja apie liet. spaudą: "Vadovams ir vyr. skautams būtina sekti lietuvių spaudą. Namai be knygos ar be laikraščio — laukinio namai. Liet. knyga, žurnalas bei laikraštis — didelė pagalba vadovams ir vadovavimo bei auklėjimo darbe. Turime du žurnalu — LITUANUS — anklų k., LIETUVIŲ DIENAS — abiem kalbom, labai įdomiu ir naudingu.

Pirmasis — LITUANUS — akad. liet. kultūros, tautinės politikos ir p. klausimais, o antrasis — Lietuvių Dienos — populiaresnis ir labiau iliustruotas. Jiedu turėtų lankyti ne tik skautų šeimas, bet turėtų būti nuolatiniai svečiai į universtetus, viešąsias bibliotekas bei skaityklas ir į anglų k. kalbančiųjų namus".

...Nors mintis laisva, nors žodis cenzūrų nevaržomas, nors materialinio pajėgumo netrūksta, — išeivijos lietuvių spaudai kelias nėra lengvas. Mūsų jaunimas vis labiau pamėgsta spaudos puslapiuose vaizdą, spalvą ir svetimą išraiškos formą. Savąja tradicine forma suįdominti jaunuosius skaitytojus yra, tur būt, pats sunkiausias uždavinys. Malonu matyti, kad LD savo puikiomis ir labai gausiomis iliustracijomis šneka apie Tėvynę ir lietuvių gyvenimą išeivijoje ir į tuos, kurie laikraščio puslapiuose jau yra daugiau pratę žiūrėti, ne skaityti.

Priimkite mano ir viso "Skautų Aido" darbuotojų kolektyvo geriausius linkėjimus Jūsų ateities darbams.

Č. Senkevičius,
"Skautų Aido" vyr. redaktorius

Likiminės lietuvių tautos kovoje garbingai stovėjusias "Lietuvių Dienas" per ištisą dešimtmetį sunkų dešimtmetį nuoširdžiausiai sveikina "Laisvoji Lietuva", linkėdama ištvermės, iki mūsų tautos laisvės dienų, likti ir toliau žmoniškumo ir tėvynės meilės švyturiu Tėvynės garbei ir jos laisvei.

"Laisvosios Lietuvos" vardu
Algirdas J. Kaulėnas

.... Jūsų nueitas per dešimtmetį kelias yra tikrai nuostabus, tai žino ir jaučia visi Jūsų skaitytojai, kurie dabar drauge su Jumis džiaugiasi Jūsų laimėjimais.

Priimkite tad ir mano kuklų, bet nuoširdų sveikinimą Jūsų garbingų sukaktuvių šventėje.

Kartais šviesa ateina iš Vakarų!

University of Notre Dame *Jūsų*

Notre Dame, Ind. *STEPONAS KOLUPAILA*

DVI KONFERENCIJOS

L. KRIKŠČIONYS DEMOKRATAI

savo konferencijas šaukia kas dveji metai. Šiemet tokia konferencija buvo sušaukta Toronte, Kanadoje. Ji buvo pradėta adv. V. Užupio trumpu žodžiu. Pirmininkais buvo išrinkti St. Lušys, Žukauskas ir Razgaitis, sekretoriais — Gruodis, Graurokas ir Pemkutė. Mandatų komisijon įėjo Petrauskas, Spetyla, Kliorys; spaudos ir informacijų — St. Alšėnas, I. Matusevičiūtė ir Vileišis; rezoliucijų — prof. Ramūnas, P. Maldeikis ir P. Balčiūnas.

Pagrindines kalbas pasakė prel. Krupavičius ir Vliko pirm. Dr. A. Trimakas, nušvietęs Vliko santykius su atskiromis grupėmis. Svarbiausius pranešimus padarė ck pirmininkas dr. K. Šidlauskas ir Pr. Vainauskas. "Tėvynės Sargą" ir "Jaunimo žygius" numatyta leisti po tris kartus per metus. Šiandien liet. kd yra jau lygiateisiai nariai tarptautiniuose kd susigrupavimuose. Toji veikla atnešanti daug apčiuopiamos naudos Lietuvos vadavimo darbe, be to, gaunama daug draugų Lietuvos laisvės bylai ginti.

Invokacinę maldą prieš konferenciją sukalbėjo Tėvas Placidas, o per pamaldas, skirtas žuvusiems už Lietuvos laisvę ir mirusiems kd nariams pagerbti, tarp jų ir vysk. Padolskiui, pamokslą pasakė kan. V. Zakarauskas.

Būta gausių ir įvairių pranešimų iš vietų. Per diskusijas iškelta, kad daugiausia savo jėgas šiuo metu lietuviai kd skiria Lietuvos vadavimo darbui, be to, jų daugeliui tenka pati nedėkingiausioji veiklos našta įvairiose bendrinėse organizacijose. Tačiau, apskritai, veikla plečiasi ir stiprėja. Į jų eiles įsilieja vis naujų pajėgų, ypač iš jaunesnės kartos.

Į naująjį ck išrinkti: dr. K. Šidlauskas (jis ir vėl pirmininkauja), A. Žemaitis, kan. V. Zakarauskas, St. Rauckinas, Pr Vainauskas, P. Maldeikis, Pr Povilaitis, dr. V. Litas, J. Paškus, A. Repšys ir K. Pabedinskas. Revizijos komisijon — St. Alšėnas, P. Kliorys ir J. Staniškis. Garbės teisman — St. Dzikas, Alb Gražiūnas ir St. Lušys. (n a.)

*

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ

ketvirtoji JAV ir Kanados konferencija buvo sušaukta Clevelande, Čiurlionio ansamblio namuose. Atstovai iš 11 sambūrių, valdyba ir taryba svarstė šio meto aktualiąsias problemas, apie kurias paskum išsamiai viešumą painformavo per spaudos konferenciją prof. J. Brazaitis.

Konferencija pradėta Lietuvos himnu ir Sibiro malda į šv. Kazimierą. Atidaromąjį žodį tarė Clevelando sambūrio pirm. V. Palubinskas. Konferencijai vadovauti buvo pakviesti V. Palūnas, Br. Polikaitis ir J. Krikščiūnas; sekretoriauti — J. Žilionis ir Andriulis; rezoliucijų komisija buvo sudaryta iš S. Laniausko, dr. V. Vardžio ir A. Pociaus.

Konferencija išklausė dr. J. Kižio pranešimo, "Į Laisvę" žurnalo redaktoriaus dr. V. Vardžio, administratoriaus inž. V. Naudžiaus, kalbėjusio apie socialinę skyriaus veiklą dr. V. Majausko, ypatingus reikalus — L. Prapuolenio ir kitų pranešimų. Pagrindinę kalbą pasakė prof. J. Brazaitis — apie politinius ryšius. Apie LFB organizacinę formą kalbėjo V. Vaitiekūnas ir dr. K. Ambrozaitis. Pasidžiaugta gražia sambūrių veikla. Ir ateityje (vidaus informacijai) bus leidžiamas "Lietuvių biuletenis". Akcentuota darbo vienybė, o ypač spaudos — pagrindiniais Lietuvos reikalais.

Dr. A. Damušis kalbėjo tema "LFB principų paryškinimas", St. Barzdukas — "LFB veikimo perspektyvos kultūrinėje srityje", J. Jasaitis ir dr. J. Kižys — apie Amerikos ir Kanados bičiulių uždavinius bendruomenėje, prof. J. Brazaitis ir dr. V. Vardys — apie LFB veikimo perspektyvas laisvinimo srity. Plačiau pasisakyta, kas per 15 metų laimėta Lietuvos byloje ir kas pralaimėta. Okupantui paskelbtas "Laisvojo lietuvio atsakymas" (žiūr. šio nr. 3 psl.) Konferencija gražiai pravesta Clevelando bičiulių. (s. a.)

"Veizėk, jau neria tavo plūdę..."

Pabaiga iš 11 psl.

Mes pasikeičiame laivelyje vietomis ir meškerėmis. Aš vos spėjau užmesti jo meškerę, kaip ėmiau traukti vieną po kito it kultuves. O Kazimieras vėl nė vieno.

—Jau čia kažkas nebegerai,— nejuokais tarė draugas. — Aš nieko nebesuprantu. Rodos, abu kartu sekmadienį ir bažnytėlėje buvome. Tu gi dar juokeis iš to žmogaus ūsų, aplipusių žuvies žvynais, o aš nesijuokiau. Ir už ką mane dangus dabar taip koravoja? žinai, plaukime į krantą. Šiandien ežere aš nebenoriu būti.

Kai ištraukiau iš vandens savo "rekstį" su žuvimis, visas apstulbau: jame bebuvo tik vienas ešerpalaikis... Bet užtat buvo dviejų kumščių didumo skylė. Mat, terba jau buvo senoka ir didelio ešerių būrio "spaudimo" nebeatlaikė.

Draugo veidas kiek pragiedrėjo, bet jis nepasakė nei juodo, nei balto. Tik kiek šyptelėjo. Aš, žinoma, nesišypsojau.

Bangų keteromis į ežero tolybes laivu nuplaukė ponia "Farmfrau." Šiandien juk penktadienis — farmai pietums reikia žuvies. Ji vairą valdė stovėdama stačiomis, nes jai tik devyniasdešimt ketveri meteliai... Štai ką reiškia ežero žmogus!

Mes grįžome į krantą su vienu ešeriu...

Abiejų laimikis vienodas...

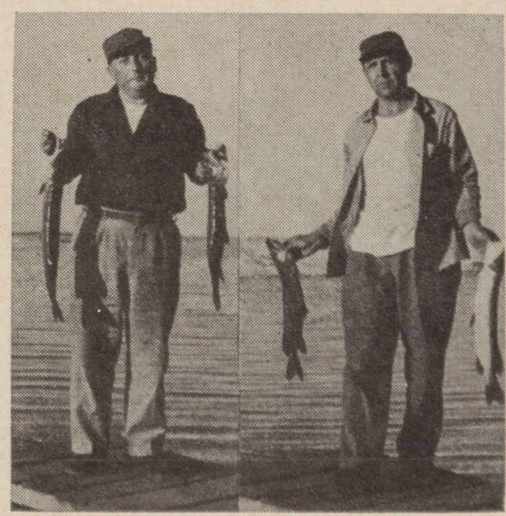

FRANK IR STELLA ŽUKAUSKAI prie savo pastatų Duarte, Calif. Atvykęs į JAV daugiau kaip prieš 30 metų, Žukauskas, besiversdamas įvairiais amatais, susitaupė pinigų, kuriuos investavo į namų biznį. 1946 m. atvykęs iš Chicagos į Los Angeles tuoj įsigijo po 20 butų nuosavybes Hollywoode ir Monrovijoj. Paskutiniu metu pasuko į krautuvių-marketų statybą, kurie neša dar geresnį pelną. P. ir S. Žukauskai, sukūrę šeimą prieš 25 metus, sėkmingai kraudami žemiškus turtus, neužmiršta ir kitų reikalų: jie yra uolūs parapijos ir liet. draugijų nariai, Pranas daug prisidėjo darbu ir pinigais prie L. A. liet. parapijos kūrimo, buvo par. komiteto pirmininku, Šv. Vardo dr-jos pirm. ir kt. Atkvietė ir padėjo apie 50 asmenų iš Vokietijos; sidabrinėms vestuvėms netruks nei pabrolių-pamergių, nei svečių, kuriems bus malonu savo geradarį liepos 3 d. pagerbti.

MOTERŲ KREPŠINIO "VYTIS" KOMANDA Toronte. I eil. iš k.: A. Dargytė, V. Žekaitė, J. Rutkauskaitė, V. Balsienė; II eil.: E. Žekaitė, L. Kilotaitytė, V. Žolpys, treneris J. Balsys, J. Nečerskytė, S. Kasperavičiūtė ir V. Anskytė. Foto V. Bubelis

SIMAS VELBASIS su savo studijos mokinėmis A. Tamošiūnaite, A. Gičauskaite, Kr. Želenauskaite ir P. Geštautaite, pastačius Chicagoje 1960 geg. 15 d. "Užburtąją fleitą".

Mr. S. Velbasis with his ballet studios' best pupils after their performance of the "Magic Flute".

ZIONO EVANGELIKŲ LIUTERONŲ LIETUVIŲ PARAPIJOS bažnyčia (1), švenčianti 50 m. sukaktį ir (2) ilgų metų veikėjai su kunigais doc. J. Pauperu ir J. Razoku.

LITH. ZION EVANGELICAL LUTHERAN parish in Chicago is celebrating its 50th anniversary this year. In the pictures above are members of the parish.

Ziono Evangelikų Liuteronų L. Parapijai Chicagoje — 50 metų. Jos trumpa istorija tokia. Iš Europos atvykę lietuviai ev. liuteronai jau nuo XX a. pradžios rinkdavosi į liet. pamaldas, jei tik kur atsirasdavo lietuvis kunigas. Kai į Collinsvillę, Ill., atvyko dėl liet. knygų patinimo į Rusijos tolimus kraštus buvęs ištremtas kun. M. Keturakaitis, nuo 1903 jis pradėjo lankyti Chicagoj gyv. lietuvius liuteronus ir jiems laikyti pamaldas. 1899 Chicagoje įsteigta L. Evangelikų Liut. Draugija, vėliau persiorganizavusi į "Ziono Brolių Draugystę"; dabar ji žinoma kaip "Lietuviška Evangeliška Liuteriška Draugystė". Liet. parapija įkurta 1910 m. gruodžio 3 d.

Pirmasis Ziono par. kunigas buvo J. J. D. Razokas; jis palaikė glaudžius ryšius su visuomene, skaitė paskaitas, rašė į laikr.

Parapija augo, nors pirmųjų jos kūrėjų beliko vos keletas. Du tos par. tarybos pirmininkai, Mikas Macaitis ir Aleksas Paulikaitis, mirė Kalifornijoj (pastarasis pernai rudenį). Antrasis Ziono par. kunigas — Jonas Razokas, š. m. gegužės 1 d. atšventęs par. auksinį jubiliejų. Kunigas ir vienas daugiausia buv. ir dabar esantis par. komiteto pirm. Karolis Lemkis, ta proga apdovanoti auksiniais ąžuolo atžymėjimo lapais. Atskirais atžymėjimais apdovanoti ilgus metus buvę nariai ir pirmųjų dešimtmečių veikėjai, viso 52 asmenys.

Dabar Ziono parapijos kunigu yra buv. Lietuvos un-to docentas Jonas Pauperas, kuris parapijai vadovauja daugiau kaip 10 metų.

MELBOURNO LITUANISTINIŲ KURSŲ trečiosios laidos kursantai su savo mokytojais ir tėvų komiteto atstovais kursų išleistuvių dieną. I eil. iš kairės: mokyt. J. Švedas, D. Švedienė, E. Žižienė, kursų vedėja, A. Zubras, P. Pumputienė, A. Vingis. II-je eilėje iš kairės Adomavičius, tėvų kom. pirm., mok. K. Klupšas ir eilės dešinėje V. Žižys, tėvų komiteto narys. Visi kiti — kursantai. Foto V. Vasaris

The 1960 graduating class of Melbourne Lituanistic school with their teachers and members of the parents' committee.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

MIAMI LIETUVIŲ CHORAS, SUDARYTAS ▸ IŠ SAVŲJŲ IR IŠ SVEČIŲ

I eilė iš kairės: G. Lipnickienė, A. Ragauskienė, S. Mudrauskienė, N. Velykis, A. Karns — vedėja, H. Kluska, O. Račkienė, A. Statkevičienė;

II eilė: M. Aleksynienė, V. Bitautienė, E. Salasevičius, N. Zees, A. Balman, J. Katalinienė;

III eilė: J. Grushas, K. Krauciunas, A. Norris, A. Zdanis, W. Zees, F. Radžius-Rodgers, P. Sagatas, J. Swalkins.

THE LITHUANIAN CHOIR from Miami, Florida. Foto M. Houston

* * *

Savo mažiesiems,
krikšto sūnums, krikšto dukroms
ir kitiems vaikams
būtinai nupirkite
ką tik išėjusią gausiai spalvotai
iliustruotą knygą
ALGIS TRAKYS
IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS.

tekstą parašė A. Gustaitis, piešiniai V. Stasiūnaičio.
Lietuvių Dienų leidinys

LIETUVIŲ DIENOS

GEGUŽĖS /MAY **1960**

— **Helen L. Pavilonis**, Washington, D .C. sumokėjo LD prenumeratą už 3 metus; taip pat už 3 metus į priekį užsimokėjo **J. Grybauskas** iš Chicagos.

— **Danutė Mitkienė** iš Los Angeles m. užsakė ir apmokėjo LD prenumeratą savo giminaičiui Pr. Zavistai Chicagoj. Komp. **J. Betrulis** užsakė 2 asmenims.

— **Menkeliūnas** iš Venecuelos rašo: "Žurnalo iliustracijomis mums tenka tik didžiuotis prieš svetimtaučius. Dovanokite už pavėlavimą atsilyginti..."

— **L. Dienoms mokėdami prenumeratą, paaukojo:** A. Jucėnas iš Hartfordo $1.00, J. Balnionis iš Detroito $2.00, Tuinilienė iš Los Aneeles $3.00, Mrs. Mery McGann iš Worcesterio, Mass. $2.00, A. Dimas iš Brooklyno, N. Y. $4.00.

— LD bendradarbis ir platintojas **Balys Brazdžionis** iš Chicagos prie savo sveikinimo LD 10 metų sukakties proga pridėjo $5.00 auką.

— Mažlietuvių veikėjas **J. Stikliorius,** užsimokėdamas prenumeratą, pastebi: "Atleiskite, kad vėluoju siųsdamas prenumeratos mokestį už tokį mielą, įdomų ir turiningą žurnalą, kurį skaitau su dideliu susidomėjimu ir džiaugsmu. Linkiu sėkmės ir ištvermės tokiame reikšmingame darbe."

— Los Angeles mieste, Calif., gyvenantis amerikietis **Mr. M. Faulkes,** užsimokėjęs LD prenumeratą, savo laiške rašo: "Mano širdis jaučia tokią didelę simpatiją lietuvių tautai jos didžiojo bandymo valandą. Mes meldžiamės ir tikime, kad Jūsų išsilaisvinimo valanda yra ne už kalnų."

— **P. Vaitkūnas,** gyv. St. Paul. Vietovėje, Kanadoje, sumokėjo LD prenumeratą už 2 metus ir spaudai remti paaukojo $3.

— LD leidykloje lankėsi **dr. Aloyzas Petrikas,** žinomasis Kauno gydytojas, kuris kaip plaučių specialistas nuo 1952 vasario dirba State Sanatorium, Arkansas. Dirba stebėjimo skyriuje, kur ateinantiems ligoniams nustato diagnozus ir gydymą. Minimoji sanatorija jį delegavo kaip savo atstovą į metinį plaučių ligų specialistų suvažiavimą, vykusį gegužės 15—20 d. d. Statler Hilton viešbutyje. Į jį buvo susirinkę daugiau kaip 1000 iš visos Amerikos specialistų. Dr. A. Petrikas suvažiavimo metu dalyvavo debatuose 4C Fungu Diceases—Histo plasmosis. Dr. užsisakė LD žurnalą ir papasakojo savo apylinkėse suradęs nuo seniau įsikūrusių lietuvių ūkininkų.

— Čikagiškiai **A. Balčiūnas su žmona,** atvykę į Los Angeles susipažinti su įsikūrimo Kalifornijoje galimumais, lankėsi LD leidykloje.

— **Dr. Just. Dėdinas,** dirbęs Molin, Ill., baigęs mokslus Koelno un-te, Vokietijoj, iš pirmo karto išlaikė Illinois valst. gydytojo egzaminus.

— **Dr. V. Meiluvienė** baigė Halifaxo un-te (Kanadoje) odontologijos mokslus. Anksčiau odontologiją ji buvo baigusi Hamburge. Praktiką numato pradėti Toronte.

— Nauji Montrealio **liet. akademikai:** Giriūnienė, dantų gyd., J. Pakulytė, chemikė, baigusi antrąja, A. Vičas, komersantas ekonomistas, R. Knystautas, mechanikos inžinierius.

— **Milda Memėnaitė,** baigdama Roosevelto un-to Chicagoje muzikos akademiją, davė un-to būste piano rečitalį. Ji gavo magistro laipsnį.

— Prakybininkas **J. Karvelis,** atostogaudamas Pacifico pakrantėse, domėjosi gyvenimo ir įsikūrimo galimumais Los Angelėse ir aplankė LD leidyklą.

— **Kun. J. Šeškevičius,** kurio brolis su šeima gyvena Los Angeles mieste, kurį laiką čia viešėjo, prisidėdamas prie liet. bažnyčios pamaldų pravedimo, pasakydamas įdomių pamokslų ir dalyvaudamas atkų stud. ir moksleivių iškyloje; jis taip pat lankėsi LD leidykloje.

— **Arch. Edm. Arbas,** su šeima atvykęs iš Sacramento įsikurti Los Angeles lietuviškoje kolonijoje, lankėsi LD leidykloje.

— **Rašytojas Juozas Švaistas** pradžioje birželio atsisveikino su Chicagos kolegomis rašytojais ir atvyksta gyventi į Los Angeles. Čia įsikurti rengiasi iš Sacramento atvykusi rašytoja **Alė Rūta** su šeima; gausi kalnais Pacifico pakrantė vis daugiau susilaukia liet. rašytojų, kuriems nelengva bus susitarti dėl vieno "Olimpo", nes ir dabar jau "okupuota" bent trejetas kalnelių...

— **Kun. Ch. Jerome Juzaitis** birželio 12 Kristaus Karaliaus bažnyčioje Greenup, Ill., atlaikė mišias savo sidabrinės kunigystės sukakties proga.

— **Almaus galerijoje** prie New Yorko vyko **dail. Telesforo Valiaus** grafikos darbų paroda, kuri truko iki birželio 12. Pats dailininkas gyvena Kanadoje.

— **Pirmą lietuvišką miestelį** užsimota steigti gražiausiame New Hempshire valstybės centre, trijų didžiulių ežerų apylinkėje. Aplink tuos ežerus dideli moderniški kurortai, vasaromis sutraukią apie pusantro milijono vasarotojų. Centro steigimu ypač atsidėjęs rūpinasi Z. Steponavičius iš Stamfordo, Conn.

— **Los Angeles mieste kuriasi** atvykęs iš Australijos **inž. A. Jakštas** su žmona, **Vilimų šeima** iš Kanados, **Lėmanų šeima,** atvykusi iš Vokietijos (Stuttgarto), muzikas **P. Armonas su žmona** iš Rochesterio ir k.

— Žinomasis **fotografas V. Valaitis,** žurnalo "Newsweek" pasiųstas, fotografavo Skandinavų kraštų princeses. Tai pirmas fotografas, išskyrus oficialius karalių rūmų fotografus, kuriam buvo suteikta privilegija princeses įamžinti nuotraukose. Ta pačia proga jis iškėlė faktą, kad yra lietuvis, drauge atkreipdamas dėmesį į dabartinę Lietuvos padėtį.

Viena iš paskiausių V. Valaičio nuotraukų, įdėtų į LD, yra dr. V. Vyganto portretas žurnalo vasario mėn. viršelyje.

— **O. Ivaškienės** iš Bostono, Mass., vadovaujamas Lietuvių Tautinių Šokių Sambūris gražiai lietuviams atstovavo tarp daugiau kaip 40 kitų tautų šiemetinėje tautinių šokių šventėje Washingtone. Tos šventės ruošiamos jau 24 metai. Iš pradžių kelerius metus lietuviams jose atstovavo LD bendradarbis V. F. Beliajus. Šiemet Ivaškienės grupė padenmonsrravo Sadutę, Mikitą, Linelį, Pasiutpolkę, Aštuonytį ir Malūną. Washingtono didžiausias dienraštis "The Wasiington Post", aprašydamas šventę, didžiule antrašte paskelbė — "Lietuviai tiesiog spindėjo tautų šokių festivalyje".

— **Rasa Gustaitytė,** baigusi Columbijos universitete žurnalistikos studijas, gavo korespondentės vietą prie "Washington Post".

— **Jonines, pavasario įaunimo šventę,** birželio 25 d. ruošia Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catherines skyrius. Programą atlieka "Grandinėlė" iš Clevelando. Ta proa išleista iliustruota programa.

— Havajų laikraštis "The Sunday Star-Bulletin" paskelbė iliustruotą **B. Jameikienės** istoriją, pavadintą " A Lithuanian Girl's Odyssey".

— **Solistė V. Žiemelytė** išvyksta į Albertos provinciją Kanadoje, kur dalyvaus operos festivalyje. Statomos dvi operos: Mocarto "Cosi Fan Tute" ir Strauso "Fledermaus", kurioje V. Ž. dainuos Orlovskio partiją.

— **Dr. B. Matulionio,** dirbančio Wallum Lake sanatorijoje, R. .I, vyr. sūnus baigė Kanadoj privalomą gydytojo praktiką ir gavo leididimą praktikuoti. Vėliau jis žada laikyti gydytojo egzaminus JAV ir kurioj nors didesnėj liet. kolonijoj verstis gydytojo praktika.

— **Pavergtųjų Tautų Išlaisvinimo Komitetas** įteikė abiejų amerikiečių didžiųjų politinių partijų vadovybėms memorandumą, kad daugiau rūpintųsi pavergtųjų tautų reikalais ir juos akcentuotų per rinkimus. Memorandumu tiesiog įsakmiai reikalaujama, kad abi partijos Rytų Europos pavergtų tautų išlaisvinimą įrašytų į Amerikos užsienio politikos platformą rinkiminės kompanijos metu. Iš Centro ir Rytų Europos kilusių amerikiečių yra per 30 milijonų.

Pavergtųjų Tautų Laisvės Komitetas skelbia, kad daugiau kaip 100 milijonų lietuvių, latvių, estų, lenkų ir kt. pirma pavegė Hitleris, o paskui — Stalinas. Visos šios pavergtos tautos tikisi išlaisvinimo sulauksiančios pirmoj eilėj iš amerikiečių. Negi gali JAV, laisvės simbolis, atsisukti nuo taip desperatiškai už savo egzistenciją kovojančių pavergtųjų tautų ju likiminėje kovoje? — klausiama memorandume.

FOTO KONKURSO laimėtojai

Skelbtasis LD foto konkursas susilaukė nemažo atgarsio LD bendradarbių tarpe. Jis nebuvo toks gausus ir aktualus, kaip tikėtasi (dalyvių skaičius galėjo būti didesnis, temų apimtis platesnė), bet prisiųsta keli šimtai nuotraukų, kurias peržiūrėjusi komisija, nutarė skirti penkias vienodas premijas 5-kiems fotografams, atsižvelgiant į 1)foto meniškumą ir 2)tematiką.

Premijos skiriamos:

K. Daugėlai — už lietuviško gamtovaizdžio nuotraukas, išskiriant "Vakaras ant Siesartų ežero", "Koplytėlė" ir kt.; pažymėtinos jo portretinės nuotraukos, kaip "Nurašinėjimo pamoka" ir kt.;

E. Karpavičiui — už gamtos detalės nuotraukas, išskiriant "Pavasaris sode"; pažymėtina jo "Pasvalio bažnyčia";

A. Keziui, SJ — už architektūros ir meno nuotraukas, išskiriant T. Jėzuitų namus ir kopyčią;

Z. Degučiui — už gyvenimo aktualijų nuotraukas, išskiriant "Mokslo metų užbaigimą".

Dvi premijos knygomis paskirta **L. Reivydui** — už vaikų nuotraukas ir **V. Zdanavičiui** — už liet. veiklos nuotraukas.

Vertinimo komisiją sudarė: LD vyr. red. Brazdžionis, foto red. D. Čibas, "Vilties" red. V. F. Beliajus, adm. A. Paliukonis ir LD leidėjas A. F. Skirius.

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai.

● Ivairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andrulio ūkyje.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

ILIUSTRUOTO REPORTAŽO

KONKURSAS

Siekdami labiau atkreipti lietuvių visuomenės dėmesį į pozityviuosius mūsų gyvenimo reiškinius ir norėdamos savo bendradarbius bei skaitytojus paskatinti jų paieškoti, "Lietuvių Dienos" skelbia iliustruoto **REPORTAŽO KONKURSĄ.**

Konkurso taisyklės:

1.Temą ar sritį autoriai pasirenka patys. Reportažas gali vaizduoti kokius nors lietuviškos institucijos, organizacijos, šeimos, ar atskiro asmens gyvenimo ir veiklos įdomesnius momentus arba kokį atskirą reikšmingesnį įvykį, k. t. šventę, kongresą, suvažiavimą ir t.t.

2. Žodinė medžiaga neturi viršyti 1000 žodžių. (Čia nenaudotina pasikalbėjimo forma). Nuotraukų pridedama kiek galima daugiau, nurodant svarbumo eilę. Po nuotraukomis parašyti pilni parašai — asmenys, vietos, datos ir pn.

3. Autoriai, siųsdami reportažus konkursui, turi lydrašty įsakmiai tai pažymėti. Jei reportažą ruošia žurnalistas kartu su fotografu, jie patys savo tarpe nusprendžia, kurio (ar abiejų) vardu reportažas duodamas spaudai.

Sprendimas.

Sprendimo teisę turi visi LD skaitytojai ir bendradarbiai.

Balsuojama bus už tuos reportažus, kurie pasirodė "Lietuvių Dienose" 1959 m. II pusmety ir pasirodys 1960 m. I pusmečio numeriuose.

Autoriai prašomi tuoj pat planuoti ir ruošti bei siųsti reportažus, kad paskutiniams numeriams nesusikauptų perdaug medžiagos.

Premijos

I-ji premija — 100 dol. (mecenatas kun. dr. J. Prunskis);

II-ji premija — LD leidinių bibliotekėlė (pasirinktinai) **už 25 dol.;**

III ir IV premijos — LD prenumerata metams (galima perleisti kitam kaip dovaną).

Balsavimas

Balsuoti kviečiami visi skaitytojai, bendardarbiai redaktoriai ir foto redaktoriai. Balsams teikiami taškai: skaitytojo balsas turi 1 tašką, redaktoriaus atsk. mieste — 5 taškus, foto bendradarbio — 3 taškus.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE
INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919
arba įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis Realtor

Phone: EX. 4-2986

3020 Wilshire Blvd.

Mielai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitokį turtą; gauti paskolas.

Atlieka notaro darbus.

SANTA MONICA, CALIF.

SPRING BLOSSOM. Photo by E. Karpavičius. PAVASARIS SODE. E. Karpavičiaus nuotrauka, premijuota LD foto konkurse.

RIGHTS OF SELF-DETERMINATION

By PRANAS DAILIDĖ

The general recognition of the right of self-determination during World War I started a new era in international relations. This recognition is essential for the peaceful solution of many complicated international differences and for individual progress of nations. As a remarkable contribution of democratic thought to the development of modern international law, the right of self-determination belongs to important achievements of modern civilization.

In its practical application this right means that each nation, regardless of size or power, has an inalienable right to govern itself, to determine the form of its government and to decide all questions concerning its future. Any foreign attempt to make political hay from the internal affairs of other nations is considered illegal. Forcible imposition of foreign domination is condemned as hostile aggression.

SOVIET UNION DISTORTS CONCEPT

At the end of World War I the right of self-determination played a considerable role in mapping new Europe. The independence of some old states such as Lithuania and Poland, was restored; a number of new states were created; international boundaries were adjusted. But after World War II the Soviet Union misused this conception as well as other democratic concepts in its striving toward world domination.

Representing its police state as a heaven of freedom, the misery of its inhabitants as wellbeing, and unlimited red terror as justice, the Bolsheviks also invented a distorted concept of the right of self-determination. They attached the name self-determination to every result of their forcibly or fraudulently imposed domination, including open military aggression. Thus they not hesitate to claim that the Baltic States, which they seized and occupied, joined the Soviet Union in an act of self-determination.

By similar distortions the Bolsheviks explain the seizure and sovietization of Poland, Roumania, Hungary, Czecho-Slovakia, Bulgaria, Albania and East Germany. They know well enough that free expression of the will of the people in these countries would end their tale of self-determination. The Western World can not therefore expect that the Soviet Union will ever agree with free elections in the so-called satellite nations. A hundred million Europeans representing ten nations are deprived of their sacred right to determine for themselves their form of government. They remain enslaved by Asiatic Communism.

It is shame and a disgrace that genocide proceeds unchecked in this century of stellar exploration, when man seeks to conquer the heavens.

AGGRAVATION IN AFRICA

Red slavery being the worst possible form of colonialism, Bolshevik agents are masquerading in Africa as champions of liberation from European colonialism. Their grounds are the right of self-determination – something the Soviet rulers deny their own people. It is no secret that red propaganda by its strong support of national movements in Africa has considerably hastened the rise of independent nations on the Black continent. The Bolsheviks work there in the sense of defenders of democratic principles. They hope that the new African republics will be unable to master this popular but difficult form of government and that they will become easy prey for the Reds.

Continued on page 23

THOUGH THE BOLSHEVIK PUPPET GOVERNMENT OF LITHUANIA, like that of Russia itself, strives hard to discourage the Lithuanians from attending church and have, therefore, closed down a great number of them, nonetheless, the people crowd the churches. Above demonstrate the unyielding spirit of the populace. The church of St. Nicholas, in Vilnius with an overflow crowd who stood outside in snow to hear Mass.

ŽMONĖS okupuotame Vilniuje gausiai lanko kelias neuždarytas bažnyčias. Foto nuotrauka iš italų laikraščio, kuriame buvo paskelbti žurn. W. Gavronskos įspūdžiai.

SOVIET PROPAGANDA VERSUS FACT

Journalists in Vilnius Expose Soviet Lie of "Religious Freedom"

The Soviet Propaganda myth about "religious freedom" in Lithunia has been exposed, this time by two correspondents of the Italian magazine **Il Tiempo,** Ettore della Giovanna and Wanda Gawronska, and by Jack Stukas, young Lithuanian from Hillside, N. J.

The Obstacle in Visiting the Bishop of Vilnius

Della Giovanna visited Vilnius at the end of his one-month and-a-half Russian tour. There, he had the opportunity to become closer acquainted with Comrade Zimanas, editor of Tiesa, the organ of the CP. "During our first meeting," writes Della Giovanna, "Mr. Zimanas assured me that in the Soviet republics — meaning also in occupied Lithuania — there exists religious freedom. After several days I told Mr. Zimans:

"I am an Italian Catholic from Rome and therefore I would like to visit the Bishop of Vilnius... I have nothing special to tell him or to request. I would have nothing against Soviet witnesses being present during my visit with the bishop. Do you know, I asked Zimanas, that the police here follow me day and night? Do you know that after three days of evasions and obscure apologies I was frankly told that I shall not get the permission to visit the bishop. Miss Eugenija Ragamaniutė, the interpreter, appointed by the Council of Ministers, can confirm this. She knows that I was even forbidden to speak to one priest. Of course, I would not be arrested for that, I would not be touched, but the priest would have a lot of trouble. And what would I have to do if I would want to go for confession to that priest? All this is proof — Della Giovanna told Zimanas — that what you told me during our first meeting is not true."

The same evening, Della Giovanna, writes he proved to Zimanas that his every step watched by the Communist police and that he was closely followed. Zimanas seemed to be very surprised, feeling uneasy, promissed to make necessary steps.

The results of Zimanas' intervention were apparent next morning. Della Giovanna continues:

"Mr. Zimanas was not able to have removed the policemen who were shadowing me. After all, I had not even asked him for that favor me the permit to visit the anti-fascist museum in Kaunas. But the next morning all obstacles to visit the Bishop of Vilnius were suddenly removed.

"I had been told earlier that the bishop's residence was not in Vilnius, but I knew very well that he did reside in that city, quite close to my hotel. They also told me that the bishop had been taken ill and did not want to receive me; yet, I knew that he was well and that he would be very pleased with my visit. They had also told me that the Director of Cult Affairs was out of town, but I reminded them that in my presence they telephoned to him from the Council of Ministers. Then, they had told me that a long procedure was necessary to get an audience with the bishop — I replied that I was prepared to wait as long as necessary.

Miss Wanda Gawronska, another correspondent of **Il Tiempo,** visited Vilnius after Della Giowanna's departure. She encoutered the same pattern of obstacles and lies when she tried to obtain an audience with the Bishop of Vilnius. "The same excuses began: the Bishop is not at home; the Bishop is sick; the Director for Cult Affairs has just departed," Miss Gawronska writes. Her meeting with the Bishop was again made possible by the omnipresent editor of **Tiesa,** Comrade Zimanas, who persistently tried to convince her (again!) that there was complete freedom of religion in the Soviet Union.

On the Way to the Bishop

Both, Della Giovanna and, later on, Miss Gawronska were accompanied on their visit to the Bishop of Vilnius by a female interpreter and the Director of Cult Affairs, Comrade Rugienius. (The later was described by Della Giovanna as "a rather repugnant person.") Besides the official companions, they were buzzed by spies. Della Giowanna writes:

"The Bishop lives on the fourth floor of a half-dilapidated simple

MANY OF LITHUANIA'S historic and loved churches and shrines have been converted into museums. This picture shows the interior of St. Michael's church in Vilnius where lies buried Prince Sapiega. Toilet bowls seems to be a novelty in Russsian dominated lands, for it is on display as a curiosity. Perhaps it was purposely set in an area where once was aside altar in order to demonstrate Russian contempt for such things as altars.

Daugelis bažnyčių okup. Vilniuje uždaryta, paverčiant jas sporto salėmis, muziejais ir sandėliais, kur sukrauta tokios "kultūrinės brangenybės" kaip šioje fotogr. matome.

house. The same policeman whom I knew now so well was following us to the very door of the Bishop. He rang the bell to the door on the same floor, asked something, then went down the stairs, as if he was a complete outsider..."

Miss Gawronska was provided with a different spy:

"The automobile stopped at one of the row of grey houses. We entered. The staircase was dirty, the walls covered with cobwebs, everything had the smell of poverty. A man was climbing the stairs behind us. I would not have believed that, even in the presence of the interpreter and the Directo for Cult Affairs, the police would still follow us. I stopped and waited till the man who followed us was forced to pass by. I recognized him by the green scarf he was wearing: he was the same young man who was trailing me yesterday to the Church of the Madonna of Vilnius and who had created a panic among the pious old women who were selling there secretly manufactured rosaries and holy pictures"

Audience with J. Steponavičius the Bishop of Vilnius

Della Giovana's conversation with the Bishop of Vilnius, Julijonas Steponavicius, was followed by the interpreter and the Director for Cult Affairs. The conversation was limited to "tourist" matters. Bishop Steponavicius expressed his joy in being able to meet a visitor from Rome and asked Della Giovanna to tell him about the meetings of Pope John XXIII with the faithful. The Lithuanian Catholic Church — the Itaian journalist tells — has not had any contact with the Vatican for a number of year. Bishop Steponavicius did not even know that priests in Rome were still wearing casocks. Finally, the Bishop of Vilnius asked Della Giovanna to convey to the Holy Father the expression of his faithfullness and love.

Miss Gawronska's account of the meeting is as follows:

"... I thought to myself — I am the first person from the West whom Bishop Steponavicius is allowed to meet after more than fifteen years, when the pastoral guidance in Lithuania was as if stopped. During the first days following the (Soviet) occupation, Bishop Paltarokas alone had remained to take care of the destiny of the Church in Lithuania. Only in 1955 the Holy See was allowed to nominate two new bishops.

"Even today, not a single diocese has its own real ordained bishop; they are governed by apostolic administrators. Archbishop Reinys, Bishop Ramanauskas, Borisevicius and Matulionis — they all have been deported. Matulionis was the only one to survive and, although permittted to return to Lithuania, he has been evicted from his diocese and is kept under house arrest.

"But even Bishop Steponavicius seemed to be marked by the long years of suffering. Tall and gaunt, he distinctly reminded me of Pope Pius XII..."

Miss Gawronska's conversation with Bishop Steponavicius proceeded on similar lines as Della Giovanna's.

Regime-Imposed Strictures on the Church

Miss Gawronska then enumerates the strictures which the regime has imposed on the Church and the faithful in Lithuania. In Lithuania — she notes — as in all Soviet Russia, it is forbidden to print or publish anything of religious character. Religious instruction of children is not allowed.

"... The pressure of the government generates even among the clergymen, especially with less moral resistance, lack of understanding and an atmosphere of mistrust. There is no law that forbids church attendance for Catholics. Yet, whoever attends church regularly cannot avoid the attention and then the pressure of the political police; and not everybody has the will or the courage to resist that pressure.

"School children, after several warnings (against church attendance), are not permitted to pass exams and are accused of stupid superstitions. Believers are not promoted in their places of employment or are even dismissed. I have met young people who told me that they had to stop attending church in order to subsist.

"Foreign visitors are not told that churches are charged four times more for electricity, and that other price and taxes for them are much higher than the usual.

"The temperature was four below zero when I entered the church, and I could not stay longer than several minutes. Yet, even under such conditions churches are full, even jammed; people stand outside, being unable to find room inside. It is also because only few churches in Vilnius remain open to the faithfull." (To be continued)

Self-Determination...

Continued from page 21

The Western Democracies were probably aware of this danger. But they acted in compliance with their principles. They honored the right of self determination of negro African tribesmen and helped them to start independent life. In 1945, at the end of World War II, there were only four independent states in Africa. Now there are twelve. Moreover, this year three others are due for independence: British Nigeria, Belgian Congo and Italian Somalia. This process will probably continue for years

Western Influence is waning

Since new independent states are for the most part immediately accepted in the United Nations, the membership of this international organization has inceased considerably. But almost all of the new African states belong to the so-called African-Asian neutral block nations. They frequently vote with the Reds. Hence the political face of the United Nations gradually changes to the benefit of the Sov. Union. The Western World no longer has the two thirds vote required by the Charter for the solution of important questions in the General Assembly. The influence of this world in the United Nations is steadily shrinking. One may conclude therefore that the Soviet Union has succeeded doubly in using the concept of selfdtermination for the aim of world domination. The fault lies with the Western Democracies whose shortsighted politics and policies are ignorant of Soviet motives.

PASIRINKITE PATYS, KAS GERIAUSIAI PATINKA

Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos Bendrovė yra pasiryžusi geriausiai patarnauti visiems tautiečiams, kurie tik nori pasiųsti savo artimiesiems Lietuvoje siuntinių.

Štai šįkart **Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos Bendrovė** siūlo jums ilgai nelaukiant pasirinkti ir užsakyti saviesiems vieną ar kelis iš šių siuntinių:

SIUNTINYS 3VK:
trys atkarpos labai **vertingos ir geros, gražios ir tvirtos angliškos vilnonės medžiagos** vyriškiems ar moteriškiems kostiumams, kiekviena po 31/2 jardų, Boston serge, worsted arba barathea, pilkos, juodos, rudos ar mėlynos spalvos su įaustais įrašais arba su anspaudais "All Wool Made in England".
Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokesčiais $76.

SIUNTINYS 3VKP:
trys atkarpos po 3 jardus **grynos angliškos vilnos Ulster medžiagos** paltams, rudos, mėlynos ar žalsvos, arba viena atkarpą kostiumui, kąip siuntinyje 3VK, ir dvi Ulster paltinės atkarpos, arba dvi atkarpos kostiumams ir viena paltui pasirinktinai.
Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokečiais $76.

SIUNTINYS 3K:
trys atkarpos kostiumams, kiekviena po 31/2 jardų, **tvirtos ir gražios,** lygios ar dryžuotos, vyriškos ar moteriškos pusvilnonės medžiagos (vilna su medvilnės priemaiša), su antspaudais "Made in England".
Siuntinio kaina su visais pasiuntimo mokesčiais $40.

SIUNTINYS 4K: 4 atkarpos kostiumams po 3 1/2 jardų tokios pat, kaip siuntinyje 3K medžiagos — $50.

SIUNTINYS 5K: 5 atkarpos tokios pat medžiagos — $60.

SIUNTINYS 10K: 10 tokių pat atkarpų — $115.
Prie šių siuntinių galima už papildomą mokestį pridėti dar pamušalų, moteriškoms suknelėms ir kitokių medžiagų ar kitų daiktų.

Garantuotas pristatymas per 3—5 savaites.
Ypač **skubiai vykdomi vaistų ir visi kiti užsakyma,**

Pavyzdžių ir katalogų bei informacijų galima pasiprašyti, o taip pat siuntinius užsisakyti **tiesiog Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos B-je Londone, arba per šiuos jos atstovus,** kurie turi pilnus medžiagų pavyzdžių komplektus, pagal kuriuos vietoje galima pasirinkti, kas pageidaujama:

V. Bačanskas, 897 W. Lombard St., Baltimore 1, Md., USA.

A. Dabšys, 3803 Evans St., Los Angeles 27, Calif., USA.

J. Dagys Agency, 114 N. Rockton Ave., Rockford, Ill., USA.

J. Daugirdas, 337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., USA.

K. Dulkys, 407 Burden St., Prince George, B. C., Canada.

D. Jurjonas & Co., Inc., 3251 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., USA

K. Kudukis, 1702 Whitehall Dr., London, Ont., Canada.

A. Kusinskis, 61 Front St., Apt. 3, Sudbury, Ont., Canada.

A. Mylė, 991 St. Elizabeth St., Montreal 18. P. Q., Canada. /Mich. USA

J. Petrulionis, Gaiva-Refreshemnts & Gifts, 3570 W. Vernor, Detroit 16,

L. Radzevičius, 180 N. Cumberland St., Port Arthur, Ont., Canada.

A. Steikūnas, 3824 Hemlock St., East Chicago, Ind., USA.

J. Vaičaitis, 359 W. Broadway, So. Boston 27, Mass. USA.

J. Valaitis, Hamburg–Altona, Daimlerstr. 44, Germany.

G. Zaborskis, 130 Bradford St., San Francisco 10, Calif., USA.

E. žukauskas, Marquette Gift Parcel Service, 2439 West 69th St., Chicago 29, Ill., arba: 4839 W. 14 St., Cicero 50, Ill., USA.

K. Stankūnas, 5 Markwell St., Bowen Hills, Brisbane, Australia.

STANKŪNAS & MASIULIS

LITHUANIAN TRADING COMPANY

108A, Whitechapel Rd.

London, E. 1, Great Britain

JONO IR ANGELINOS ANDRULIŲ IR JŲ ŠEIMOS

MICHIGAN FARM SŪRIS

Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite **Michigan Farm Sūrio.** Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas **Jono ir Angelinos Andriulių** ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinote **Michigan Farm Sūrį**, kuris paliko visų mėgiamiausias. Mes pasižadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

PETER LISAUSKAS
69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y. — Tel. TW 4-8087

VICTOR ABECŪNAS
351 Park Street, New Britain, Conn. — Tel. BA 3-1342

JONAS JAKUBAUSKAS
634 N. Denison Street, Baltimore, Md. — Tel. Longwood 6-2622

MEČISLOVAS KAVALIAUSKAS
24 Prospect Street, Hyde Park, Mass. — Tel. Hyde Park 3-3975

GEORGE GALŪNAS
1400 Caniff, Detroit, Mich. — Tel. T. O. 8-7062

STANLEY METRICK
1804 W. 47th St., Chicago, Illinois — Tel. Yards 7-8393

JOHN SHURNA
5418 So. Albany, Chicago, Illinois — Tel. Grovehill 6-7783

ALLAN STEWART
4310 No. Broad Street, Philadelphia, Pa. — Tel. Glazstone 5-1310

BRONIUS DŪDA
804 No. Vermont Ave., Los Angeles 26, Calif. — Tel. NOrmandy 1-0292

BEN GRAZULIS
6905 Superior Ave., Cleveland, Ohio — Tel. HE 2-2395

JOHN TENZI
9½ Union Street, Inkerman, Pittston, Pa. — Tel. OL 4-1083

FRANK KUPINSKI
131 Inslee Pl., Elizabeth, New Jersey — Tel. 4-0970

Makes Lithuanian Rye bread also.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part XXIX

By ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

After Alexander's death his youngest brother, Sigismond II, the Elder, was elected the next Grand Duke of Lithuania and the new King of Poland (1505-1548). Prior to his, election he acted as governor over some smaller dukedomes in Silesia. He had broad experience and a ruler's character.

His reign over Lithuania and Poland was good and prosperous, though troubled. In his time Lithuania had to war against Moscow on three occasions: in 1507–08, 1512–22 and 1534–37. The first war was started by the Grand Duke of Moscow, Wossilij III, aided by a Lithuanian traitor, Duke Glinskis. The war ended without any result.

The second war was a protracted one with shifting victories. At first the Lithuanian army, under leadership of Duke Konstantin Ostrogiškis, badly defeated the Russian army at Orsha. 30,000 Russian soldiers fell in battle. Their commander and 1,500 nobles together with numerous troops were captured as prisoners of war. Despite this, the Russians succeeded in capturing the Lithuanian cities of Smolensk, Homel, Chernigow and Starodub.

The third war was started by Lithuania in an effort to recapture the taken cities. On Moscow's throne sat the child Ivan IV, the Terrible (1530-1584). Russia was in disorder. But the Lithuanian noblemen were unwilling to fight and Lithuania was able to retake only the city of Homel.

Meanwhile, the eternal enemy of Lithuania, the Teutonic Order, was living its last days. Being Poland's vassal, it was declining. The Grand Master of the Order, the cousin of King Sigismond II, was Albrecht Hohenzollern of Ansbach (1511-1568). He endeavored to break free of Poland but lost. Persuaded by the refomer Martin Luther, he deserted the Order, converted to Lutheranism, married and became a civilian duke, taking oath from King Sigismond at Cracow in 1525. The majority of his knights followed him; they became noblemen and landlords of Prussia. The minority remained Catholics and moved into Germany, where they were disbanded by Napoleon in 1809. Survivals of he Order still exists in Austria.

The old Teutonic state gave a basis to the later mighty Prussia, the stronghold of the German Reich.

Sigismond II was an excellent ruler, but gave up in his old age. His second wife, the Italian princess Bona Sforza of Milano and Bari, assumed control over all government affairs. He left a son, Sigismond August, and 3 daughters.

(To be continued)

1. Last Grand Master of the Teutonic Order Albrecht Hohenzollern. In 1544 he founded the famous Albertus University at Koenigsberg, East Prussia, which was attended by many well-known Lithuanian Scholars. — Paskutinis Kryžiuočių Ordino Didysis Magistras Albrechtas Hohencollernas. 1544 jis įkūrė Karaliaučiuje universitetą, kurį lankė daugelis žinomų lietuvių. **2. A Crusader.** Teutonic Knights like this one (sans the "Health" banner, of course) attacked Lithuania for nearly 300 years. — Kryžiuotis. Kryžiuočiai Lietuvą puolė per beveik 300 metų. 3. A Knight. An old sculpture from the Sts. Peter and Paul Church in Vilnius. Some hold that it is the likeness of Grand Duke Gediminas. — Riterio skulptūra iš šv. Petro ir Povilo bažnyčios Vilniuje. Kaikas mano, kad tai galėtų būti DLK Gediminas.

*

..."... Please assure those gathered for the Rally, of the Government's deep concern over the plight of the people of the Baltic States. The United States is continuing to withhold recognition of the seizure of Latvia, Lithuania and Estonia and remains strongly convinced that the people of these countries are entitled to the exercise of national sovereignity and to governments of their own choosing. We are confident that their enduring patriotism and love of freedom will unable the ultimately to regain the rights of which they have been so unjustly deprived."

FOY KOHLER,
Assistant Secreatry of State
for European Affairs

● Lithuanian political organization **"L. Fronto Bičiuliai"** held a conference in Cleveland May 28–29. Many current events were discussed, such as the fight to free Lithuania, Lithuanian Community affairs, etc. In connection with the 20th anniversary of Lithuania's occupation by the Soviets, the council of this organization made known its proclamation, entitled: "The Free Lithuanian's Answers to the Occupant".

It specifies how free Lithuanians answer to the Sovies' lies and propaganda with their deeds. A fund is being established for the work to resist Lithuania's occupation and Communism as well as to support research and literary publications. The proclamation notes:

"To the Sovie accusations that free Lithuanians associate with America's 'imperialists', the free Lithuanians reply with gratitude and pride that America and other free nations support the fight of all Soviet captive nations".

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

3207 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

LITHUANIANS MAKE NEWS

● The delegates of Lithuania, Latvia, and Estonia, **Messrs. J. Kajeckas, J. Kaiv** and **A. Spekke,** met on April 18 to discuss common problems of the Baltic States. On April 19th they met with Secretary of State, Christian A. Herter, to discuss the Baltic cause in connection with the summit conference in Paris. In a press release to the Baltic press in the United States, the gentlemen state of their conference with the Secretary of State, at which they took the opportunity to thank the United States government for the continued non-recognition of the forcible incorporation of the three Baltic States into the Soviet Union.

● **The American Committee for Freedom of Enslaved Nations** has prepared a memorandum to be presented to the Executive Committees of the major American political parties during their conventions.

The memorandum quotes the words of Thomas Jefferson: "...I have sworn upon the altar of God, eternal hostility against every form of tyrany over the mind of man." This slogan has become an inseparable part of the American tradition.

The authors first recall the history of the fight for independence of all enslaved nations; their present status under the Soviet rule; then state the nations' plea for the right to govern themselves again. The Executive Committees are requested to put the issue of liberation of the Eastern European nations as the main objective of the United States foreign policy in the party's campaign platform.

● **Composer Vl. Jakubėnas** was invited to direct two Italian operas in Chicago, Rigoletto and La Traviata. In Canada the province of Alberta has invited soloist **V. Žemaitytė** to sing in "The Bat" and "Cosi Fantuti".

● Lithuanian photographer **K. Vosylius,** residing in Brazil has been made an honorary member of the photographer's society. He has received many awards for his work. In Rio de Janeiro Mr. Vosylius was the president's photographer.

P. V. RAULINAITIS
NOTARY PUBLIC
Insurance-Real Estate-Tax Returns
Telef.: NO 2-5433
Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.
Los Angeles, Calif.
Parūpina namų,, automobilių ir kitas turto apdraudas; apskaičiuoja mokesčius ir surašo taksų pareiškimus. Daro dokumentų vertimus.
Kartu su George S. Bacon, realtor, padeda parduoti ir pirkti namus.
NO 3-3030

● **John J. Grigalus,** well-known Boston attorney, Lithuanian leader, and president of the South Boston Lithuanian Citizens Association, on May 1, 1960 was appointed to the staff of the Attorney General of the Commonwealth of Massachusetts as Assistant Attorney General to Edward J. McCormack, jr. The Attorney General is a nephew of Congressman John W. McCormack and is married to a Lithuanian girl, the former Emily Ruplis, whose parents still reside in South Boston and are active in the Lithuanian community.

● The Voyages Press is about to publish a selection of **Lithuanian Poetry** of the nineteenth and twentieth centuries. The editor of this anthology is Clark Mills, assisted by Stp. Zobarskas and A. Landsbergis. The English style of the poetry will be supervised by a group of American poets.

Clark Mills has translated and published selections by the French writer S. Mallarme; also selections of A. Mickevičius, K. Wierzynski and others from the Polish language.

● In the past two years several young Lithuanian girls have won recognitions for their beauty and personality. Two students of the University of Illinois have won homecoming queen titles, they are Miss G. Gudaitytė in Urbana and Miss Paplėnaitė at Navy Pier. Recently the Chicago American selected three most beautiful models among foreign girls. One of these three was a 22 year old model **Irena Simonaitytė,** a Lithuanian.

● **Musician K. Steponavičius** directed two Croatian choirs during a Croatian Song Festival in Cleveland. He was also selected to direct the combined mass choir at this festival.

● The Committee to Investigate the Unamerican Activities has published a booklet, entitled "A Pictorial Summary of Communism in Action". In it are pictures of the victims of communist terror in Lithuania, other two Baltic States and other occupied countries

● **Dr. Jonas Waitkus** has been appointed as the supervisor of the surgery wing at the new St. Bernard hospital in Chicago. A graduate of the Loyola School of Medicine, he is also an instructor of clinical surgery at the Strich School of Medicine.

● **Vytautas Kušleika,** Cleveland, Ohio, a violist with the Cleveland Symphony Orchestra, was tuoring with the orchestra some of the major cities of the United States in April and May. The Cleveland Symphony Orchestra had several concerts in Southern California early in May. Vytautas Kušleika was born in Bridgewater, Mass.; he is a graduate from Cleveland Western Reserve University and holds Master of Arts degree in music. While in Los Angeles, V. Kušleika visited the editorial office of "Lithuanian Days" magazine.

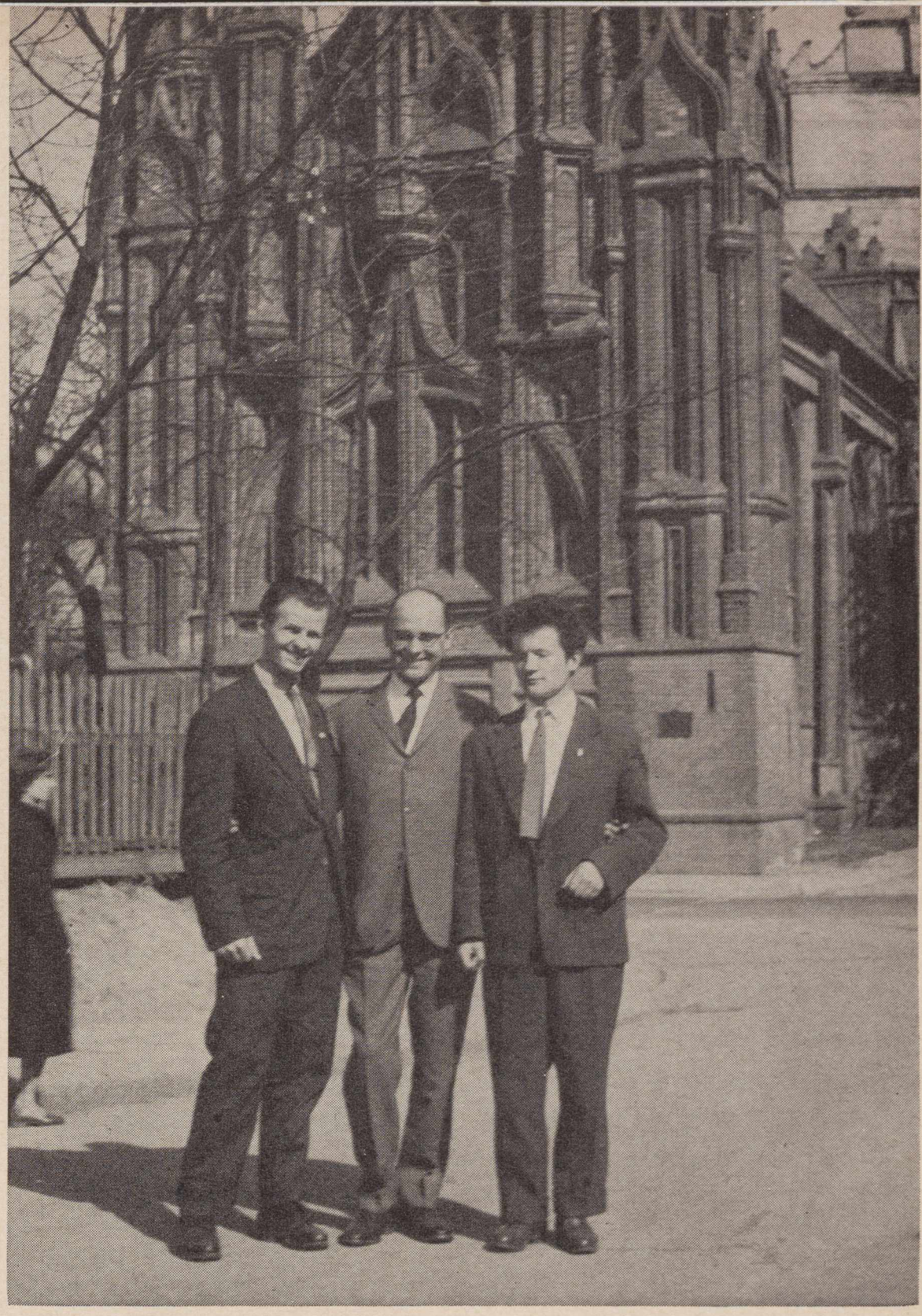

JACK STUKAS and students of engineering near the church of St. Anna in Vilnius during his visit on March 15, 1960 (More see page 22-23).

J. STUKAS su inžinerijos studentais prie šv. Onos bažnyčios Vilniuje š.m. balandžio 15 d. savo kelionės prekybos reikalais metu; jis pirmasis lietuvis užsienietis gavo leidimą aplankyti Kauną. Savo patyrimus ir įspūdžius jis labai ryškiai ir objektyviai skelbė savo pranešimuose žodžiu įvairiose rytų pakrantės kolonijose.

CLOSING CEREMONIES of the Lithuanian sports' festival in New York. Trophies and honor guests. At left Mr. A. Vakselis, president of FASK.

Baigiamosios sporto varžybų, įvykusių New Yorke, ceremonijos. Pirm. A. Vakselis sako baigiamąją kalbą; ant stalo matyti dovanos, už stalo garbės svečiai.
Foto V. Maželis

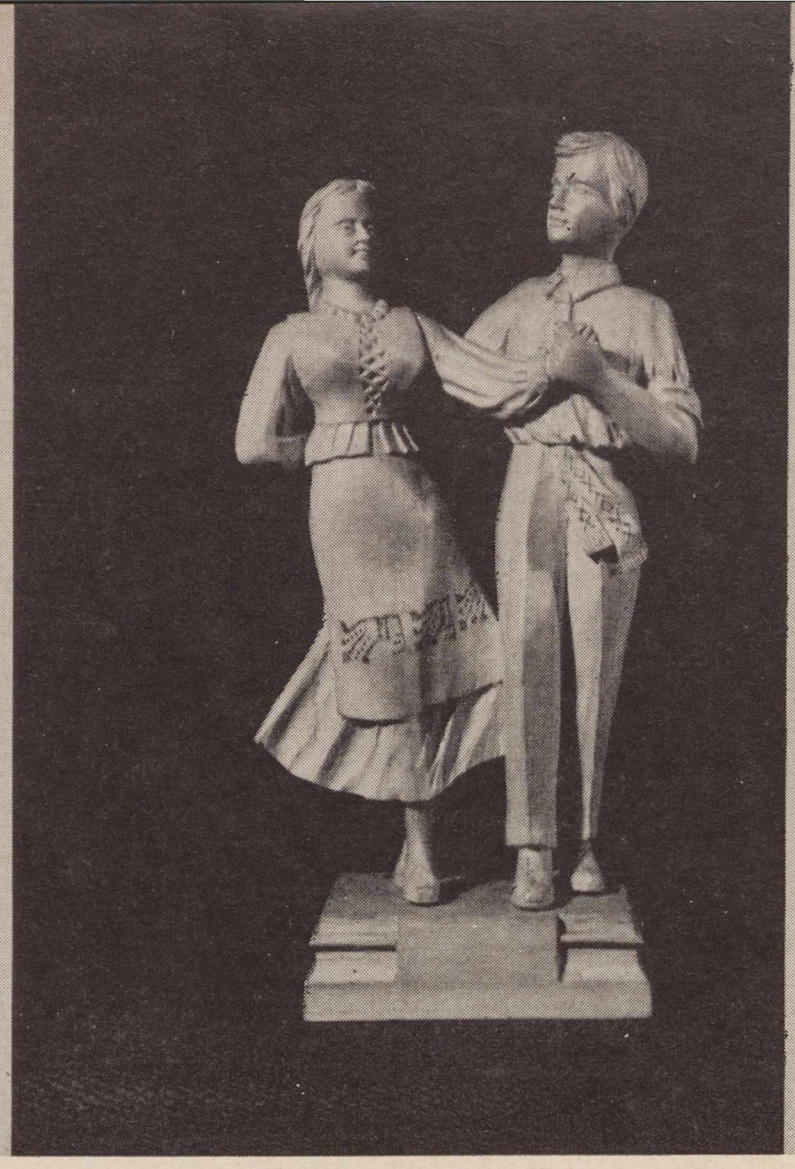

THREE WOODCARVINGS by B. Buračas. 1. The Raker. 2. Folk Dancers. 3. The Reaper.

TRYS B. BURAČO MEDŽIO DROŽINIAI: 1. Grėbėja, 2. Šokėjai ir 3. Pjovėjas.
Fotografas Kazys Stupuras

KOLONŲ VIRŠŪNĖS, ERELIAI IR INDĖNŲ GALVOS

Lietuvos ūkininkas Kapitolijaus albume

Works of a Lithuanian Farmer in the Nations Capitol

Spaudoje užtinkam dailių medžio drožinių nuotraukų, tačiau retai būna pažymėti autoriai. Teko pastebėti tokių be autoriaus vardo ir Broniaus Buračo rankų kūrinių, paplitusių po laisvojo pasaulio lietuviškąją visuomenę.

Drožinėtojas B. Buračas šiuo metu gyvena Baltimorėje iš pensijos. Gimęs, augęs ir didesnę amžiaus dalį praleidęs ūkyje, mokslo daug nepasiekė, ypač ir dėl to, kad savo brendimo laikotarpyje (tarp 15 ir 20 metų) sunkiai sirgo. Ligos metu pradėjo piešti, o Šiaulių žemės Ūkio ir Pramonės parodoje už savo tapybą laimėjo premiją. Ėmęs pats tvarkyti ūkį, gabumus galėjo naudoti, tik ūkio mašinas sau gamindamasis.

Drožinėti pradėjo tremtyje. Atvykęs į JAV-bes, gavo darbą altorių dirbtuvėje, kur medyje atlikdavo architektų suprojektuotus ornamentus. Naujosios Baltimorės katedros klebonijoje yra eilė B. Buračo darbų, prie kurių jis praleido apie pusmetį.

Washingtono kapitolijaus ornamentai — palubių karnizai, kolonų viršūnės, ereliai, indėnų galvos, piramidės — visi yra B. Buračo darbai. Specialiam Kapitolijaus albume, aprašančiam šį monumentalų JAV pastatą, rasite ir B. Buračo nuotrauką su jo darbų išvardinimu.

Paskutiniu metu šis liaudies menininkas šalia pensijos dar pelno keletą centų ir namuose, atlikdamas jam atvežamus architektų užsakymus. Šalia to daug laiko praleidžia drožinėdamas lietuviškomis temomis. (Kartu pridedu keletą to darbo pavyzdžių — gal jie nepretenduoja į meno veikalus, bet, pažvelgus, smagiai nuteikia ir primena lietuviškąjį kaimą). **V. S.**

Br. Buračas, medžio drožinėtojas.
B. Buračas, wood carver. Foto Urbonas

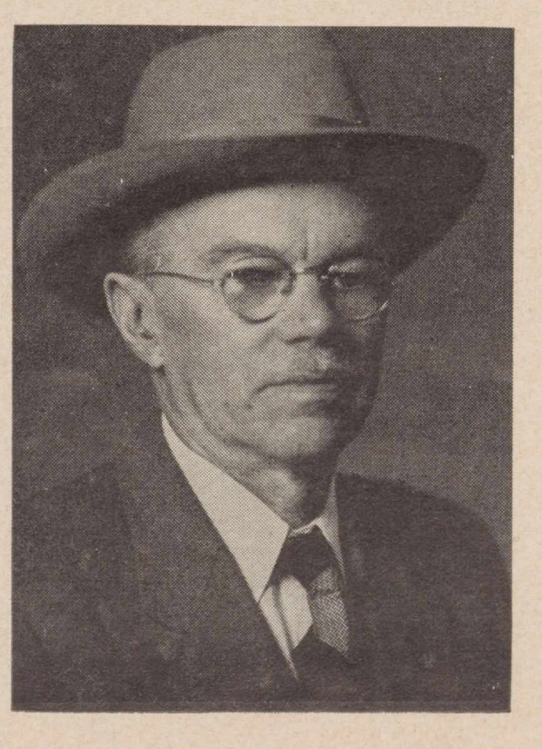

A ŽEMAITEAN HOMESTEAD / ŽEMAIČIŲ SODYBA — B. Buračas

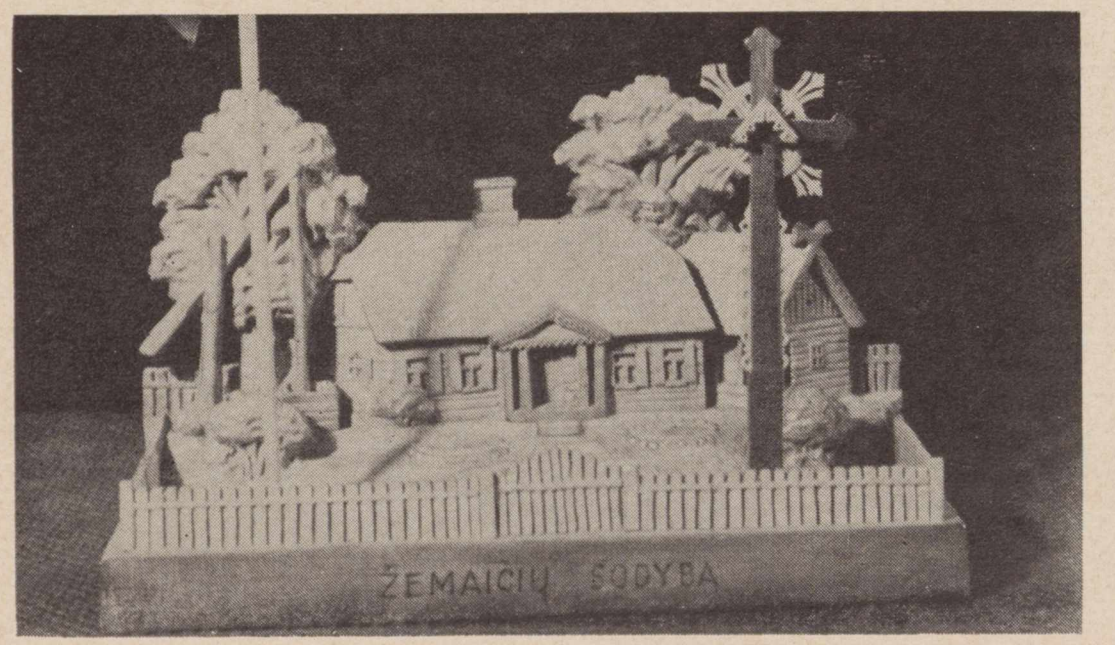

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojama šeštadieniais iš ryto 10 val. iš XEMO—860 KC stoties iš San Diego. Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.
Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas - **Juozas Olšauskas.**
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,** 4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md., Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md. Phone: Saratoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

WKOX, banga 1190, Framingham, Mass
Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.
P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais 1:30 — 2 v. p. p.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Cleveland, Ohio

TĖVIŠKĖS GARSŲ Radijo programa

transliuojama kiekvieną sekmadienį
nuo 5:00 iki 5:30 val. popiet.
per WDOK stotį, banga 1260.
Programos vedėjas — **Juozas Stempužis**
506 E. 118 St., Cleveland 8, Ohio

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
LIETUVIŲ ŠEIMININKIŲ PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį ir sekmadienį — 8:30 - 9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director: **Helen Rauby.**
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė

Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles.
Sekmadieniais 1:00 — 1:30 p. p.
Direktorius **Ralph Valatka,**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

(iš Inkster, Mich.) — WCHB, banga 1440
Sekmadieniais 16:00 — 17:00 popiet.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė

Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:30 iki 12:30 pp.
Programos vedėjas **J. Petkaitis,** 60 Lincoln St., Hartford, Conn. Tel. JA 2-5556.
Kultūrinės dalies ved. **A. Dragūnevičius,** 273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS

laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45 Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid. Europos laiku) 32 ir 42 metrų bangomis. Kiekv. programa kartojama kitos dienos rytą 8:30 Lietuvos laiku (6:30—6:45 Vid. Europos laiku) 42 metrų banga.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 4:00 - 5:00 val. p.p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Norwood, Mass.

Nauj. Anglijos lietuvių Radijo programa

Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Antanas F. Kneižys, vedėjas.
.... 50 Cottage St., Norwood, Mass. ....
Tel. NOrwood 7-1449.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WDAS — 1480 kilocycl.
Sekmadieniais nuo 6:30 iki 7:00 vakaro
Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios, muzika ir skelbimai.
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Lithuanian Catholic Hour

Pittsburgh, Pa. - WLOA - 1550 kilocycles.
Sundays — 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania, Pittsburgh District.
WLOA, Braddock, Pa.

ADOLPH and CECELIA

C A S P E R

Laidotuvių Namas

COWLEY & CASPER
praneša, kad dėl freeway'jaus pravedimo susidariusių nepatogumų, persikėlė į naują vietą ir susijungė su

LUKE O'CONNOR & SONS MORTUARY

931 W. Venice Blvd. RIchmond 9-1061
Mes čia patarnausime savo draugams lietuviams su tuo pačiu nuoširdumu ir simtija kaip ir anksčiau.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvaizione Appia 158.

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"
Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinėmis bangomis 1.130 kcis.; mikrobangomis (frequencia modulada) 1071 mg.
Sekmadieniais
13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.
Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.
Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.
Adresas:
Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 1:45 pp.
WHLO stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,** 132 Havelock St., Toronto, Ont., Canada
Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America — Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

Pasikeitus adresui,

neužmirškite pranešti administracijai — Jūs žurnalą gausite laiku, o adm-ja neturės naujų dvigubų išlaidų, nes reikia mokėti už grąžintus egz. ir vėl mokėti už pasiuntimą nauju adresu.

"LIETUVIŲ DIENŲ" ŽURNALO IR LEIDYKLOS LEIDINIŲ

PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y.— J. Pašukonis, L.A.P. Klubo Spaudos Kioskas, J. Ginkus.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Minkus, kun. J. Klimas.
Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, J. Karvelis, S. Metricks, St. Penčyla, Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.
Cicero, Ill. — K. P. Deveikis, J. Memėnas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Hartford, Conn. — Vl. Plečkaitis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L. Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis

KANADOJE:

Toronto, Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — Z. Orvidas, J. Pleinys, S. Bakšys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que.— P. Rudinskas (Parish Library)
Winnipeg, Man. — S. Bujokas.
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.
Welland,Ont. — K. Žukauskas.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas, Z. Domeika

Linkėjimai

.. taupytojams ir skolintojams ..

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President
2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New Address:
HELEN MOCKUS
5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD California
New Telephone: NOrmandy 5-3351

LITHUANIAN FOLK DANCERS PERFORM "SADUTĒ"